

EUROPEAN UNION

GOVERNMENT OF ROMANIA

SERBIAN GOVERNMENT

Structura Fundis
2007-2013

AGENȚIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ TIMIȘ

ACORD DE COOPERARE

*pentru pregătirea, implementarea și valorificarea în comun a proiectelor de investiții
cuprinse în **PLANUL COMUN de ACȚIUNE**
privind valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega*

CAP.1 PĂRȚILE SEMNATARE ALE PREZENTULUI ACORD DE COOPERARE

- 1.1. **Consiliul Județean Timiș**, cu sediul în Timișoara, B-dul Revoluției 1989 nr. 17, reprezentat prin **DI. Titu BOJIN-Președinte**;
- 1.2. **Primăria Municipiului Zdrencanin**, cu sediul în Zdrencanin, Trg. slobode 10, 23000 reprezentată prin **DI. Cedomir JANJIC-Primar**;
- 1.3. **Primăria Municipiului Timișoara**, cu sediul în Timișoara, B-dul C.D.Loga nr. 1, reprezentat prin **DI. Nicolae ROBU-Primar**;
- 1.4. **Primăria Comunei Sînmihailu Român**, cu sediul în localitatea Sînmihailu Roman, nr. 1., reprezentată prin **DI. Viorel BARA-Primar**;
- 1.5. **Primăria Comunei Otelec**, cu sediul localitatea în Otelec, nr. 471B, reprezentată prin, **DI. Csaba Zoltan SZABO-Primar**;
- 1.6. **Primăria comunei Uivar**, cu sediul localitatea Uivar, nr. 348, reprezentată prin, **DI. Gabriel IDVOREANU-Primar**;
- 1.7. **Administrația Bazinală a Apelor Direcția Apelor BANAT**, cu sediul în Timișoara B-dul Mihai Viteazul nr 32, reprezentată prin **DI. Ervin LUCI-Director**;
- 1.8. **ADETIM-Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș**, cu sediul în Timișoara, B-dul Revoluției 1989 nr. 17, reprezentat prin **DI. Sergiu BĂLAȘA-Director**;
- 1.9. **Primăria Zitiste**, cu sediul în Cara Dušana 15, 23210 Zitiste, reprezentată de **DI. Mitar VUCUREVIC-Primar** ;
- 1.10. **Compania de Apă "Vode Vojvodine"** , cu sediul în Bulevar Mihaila Pupina 25, 21000 Novi Sad, reprezentată de **DI. Mirko ADZIC-Director**;
- 1.11. **RDA Banat- Agenția de Dezvoltare Regionala Banat**, cu sediul în Zdrencanin, Čarnojevićeva 1, 23000, reprezentata de **D-na Irena ZIVKOVIC-Director**;
- 1.12. **APDT - Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș** cu sediul în Timișoara, B-dul Revoluției 1989 nr. 17, reprezentată prin, **D-na Delia BARBU-Director**;
- 1.13. **CLUSTERBANAT – Asociația Clusterul de Turism Banat** cu sediul în Timișoara, reprezentat prin, **DI. Sorin MUNTEAN-Președinte**;
- 1.14. **Camera de Comerț Zrenjanin**, cu sediul în Kralja Petra I br. 3/1, 23000 Zrenjanin, reprezentată de **DI. Milan RADOVANOVIC- Președinte**;
- 1.15. **Asociația Timișoara Capitală Europeană (ATCCE)** cu sediul în Timișoara, Bastionul Theresia – Str. Martin Luther nr. 4, Corp.B1, et.I, reprezentată de **D-na.Simona NEUMANN-Director**.

EUROPEAN UNION

GOVERNMENT OF ROMANIA

SERBIAN GOVERNMENT

Structural Funds
2007-2013

AGENȚIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ TIMIȘ

CAP.2 OBIECTUL ȘI SCOPUL ACORDULUI DE COOPERARE

2.1 Prin prezentul **ACORD DE COOPERARE** părțile se angajează să colaboreze și să contribuie la implementarea **PLANULUI COMUN de ACȚIUNE privind valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega** definit în cadrul **Strategiei de valorificare a potențialului turistic al Canalului Bega** în conformitate cu atribuțiile și interesele directe identificate în cadrul fiecărei activități/proiect din **Planul Comun de Acțiune**, precum și pentru pregătirea documentației necesare accesării finanțărilor necesare realizării obiectivelor de investiție cuprinse în cadrul acestuia.

2.2 Părțile convin de comun acord să asigure împreună cadrul decizional și de lucru operativ potrivit posibilităților, atribuțiilor și intereselor fiecăruia cu respectarea cadrului legal pentru realizarea obiectului prezentului acord și mandatează **Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș (Ro) și RDA Banat-Agenția de Dezvoltare Regională Banat(Se)** în calitate de structură de specialitate operativă pentru gestionarea activităților de promovare și facilitare a implementării Planului Comun de Acțiune.

CAP.3 DURATA ACORDULUI DE COOPERARE

3.1. Acordul de cooperare se încheie pe o perioadă inițială de 7 ani, corelată cu ciclul de programare a fondurilor structurale pe perioada 2014-2020 și respectiv strategiile și programele de dezvoltare locale, cu posibilitatea prelungirii prin act adițional a acestuia cu acordul părților, în funcție de stadiul proiectului/proiectelor și gradul de îndeplinire a obiectului acestuia.

3.2. Prezentul ACORD intră în vigoare la data semnării de către părți, poate fi modificat și completat prin act scris, cu acordul părților și include **Planul Comun de Acțiune privind valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega**, agreat de către părți.

CAP.4 DISPOZIȚII FINALE

4.1. Prezentul acord de cooperare poate fi modificat prin acordul de voință al reprezentanților părților, prin act adițional scris.

4.2. Prezentul acord de cooperare a fost încheiat azi _____, în 30 exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

EUROPEAN UNION

GOVERNMENT OF ROMANIA

SERBIAN GOVERNMENT

Structural Funds
2007 - 2013

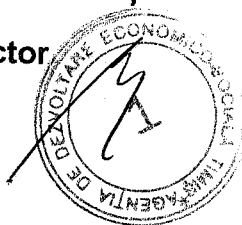

PĂRȚILE SEMNATARE ALE ACORDULUI DE COOPERARE
pentru pregătirea, implementarea și valorificarea în comun a proiectelor de investiții
cuprinse în PLANUL COMUN de ACȚIUNE
privind valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega

Agencia de Dezvoltare Economico-Socială Timiș

Sergiu BĂLAȘA

Director

Primăria Municipiului Timișoara

Nicolae ROBU

Primar

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

GUVERNUL REPUBLICII SERBIA

Instrumente Structurale
2007 - 2013

AGENȚIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ TIMIȘ

STRATEGIA COMUNĂ DE DEZVOLTARE ȘI VALORIFICARE A POTENȚIALULUI TURISTIC A CANALULUI BEGA ÎN ZONA ROMÂNNO-SÂRBĂ

Document de planificare strategică elaborat în cadrul proiectului
”Studiu privind valorificarea potențialului turistic de-a lungul canalului Bega
România-Serbia și promovarea investițiilor prioritare transfrontaliere comune”

Timișoara
Decembrie 2014

Titlul proiectului	„Studiu privind valorificarea potențialului turistic de-a lungul canalului Bega România - Serbia și promovarea investițiilor prioritare transfrontaliere comune” , MIS ETC CODE 1358
Suport financiar	Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România -Republica Serbia AXA PRIORITARĂ 1 -Dezvoltare Economică și Socială MĂSURA 1.2 - Dezvoltarea turismului, inclusiv întărirea identității regionale a zonei de frontieră ca destinație turistică
Editor	ADETIM - Agenția de Dezvoltare Socio-Economică a județului Timiș
Parteneri	Agencia de Dezvoltare Regională Banat - Zrenjanin și Camera de Comerț Zrenjanin
Institutii și autoritati publice implicate	Consiliul Județean Timiș Primaria Municipiului Timișoara Municipalitatea Zrenjanin Administratia Bazinala de Apă Banat JVP "Vode Vojvodine"
Echipa de Proiect Coordonator de proiect Manager de proiect Asistent Manager de Proiect Consultant Achiziții Publice și Relații Publice Manager Financiar Asistent Proiect Asistent Financiar Expert Colectare Date Expert Colectare Date Coordonator Contabil Expert colectare date	SERGIU BĂLAȘA LUCIA PĂTRUICĂ BOGDAN MIHĂESCU CORINA GRUNFELD GABRIELA LĂBUNEȚ DRAGANA DOROZAN DRAGANA MOMCILOVIC TUPANJAC BILJANA VIDUKA STANISLAV ZIROVIC DINIKU VOJIN BOJANA LJUTIC BOJAN SOSTARIC
Experți colaboratori	SERGIO MORARIU, SIMINA KOVACS, MENUȚA IOVESCU, MARIUS POPA, IOZEFINA TUDOR, DRAGISA MIJACIC, VERA JOVANOVIC, TATJANA SOVRLIC, ALEKSANDAR STEVANOVIC

Drepturi de autor ADETIM – Agenția de Dezvoltare Socio-Economică a Județului Timiș

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	3
1. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE ȘI A POTENȚIALULUI TURISTIC AL CANALULUI BEGA	5
1.1. SINTEZA ANALIZEI SITUAȚIEI CURENTE A CANALULUI BEGA	5
1.1.1. Istoria Banatului și a Canalului Bega	5
1.1.2. Principalele caracteristici ale zonei	9
1.1.3. Populația și demografia zonei româno – sârbe a Canalului Bega	23
1.1.4. Capacitatea infrastructurii.....	30
1.1.5. Economia regională	39
1.1.6. Potențialul de dezvoltare a turismului	49
1.2. ANALIZA INSTITUȚIONALĂ	58
1.2.1. Actori/instituții publice	58
1.2.2. Actori de Dezvoltare Neguvernamentali/ONG-uri și organizații de Afaceri	61
1.3. TENDINȚE INTERNAȚIONALE ÎN DEZVOLTAREA TURISMULUI.....	63
1.3.1. Tendințe demografice	63
1.3.2. Tendințe legate de mediu	67
1.3.3. Tendințe macroeconomice.....	67
1.3.4. Tendințe culturale	68
1.3.5. Tendințe privind consumatorii	68
1.3.6. Tendințe determinate de stilul de viață	69
1.4. Concluzii privind dezvoltarea turismului în zona Canalului Bega.....	70
1.5. Analiza SWOT și analiza diagnostic a arealului Canalului Bega.....	72
1.5.1. Analiza SWOT	72
1.5.2. Analiza diagnostic	75
2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A CANALULUI BEGA.....	77
2.1. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE A TURISMULUI PE CANALUL BEGA	77
2.2. DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE A TURISMULUI PE CANALUL BEGA	77
2.3. PROGRAMUL STRATEGIC MULTIANUAL COMUN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN ARIA CANALULUI BEGA	83
3. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI TURISTICE A CANALULUI BEGA	122
3.1. CADRUL INSTITUTIONAL ȘI FINANCIAR PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	122
3.2. PLANUL COMUN DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI.....	138
4. MONITORIZARE, EVALUARE, ACTUALIZARE.....	146
5. Bibliografie	153

CUVÂNT ÎNAINTE

Strategia a apărut ca un răspuns la necesitatea de a valorifica potențialul navigabil al Canalului Bega în scop turistic, de recreere și petrecere a timpului liber. Canalul Bega este, din mai multe puncte de vedere, una dintre legăturile tradiționale dintre comunitățile românești și sârbe. Cu o lungime totală de 116 km (44 km pe teritoriul României și 72 km pe teritoriul Republicii Sârbe), Canalul Bega a fost considerat un adevărat bulevard navigabil pentru transport și activități comerciale ce asigură conectarea celor două țări vecine.

Documentele de planificare strategică au fost realizate la inițiativa Agenției de Dezvoltare Economico-Socială Timiș în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Regională Banat și Camera de Comerț din Zrenjanin în cadrul proiectului intitulat „Studiu privind valorificarea potențialului turistic de-a lungul Canalului Bega România-Serbia și promovarea investițiilor prioritare transfrontaliere comune” finanțat prin Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia 2007-2014.

În această strategie sunt analizate principalele probleme ale Canalului Bega împreună cu soluțiile posibile. Cele mai importante probleme identificate sunt lipsa facilităților turistice, degradarea malurilor Canalului și a infrastructurii de navigație, factori care, în absența unei viziuni strategice comune și a investițiilor comune ar conduce la scăderea și mai accentuată a potențialului turistic a Canalului și a funcțiunilor acestuia. Canalul Bega este unica cale de comunicație navigabilă pentru Timișoara - Zitiste - Zrenjanin iar revigorarea navigabilității acestuia, chiar și numai la parametrii inițiali, ar permite reconectarea Banatului cu Marea Neagră și Marea Nordului prin sistemul de Canale existent în Serbia, Dunăre-Tisa-Dunăre și Canalul principal Rin-Dunăre.

Luând astfel în considerare moștenirea istorică și potențialul turistic existent, inițiatorii proiectului împreună cu autoritățile locale și actorii locali relevanți din zona de cooperare transfrontalieră româno-sârbă au decis și realizat împreună, ca prim pas, utilizând mecanismele planificării participative, elaborarea unei strategii comune și a unui plan comun de acțiune pentru revitalizarea Canalului Bega, îmbunătățirea potențialului și ofertei turistice în zona transfrontalieră.

Strategia turistică a Canalului Bega este menită să asigure mecanismele necesare de coordonare și concentrare a eforturilor tuturor partenerilor de proiect, a autorităților locale și altor actori locali publici și privați interesați din zona de cooperare transfrontalieră și vă invităm astfel să fiți alături de noi pentru a susține îndeplinirea viziunii strategice propuse:

”În anul 2030, Canalul Bega este o destinație turistică recunoscută internațional care oferă experiențe remarcabile prin plimbări cu ambarcațiuni, sport și recreere, culturi diverse, comunități integrate și natură protejată”

1.

**ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE ȘI A POTENȚIALULUI
TURISTIC AL CANALULUI BEGA**

1. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE ȘI A POTENȚIALULUI TURISTIC AL CANALULUI BEGA

1.1. SINTEZA ANALIZEI SITUAȚIEI CURENTE A CANALULUI BEGA

1.1.1. ISTORIA BANATULUI ȘI A CANALULUI BEGA

Banatul este o regiune geografică și istorică din Europa Centrală împărțită în prezent între trei țări: partea de est se află în vestul României (județele Timiș și Caraș-Severin, județul Arad la sud de Mureș, partea de vest a județului Mehedinți, partea de vest a nord-estului Serbiei (incluzând mai ales Vojvodina, cu excepția unei mici părți incluse în Regiunea Belgrad) și o mică parte nordică din sud estul Ungariei (județul Csongrád). Întregul Banat este populat de români, sârbi, unguri, rromi, germani, crașovani, ucrainieni, slovaci, bulgari, cehi, croați, evrei și alte etnii. Banatul din punct de vedere geografic este considerat o parte a Bazinului Panonic, mărginit la sud de fluviul Dunărea, râul Tisa la vest, râul Mureș la nord, și Munții Carpații Meridionali la est. Cel mai important oraș situat pe Canalul Bega este Timișoara, aflat în prezent în județul Timiș, în România.

Primii locuitori atestați ai Banatului din zilele noastre au fost mai multe triburi de traci: agatirsi, geții, dacinii și singhi. În secolul al III-lea î.Ch., triburile celtice s-au așezat în această zonă. Regiunea era parte din Regatul lui Burebista în primul secol î.Ch., dar după campaniile Imperiului Roman din 101-201 și 105-106, teritoriul Banatului a intrat sub dominație romană. Acesta a devenit o conexiune importantă între provincia Dacia și alte părți ale Imperiului. Dominația romană are un impact semnificativ: au fost create castrum-uri și puncte de pază și au fost construite drumuri și clădiri publice. În secolele următoare, zona Banatului a căzut în mâinile sarmaților și mai târziu a goților. Aceștia la rândul lor au fost forțați să plece de către huni, care și-au organizat centrul de conducere în Bazinul Panonic (Câmpia Panonică), în zona care include partea de nord vest a Banatului de azi. După moartea lui Attila, Imperiul Hunic s-a dezintegrat, iar gepizii, anterior supuși ai hunilor, au format în zonă un nou regat - dar doar pentru 100 de ani - până când au fost învinși de către avari. În regiune a fost stabilit centrul de guvernare al avarilor, care a jucat un rol important în războaiele avaro-bizantine.

Banatul a fost administrat de Regatul Ungar din secolul al X-lea până în 1552, când regiunea Timișoarei a fost preluată de Imperiul Otoman. Banatul a fost incorporat în Imperiul Otoman în 1552 și a devenit eyalet (provincie) otoman, cu denumirea Eyalet de Timișoara. Regiunea Banatului a fost populată în principal de rascieni (sârbi) în vest și valahi (români) în est. În secolul al XVII-lea, părțile nordice ale Eyalet de Timișoara au fost incorporate Monarhiei Austriei, dar Banatul a rămas sub administrare otomană.

În 1716, Prințul Eugeniu de Savoya a cucerit regiunea Banatului de la Otomani. După Tratatul de la Passarowitz (1718) regiunea a primit denumirea Banatul de Timișoara și a rămas provincie separată în Imperiul Habsburgic sub administrație militară până în 1751 când Împărăteasa Maria Tereza de Austria a introdus administrație civilă. Provincia Banatul de Timișoara a fost desființată în 1778. După Revoluția din 1848-1849, Banatul (împreună cu Syrmia și Bačka) au fost desemnate ca ținut al Coroanei austriece sub numele de Voievodatul Serbiei și Banatului de Timișoara. În 1860 această provincie a fost desființată și majoritatea teritoriului său a fost incorporată în Regatul Habsburgic al Ungariei.

Localizarea Banatului în Europa (verde închis) (țările implicate teritorial -verde deschis)

În 1918, în Octombrie a fost proclamată Republica Banat, iar Guvernul Ungariei i-a recunoscut independența. Totuși a avut viață scurtă. După doar două săptămâni, trupele sârbe au invadat regiunea și aceasta a reprezentat sfârșitul Republicii Banat. Din Noiembrie 1918 până în Martie 1919, părțile vestice și centrale ale Banatului au fost guvernate de administrația Sârbă de la Novi Sad, ca parte a Banatului, împreună cu provincia Bačka și Baranja din Regatul Serbiei și noul Regat al Sârbilor, Croaților și Slovenilor (care a fost redenumit mai târziu Yugoslavia).

Ca urmare a Declarației de Unire a Transilvaniei cu România din 1 Decembrie 1918 și Declarația de Unire a Banatului, Bačka și Baranja cu Serbia la 25 Noiembrie 1918, majoritatea Banatului a fost (în 1919) împărțit între România, (căreia i-a revenit Krassó-Szörény complet, două treimi din Timiș și o mică parte din Torontal) și Regatul

Teritoriul Banatului istoric este în prezent parte din județele românești Timiș, Caraș-Severin, Arad și Mehedinți, provincia autonomă sârbă Vojvodina, districtul orașului Belgrad și județul maghiar Csongrád.

Regiunea Banat se întinde pe 30.000 km² și este împărțită între 3 țări: România, Serbia și Ungaria. Partea sârbă a regiunii Banat este situată în partea de nord-est a republicii și, zona de 8.997 km² reprezintă circa 12% din suprafața totală a Republicii Serbia. Este cea mai mare dintre cele trei districte administrative ale Vojvodinei.

Partea sârbă a Banatului este împărțită în trei districte administrative: nord, centru și Banatul de sud, cu șaptesprezece municipalități și două comunități cu statut de oraș, Pančevo și Zrenjanin. Partea sârbă a regiunii Banatului este o câmpie prezentând înălțimile Deliblatska Pescara și Vršac (641 m) în sud, mărginită de cursuri naturale de apă, Dunărea și Tisa, în sud și respectiv în vest. Cea mai importantă ramură economică este agricultura, totuși sunt prezente și facilități industriale. Acestea sunt orientate mai ales către industria alimentară, industria de fabricare a ceramicii și industria de procesare și producție a petrolului și gazelor. În Banatul sârbesc există mai multe zone protejate: patru Rezervații Naturale Speciale (Deliblatska Pescara, Slano Kopovo, Pasnjaci Velike Droplje, Carska Bara), o zonă cu valori naturale excepționale (munții Vrsacke) și câteva parcuri naturale (Ponjavica, Rusanda, Beljanska Bara) și mai mult de douăzeci de monumente naturale.

Partea română a Banatului, cu 18.966 km² este împărțită între patru județe: Timiș, Caraș-Severin, Mehedinți (doar o zonă mică în sud-vest) și în Arad (doar o zonă mică în sudul râului Mureș). Principalele orașe sunt: Timișoara, Caransebeș, Lugoj, Reșița și Orșova. Regiunea Banatului românesc este formată în principal din câmpie (județul Timiș) și munți și păduri (județul Caraș - Severin).

Istoria Canalului Bega

Râul Bega are lungimea de 254 km, din care 178 km se află în România și 76 km în Serbia. Acesta are izvorul în munții Poiana Ruscăi, la nord-est de Timișoara, parte a Munților Carpați, și curge spre Tisa în Serbia și apoi spre Dunăre.

Canalul Bega este situat în partea de vest a județului Timiș și este unul dintre puținele cursuri de apă artificiale din România. Are lungimea de 44 km în România și a fost primul Canal navigabil construit în țară. Partea navigabilă a Canalului Bega începe în Timișoara, apoi continuă către sud-vest, traversează frontiera româno-sârbă și continuă în direcția sud-vest, pe o lungime de încă 72 de km spre râul Tisa. În partea sârbă, Canalul Bega traversează regiunea Banatul de Mijloc și localitățile Zrenjanin și Žitište.

Canalul Bega este operațional de peste 250 de ani. Lucrările la Canalul Bega au început în 1728 și a fost folosit ca rută de transport a cherestelei pentru construcții și pentru drenarea mlaștinilor din jur. În 1760 au fost încheiate construcția dublei conexiuni între râurile Bega și Timiș și lucrările hidrotehnice de la Coștei și Topolovățu - Mare și astfel a fost stabilită o posibilitate de navigare aproape continuă pe Canal. Inginerul olandez Maximilian Fremaut a întocmit proiectul pentru aceste lucrări. Chiar de la început, Canalul a îndeplinit o funcție hidrologică și economică importantă în sistemul Bega - Timiș, care acoperă o parte importantă a Regiunii Banatului.

De-a lungul anilor, Canalul a fost extins și reparat. În 1931 s-a atins vârful navigației ca volum pe Canalul Bega. După al doilea război mondial traficul a scăzut sub 50 tone pe an. Această reducere a fluxului navigației, combinată cu absența unei întrețineri regulate, a condus la încetarea traficului pe Canalul Bega, în anul 1958. Acest lucru a avut ca rezultat o deteriorare semnificativă a mediului, în special a calității apei.

Reluarea navigației pe Canalul Bega a fost readusă în atenția autorităților după 1990, ca oportunitate de interes regional și european. Studiul de fezabilitate cu privire la reabilitarea Canalului Bega, realizat cu susținere financiară de la Guvernul Olandei, a identificat lucrările necesare pentru a revitaliza funcțiile ecologice, hidrologice și de navigație. Un studiu similar a fost realizat de partea sârbă. Deși Canalul Bega reprezintă pentru Timișoara o oportunitate de dezvoltare economică sustenabilă, acest studiu a rămas în fază de proiect.

Canalul Bega reprezintă un punct de referință atât pentru regiunea Banat cât și pentru orașele Timișoara și Zrenjanin, fiind dovada progresului și civilizației într-un secol când această zonă ar putea concura cu zone vestice din multe puncte de vedere. Timișoara și Zrenjanin au avut beneficii importante de pe urma Canalului Bega, ca mijloc de transport, înainte de construirea căii ferate.

În prezent, în intravilanul orașului Timișoara, cu excepția unor bărci de agrement, doar dragele Administrației Bazinale de Apă Banat se deplasează pe Canal cu scopul de a-l curăța. De asemenea a fost luată în considerare ideea de a conecta Timișoara la sistemul de navigație Rin-Main-Dunăre care leagă Marea Nordului cu Marea Neagră. Pentru a redeschide navigația pe Canalul Bega și pentru a intensifica turismul în zonă, trebuie să se pună în aplicare câteva măsuri, iar acestea sunt parte din prezentul proiect.

1.1.2. PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE ZONEI

Bazinul Banat este mărginit de Serbia la vest și Ungaria la nord-vest. Acesta acoperă o suprafață de 18.320 km², ceea ce reprezintă aproximativ 7,7% din suprafața României și include șapte bazine de recepție mai mici: Aranca, Bega, Timis, Caraș, Nera, Cerna și Dunărea (zonele limitrofe), toate sub-bazinele fluviului Dunărea. Din cele 7 sub-bazine, sub-bazinele râurilor Timiș și Bega sunt cele mai mari. Râul Timiș are o lungime de aproximativ 240 km și un bazin hidrografic de circa 5.673 km².

Geografia: poziția geografică a râului Bega și diversitatea condițiilor naturale determină atât caracteristicile principale ale climatului, cât și efectele locale. Canalul Bega în Timișoara se află la o altitudine de 90 m în sud-estul Câmpiei Banatului, parte a Câmpiei Panonice. În trecut apele râurilor Timiș și Bega formau o mlaștină, iar terenul era frecvent inundat. Timișoara s-a dezvoltat într-unul din puținele locuri unde mlaștinile puteau fi traversate. Acestea au constituit o protecție naturală în jurul fortăreței timp îndelungat, dar datorită climatului umed și insalubru au favorizat și proliferarea unor epidemii de ciumă și holeră care au menținut numărul locuitorilor relativ redus și au împiedicat semnificativ dezvoltarea orașului.

De-a lungul timpului, râurile din zonă au fost regularizate, îndiguite și deviate. Datorită acestor proiecte hidrotehnice realizate în secolul al XVIII-lea, orașul nu mai este situat pe râul Timiș, ci pe Canalul Bega.

Această îmbunătățire a terenului a devenit ireversibilă prin construirea Canalului Bega (începută în 1728) și prin desecarea completă a mlaștinilor înconjurătoare. Cernoziomul bogat și pânza de apă freatică la adâncime redusă, fac această regiune agricolă deosebit de fertilă. Aceasta este o zonă relativ activă seismic în care au fost înregistrate cutremure de până la 6 grade pe scara Richter.

Clima este temperat-continentală, cu ușoare influențe mediteraneene, se încadrează în climatul continental de tranziție cu influențe ale climatului submediteranean și se caracterizează prin diversitatea și neregularitatea proceselor atmosferice. În această zonă se prezintă diferențe mici între temperaturile maxime și minime și o cantitate adecvată de precipitații tot timpul anului. Precipitațiile cad neregulat, fiind variabile la nivel anual, crescând gradat de la vest la est. Vântul bate în câmpie dominant spre nord. Frecvente sunt vânturile din N-E, uneori înregistrându-se furtuni cu caracter ciclonic dinspre V-S-V.

Comunități traversate de Canalul râului Bega în România:

TIMIȘOARA: este orașul capitală a județului Timiș, situată în vestul României. Unul dintre cele mai mari orașe din România (al treilea oraș ca număr de locuitori din țară, în anul 2011), cu o populație de 319.279 locuitori, Timișoara este considerată capitala neoficială a regiunii istorice Banat. Este principalul centru social, economic și cultural din partea de vest a României. Orașul candidează să devină în 2021 Capitala Europeană a Culturii.

A fost primul oraș din Europa continentală și al doilea oraș din lume iluminat public electric cu lămpi în 1884. A fost al doilea oraș european și primul din țară cu tramvaie trase de cai în 1869. După război, odată cu proclamarea Republicii Populare Române, Timișoara, alături de întreaga țară a trecut printr-un proces dureros de sovietizare, urmat de sistematizare pe principii comuniste. Populația orașului s-a triplat între 1948 și 1992. În Decembrie 1989, Timișoara a fost scena unor proteste de masă în stradă care au generat Revoluția Română din 1989.

Economia - Timișoara a fost un centru economic important încă din secolul al XVIII-lea când a fost instaurată administrația habsburgică. Datorită colonizării austriece, a diversității etnice și religioase și a legilor inovative, economia a început să se dezvolte. Tehnicienii și meșteșugarii care s-au stabilit în oraș au fondat bresle și au contribuit la dezvoltarea economiei orașului. De remarcat că în anul 1717 în Timișoara a fost înființată prima fabrică de bere din România. În timpul Revoluției Industriale, au fost introduse numeroase inovații moderne. Râul Bega a fost transformat în Canal în această perioadă. A fost primul Canal navigabil de pe teritoriul prezent al României. Astfel Timișoara era în contact cu Europa - și chiar și cu restul lumii - prin Dunăre până la Marea Neagră, ceea ce a condus la dezvoltarea comerțului. În secolul al XIX-lea, sistemul de căi ferate din Regatul Ungariei a ajuns și la Timișoara.

Timișoara a fost primul oraș din țară, în afară de București, cu legături aeriene internaționale prin Aeroportul Internațional, ca urmare un quasi boom economic a prins formă, ca rezultat al investițiilor străine, în special în sectoarele high-tech.

Industrie - Activitățile industriale s-au dezvoltat istoric în Evul Mediu - când Timișoara a fost piață de desfacere și sediu al meșteșugarilor și al micilor comercianți - culminând cu marile unități industriale care există în prezent. În pofida declinului, după 1989, unele dintre industriile bine reprezentate în Timișoara continuă să furnizeze circa 5% din producția industrială a țării. Acestea includ sub-sectoare, cum ar fi industria ușoară, textilă și de încălțăminte, dar și unele industrii noi și dinamice: industria software, telecomunicații și constructoare de mașini.

Ca o confirmare a modernizării infrastructurii de comunicații, conform **Net Index Report** de la sfârșitul primei jumătăți a anului 2013, Timișoara este orașul cu cea mai mare viteză de download din lume—89.91 Mbit/s.

Cultura și viața contemporană - În centrul orașului se află numeroase clădiri de patrimoniu din era Imperiului Austriac. Orașul vechi are mai multe zone istorice. Acestea sunt: Cetate (Belváros în maghiară, Innere Stadt în germană), Iosefin (Józsefváros, Josephstadt), Elisabetin (Erzsébetváros, Elisabethstadt), Fabric (Gyárváros, Fabrikstadt). Orașul are trei muzee, trei teatre, opera și filarmonică, precum și un număr semnificativ de galerii de artă. Orașul ofera nenumărate oportunități de relaxare și petrecere a timpului liber în numeroase restaurante, cluburi și baruri, multe dintre ele deschise în ultimii ani în vechea Piață Baroc (Piața Unirii).

Educație - Timișoara are patru universități publice: Universitatea de Vest, Universitatea Politehnică din Timișoara, Universitatea „Victor Babeș” de Medicină și Farmacie din Timișoara, Universitatea de Științe Agricole a Banatului și trei universități private: Universitatea “Dimitrie Cantemir”, Universitatea “Tibiscus”, Universitatea “Ioan Slavici”.

Sporturi - Caiac-canoe, canotaj, rugby, fotbal, handbal, baschet, volei, atletism, gimnastică, înot, judo, karate, box, kick-box, wrestling, ciclism și multe altele.

SÂNMIIHAIU ROMÂN, Sânmihaiu German, Utvin, suprafață: 7.526 ha, intravilan: 564,54 ha, extravilan: 6.961,46 ha, populație: 5.596 locuitori. Activități specifice: agricultură, creșterea animalelor, industrie alimentară, industria materialelor de construcții, comerț. Atracții turistice: Băile Termale din Sânmihaiu German: <http://www.strand-termal.ro/> cu spații de cazare pentru sezonul de vară; Ecluză de la Sânmihaiu Român pe Canalul Bega, bisericile ortodoxă și catolică. Evenimente locale: Ruga, Festivalul Șorocarilor.

CENEI, Bobda, suprafață: 6.013 ha, intravilan: 275 ha, extravilan: 5.738 ha, populație: 2.537 locuitori. Activități: agricultură, creșterea animalelor, comerț. Atracții turistice Cenei: Biserica Ortodoxă Sârbă, Biserica Romano-Catolică - 110 ani vechime; Muzeul Etnografic - Biliana Rankov; Bobda: Ruinele Bisericii Romano-Catolice și Mausoleul; Biserica ortodoxă română; Casa unde s-a născut pictorul Stefan Jäger; Casa memorială

Dušan Vasiljev (poet); Râul Bega Veche: Canale de pescuit și iazuri. Evenimente locale: Ruga de la Cenei 26 Iulie și 15 August, Ruga de la Bobda de Rusalii.

UIVAR, Răuți, Pustiniș, Sînmartinul Maghiar, suprafață: 10.816,08 ha, intravilan: 441,78 ha, extravilan: 10374,3 ha, Populație: 2.718 locuitori. Activități: agricultură, creșterea animalelor, industrie electrotehnică. Atracții turistice: Sit-ul arheologic Uivar: neolitic, epoca de bronz și de fier, vestigii daco-romane, vestigii medievale timpurii: 2 cimitire medievale din secolele XII-XIV, punct muzeistic, ecluza de la Uivar, bisericile Romano-Catolică și Ortodoxă, evenimente locale: Ruga.

OTELEC, Iohanisfeld (lonel), suprafață: 8.314 ha, intravilan: 272 ha, extravilan: 7.042 ha, populație: 1.737 locuitori. Activități: vânătoare, agricultură, comerț, pescuit. Atracții turistice: Biserica romano-catolică Otelec, Biserica romano-catolică Iohanisfeld, Poarta secuilor din biserica catolică din Otelec. Evenimente locale: Pomul de Mai Otelec (1 Mai), Ruga Iohanisfeld 29 Iunie și Cupa la fotbal, Ruga Otelec 14 Septembrie - Cupa la fotbal ÚJ SZÓ.

Comunități traversate de Canalul râului Bega în Serbia:

ŽITIŠTE este un oraș și comunitate în Districtul Banatului Central din Voivodina și Serbia. Municipality are 16.786 locuitori și o suprafață de 525 km². Zona Žitiște include orașul Žitiște și următoarele sate: Banatski Dvor, Banatsko Višnjićevo, Banatsko Karađorđevo, Žitiște, Međa, Novi Itebej, Ravni Topolovac, Srpski Itebej, Torak, Torda, Hetin, Čestereg. Centrul zonei este orașul Žitiște. Zonele administrative învecinate sunt: Kikinda, Nova Crnja, Zrenjanin, Sečanj și granița română în est. Zona are 10 școli primare. În structura economică a zonei Žitiste, ramurile care domină sunt: agricultura și industria de procesare. Există de asemenea firme implicate în managementul resurselor de apă, construcții, transport și comunicații.

ZRENJANIN: (Becicherecu Mare în limba română) este centrul administrativ al Districtului Banatului Central al Serbiei. În 2002, populația orașului a fost de 79.773, în timp ce zona Zrenjanin avea 132.051 locuitori. Zrenjanin este cel mai mare oraș din Banatul Sârbesc, cel de al treilea oraș ca mărime din Voivodina (după Novi Sad și Subotica) și al șaselea oraș ca mărime din Serbia. Existența sa de aproape șapte secole, a fost atestată ca așezare sub numele de Becskerek prin documente istorice încă din 1326. Cooperarea economică, științifică și culturală între Zrenjanin și Timișoara este la cel mai înalt nivel și cele două orașe sunt recunoscute oficial ca "orașe surori". În 2007 a fost declarat Orașul Viitorului, iar în 2008, Banca Mondială l-a ierarhizat pe primul locul între orașele din Serbia din punct de vedere al organizării generale a mediului de afaceri. În doar doi ani, Zrenjanin a încheiat peste 20 de contracte cu societăți naționale și străine pentru investiții în industrii „verzi”, în valoare de peste 400 milioane Euro. S-au dezvoltat numeroase ramuri industriale, iar cele mai importante sunt următoarele: industria alimentară, industria textilă și a pielăriei, industria metalelor, industria chimică, producția de petrol și gaze naturale, inginerie civilă, trafic / transport. Noi zone industriale au apărut în perimetrul orașului, și produsele sunt livrate din Zrenjanin în Europa și în lume: textile, mașini, produse alimentare, chimice, electrice, farmaceutice, etc.

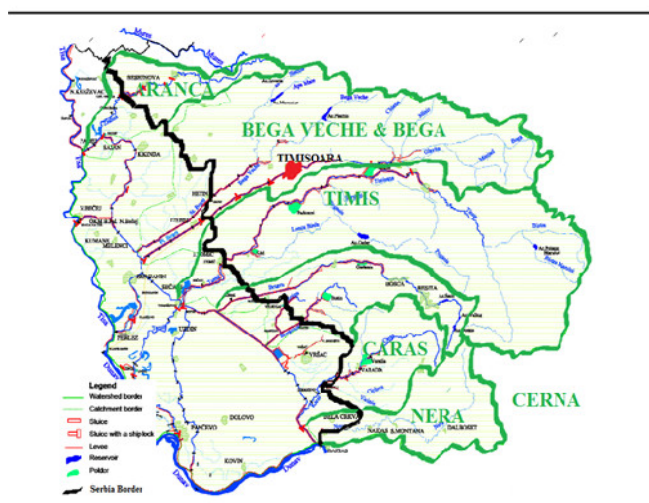
Informații referitoare la sursele de apă privind bazinul Canalului Bega

Studiul de caz românesc este un exemplu al unuia dintre cele complexe scenarii de management integrat al resurselor de apă și de coordonare a unor cerințe socio-economice și ecologice puternic conflictuale. Orașul Timișoara este localizat în Bazinul Banat în zona de câmpie a Dunării de mijloc și include zone mlăștinoase care au fost secate încă din secolul al XVII-lea. Nevoile socio-economice erau generate în principal de agricultură (cu solurile sale fertile) și de transportul intern pe apă (localizat în sistemul de Canale Dunăre-Tisa-Dunăre). Totuși ca și câmpie inundabilă fertilă aceasta este supusă riscului de inundații, iar drenajele și sistemele de apărare împotriva inundațiilor au redus cantitatea de apă naturală, crescând necesarul de irigații în viitor, continuând desecarea mlaștinilor rămase.

Furnizorul de apă potabilă din Timișoara, AQUATIM, derula tradițional o activitate profitabilă centrată în special pe zona urbană de densitate mare a populației. Prin extinderea ariei administrate la nivelul întregului județ Timiș, densitatea populației fiind mult mai mică, profitul AQUATIM s-a redus corespunzător. AQUATIM se alimentează în mare parte din apa din Canalul Bega și nu are acces la surse de apă proaspătă de bună calitate. De asemenea, toate resursele de apă necesită pompare și tratare, ceea ce duce la creșterea costurilor de operare.

Harta generală a zonei BANAT (ilustrând zonele bazinelor râurilor

Map of the General BANAT Area (showing the watershed areas of the Bega & Timis Rivers & Serbia/Romania Border)

Bega și Timiș și granița româno-sârbă)

Societatea publică de Management a Apelor „Vode Vojvodine” a fost înființată de Provincia Autonomă Vojvodina pentru a realiza managementul integrat al resurselor de apă ale Vojvodinei. Canalele sistemului hidrotehnic Dunăre-Tisa-Dunăre, trec prin aproape toate așezările sau în proximitatea lor. Rețeaua de Canale navigabile din Vojvodina este parte integrantă a sistemului hidrologic Dunăre-Tisa-Dunăre, acoperind districtele Backa și Banat și conectează, așa cum denotă numele, Dunărea cu Tisa. Secțiunea Banat a sistemului hidrologic este în întregime alimentată gravitațional, iar în acest

scop, a fost construit barajul pe râul Tisa lângă Becej, pentru a permite gravitației să alimenteze cu apă Canalul. Principalul Canal din Banat Sărbesc traversează de asemenea mai multe cursuri naturale de apă care pornesc din România.

Sistemul hidrologic Dunăre-Tisa-Dunăre

Acordurile legale și normativele pentru managementul apei în România

Principală lege privind apa este Legea Apei nr. 107/1996, adoptată în 1996 (modificată) și rămâne piesa centrală a legislației apei din România. Privind managementul resurselor de apă, următorul act normativ ca importanță este Ordonanța de Urgență nr. 107/2002, de înființare a organismului național de administrare a apelor („Administrația Națională a Apelor Române”), iar această Ordonanță de Urgență a fost confirmată ulterior prin Legea 404/2003 privind înființarea Administrației Naționale a Apelor Române în 2003.

Ordonanța de Urgență nr. 107/2007 și Legea 404/2003 au fondat Apele Române ca entitate publică autonomă sub conducerea Ministerului Mediului și Pădurilor, și îi alocă următoarele sarcini principale:

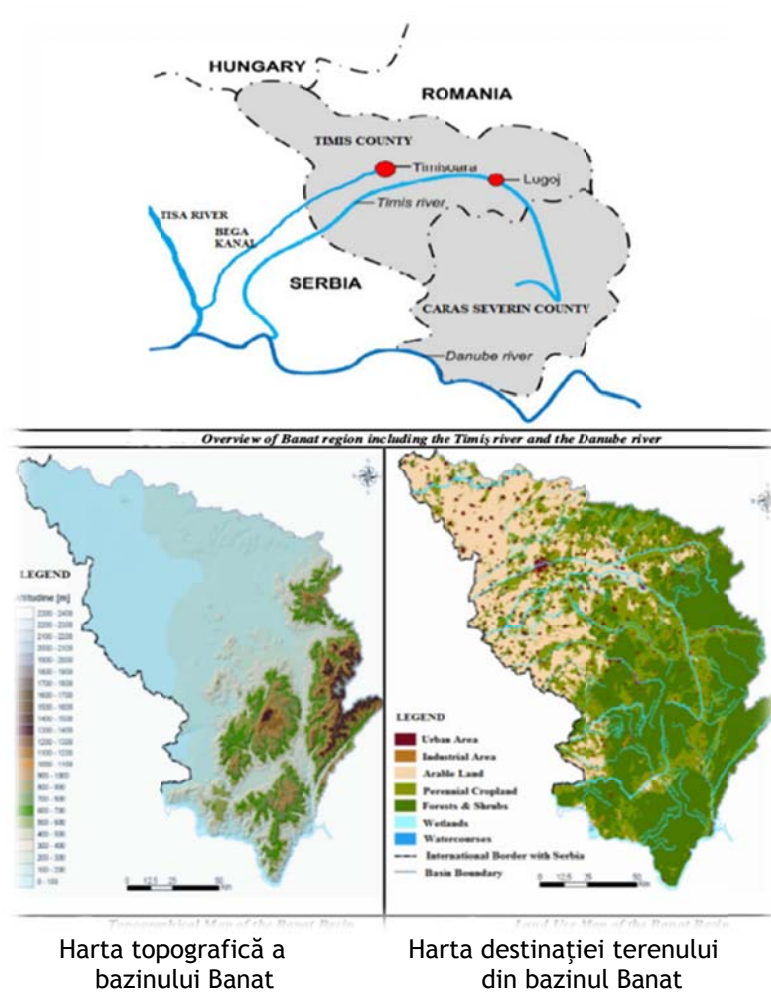
- Implementarea politicii și strategiei naționale pentru managementul cantitativ și calitativ al resurselor de apă și implementarea programului național privind

legislația sau armonizarea ei cu Directivele UE în domeniul managementului sustenabil al resurselor de apă;

- Managementul și exploatarea sistemelor naționale publice de infrastructură pentru apă;
- Managementul și utilizarea resurselor de apă de suprafață și de adâncime cu potențialul lor natural și dezvoltarea organismului național de cunoștințe pentru industria apei.

Structura organizațională Apele Române include Directorate responsabile pentru managementul a 11 sub-bazine din România, și în contextul Directivei Cadru a Uniunii Europene privind Apele, un Plan de Management al Bazinului a fost pregătit și adoptat prin lege pentru fiecare dintre cele 11 bazine. Ulterior a fost definitivată o sinteză a acestor 11 Planuri de Management al Bazinului pentru a fi încorporat în Planul Național de Management al Apelor (adoptat în 2011).

Vedere generală a regiunii Banat inclusiv râul Timiș și fluviul Dunărea

Acordurile legale și normativele pentru managementul apei în Republica Serbia

Conform **Legii Apelor** („Monitorul Oficial al Republicii Serbia“ numărul 30/2012 și 93/2012) utilizarea apei include:

- Apele de suprafață și subterane pentru asigurarea de apă potabilă, apă pentru uz sanitar și menajer, apă pentru nevoi industriale și apă pentru alte scopuri;
- Apă pentru irigații;
- Hidrocentrale pentru generarea de curent electric și funcționarea dispozitivelor;
- Apă pentru pescuit;
- Apă pentru navigație;
- Apă pentru sporturi, activități recreative și turism.

Apa trebuie să fie utilizată economic și eficient. Fiecare utilizator trebuie să folosească apa într-un mod care să nu obstrucționeze dreptul altora la utilizarea apei și/sau să compromită obiectivele de mediu. Utilizarea apei pentru alimentarea cu apă potabilă a populației, pentru nevoi sanitare și menajere, hrănirea animalelor, sau pentru apărarea națională trebuie să aibă prioritate în fața altor destinații de utilizare a apei.

Conform Legii Apei: utilizarea generală a apei are loc fără un tratament prealabil, sau fără utilizarea unor dispozitive speciale (pompe, unități de vacuum și altele) sau ridicarea unor turnuri de apă, pentru:

- Apă potabilă;
- Apă menajeră și pentru efectivul de animale;
- Apă pentru nevoi sanitare și menajere;
- Recreere, inclusiv înot;
- Stingerea incendiilor;
- Navigație.

Master Plan pentru Ape - Reglementarea pentru aprobarea Master Planului pentru Ape al Republicii Serbia („Monitorul Oficial al Republicii Serbia “ numărul 11/2002), definește bazele unei strategii pentru utilizarea apei, protecția apei și protecție împotriva inundațiilor pe teritoriul Republicii Serbia care este considerat o „zonă unică de management al apei”.

Strategia Națională pentru Utilizare Sustenabilă a Resurselor Naturale („Monitorul Oficial al Republicii Serbia“ numărul 33/2012), definește planificarea strategică pentru utilizare sustenabilă a resurselor naturale și managementul apelor reziduale în Republica Serbia.

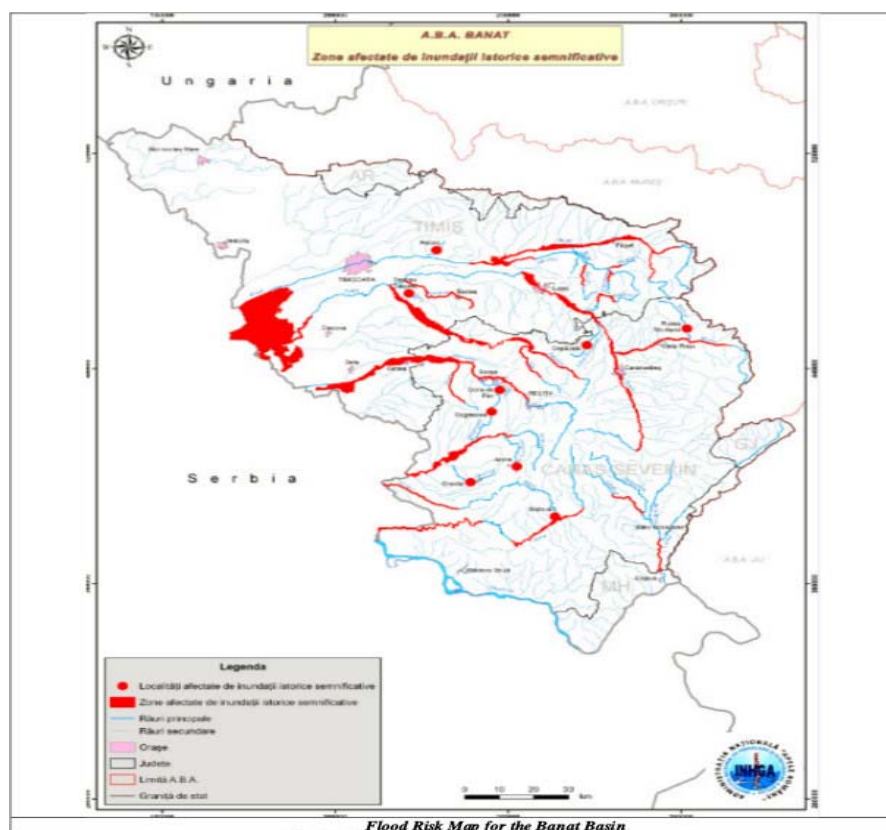
Provocări privind managementul apei în bazinul hidrografic Banat

Bazinul inferior al râului Timiș este zona cea mai expusă la inundații din regiunea Banat (așa cum ilustrează figura de mai jos).

Această zonă constă mai mult în bălți și mlaștini. Totuși în secolul al XVIII-lea, au fost realizate lucrări de inginerie civilă pentru a asigura drenajul, protecția împotriva inundațiilor și pentru a facilita navigația pe cursurile de apă interne. Mai târziu, în anii 70, a fost realizată o altă serie de lucrări de inginerie civilă, constând mai ales în baraje, rezervoare, diguri și marșe pentru a reține apele în vederea controlului inundațiilor.

În istoria recentă, județul Timiș a avut 5 inundații grave (în 1996, 1999, 2000, 2005 și 2006). Inundațiile din 1999 (cauzate de topirea zăpezii și de ploi abundente) și inundația din 2006 (datorată doar precipitațiilor abundente) având o periodicitate de 20 de ani (prezență 5%) au fost serioase, dar și inundațiile din 2000 și 2005 au fost cele mai grave și au avut loc atât în România cât și în Serbia.

Inundația din 2000 s-a calculat că are o periodicitate de aproximativ 100 de ani (frecvență 1%) și a fost cauzată de o combinație de factori: topirea zăpezii, soluri saturate și ploi abundente. Valul inundației a rupt două diguri (unul în zona Lugoj și unul lângă granița sârbă) care au fost ulterior întărite.

Harta riscului de inundații pentru regiunea Banat

Totuși în 2005, ploi abundente și solurile saturate au determinat o serie de 5 ruperi de diguri, iar nivelul apelor nu a scăzut timp de aproximativ trei săptămâni cauzând inundații grave în județul Timiș (vezi figura de mai jos), o suprafață de 30.000 ha fiind inundată timp de trei luni.

2005 Floods within the Timis County Borders

Agricultură, irigații și desecări în județul Timiș

Suprafața totală a județului Timiș este de 869.665 ha, din care 80,4% (699.470 ha) este teren agricol. Celelalte zone ne-agricole sunt: pădure (12,5%) sau 109.059 ha, zone urbane (2.7%) sau 23.312 ha, și suprafețe cu altă destinație 37,824 ha sau 4.4% (ex. cursuri de apă, drumuri, căi ferate etc.).

Destinația terenurilor agricole din județul Timiș - 699.470 ha:

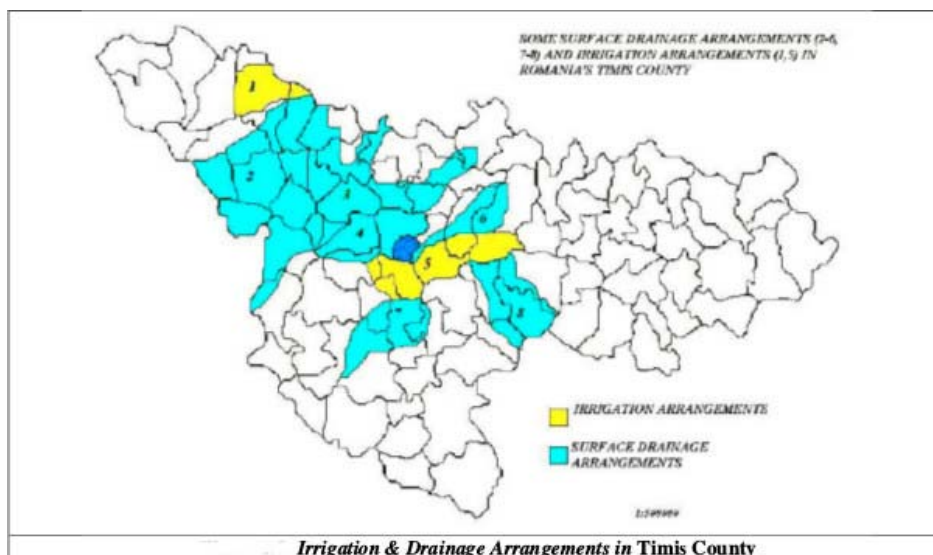
- 530.781 ha (76%) - pentru culturi (cereale, legume, plante oleaginoase, cartofi, legume, fructe (pepeni și pepeni galbeni) și furaje;
- 13.703 ha (2%) - podgorii și livezi;
- 154.986 ha (22%) - pășune pentru animale și pajiști (efectiv în 2010: 49.461 vite, 729.284 porci, 645.803 oi, 22.552 capre, 9.732 cai, 133.818 păsări).

Conform Societății Naționale de Îmbunătățiri Funciare, județul Timiș are două tipuri de sisteme de irigații (a se vedea figura de mai jos):

- 15.870 ha din care 9.745 ha sunt sisteme mari organizate cu acordul utilizatorului, plus 6125 ha cu aranjamente locale.
- 100.000 ha irigații și sub-irigații prin inundarea unor părți din suprafața rețelei de

desezare (care acoperă 450.000 ha - a se vedea mai jos) în timpul perioadei de creștere și în perioade de deficit de apă.

Suprafața județului cu amenajări de desecare acoperă 450.000 ha din care 2/3 necesită pompare și numai 1/3 sunt gravitaționale; sistemul fiind proiectat pentru evacuarea excesului de apă de suprafață din zonele agricole în perioadele cu exces și să faciliteze irigarea prin inundație în perioadele de deficit de apă așa cum este descris mai sus.

Amenajări de irigare și desecare în Județul Timiș

În Serbia, alimentarea cu apă din prezent este bazată pe exploatarea pânzei freatice din stratul freatic de apă minerală, puțuri la izvoarele de apă din nord-vestul orașului Zrenjanin, cu un total de 34 de puțuri.

În nord-vest, în zona învecinată a orașului Zrenjanin, există un grup de 30 de puțuri, și patru alte puțuri în alte locații din apropierea orașului (Bagljaš, Mužlja, Mlekoprodukt, Zeleno Polje).

Agricultură, irigații și desecări în provincia Vojvodina

Terenul agricol în Vojvodina este de 1.747 milioane hectare, ceea ce reprezintă 35% din totalul terenului agricol din Serbia. Terenul arabil și grădinile acoperă 1.578 milioane ha (39% din totalul terenului arabil din Serbia), 18.000 ha sunt livezi și aproximativ 10.000 ha sunt podgorii. Cultivarea terenului arabil este dominată de cereale, plantate pe 66% din întreg terenul. Cerealele sunt urmate de culturi de oleaginoase (22%), legume (5%) și furaje (5%). În ultimii ani a existat o tendință de creștere a suprafețelor cu culturi de oleaginoase (soia în special) în detrimentul cerealelor, deși tendința este de scădere în domeniul legumelor și furajelor, mai ales datorită tendințelor negative din domeniul zootehniei. Vojvodina reunește 53,24% din suprafața totală cultivată cu cereale în Serbia, 91,81% din culturile de oleaginoase,

25,36% din culturile legumicole și 16,26% din culturile de plante furajere (Biroul de Statistică 2010).

Irigarea a devenit o măsură indispensabilă și nu auxiliară în Voivodina. Se poate spune că regiunea este bogată în apă și are o rețea hidrologică relativ densă, dar o caracteristică importantă este cantitatea mare de ape de tranzit. În prezent sunt irigate circa 40.000 ha. Aceste zone care au disponibile surse de apă, cursuri de apă de suprafață primare și acumulări, contribuie la creșterea culturilor, cerealelor și legumelor.

Săparea Canalelor care pot contribui la regularizarea râurilor, a facilitat transformarea a peste 1/3 din regiunea Voivodina în teren arabil. În prezent regiunea Voivodina are o rețea densă de Canale, utilizate mai ales pentru colectarea și canalizarea excesului de apă din regiune, deși tot mai frecvent sunt utilizate și pentru furnizarea de apă pentru irigații. Circa 60% din sistemele de drenare gravitează în cursuri naturale de ape iar restul servește pentru a evacua excesul de ape colectate în Rețeaua de Bază de Canale a Sistemului hidrologic Dunăre-Tisa-Dunăre (BCN HS DTD).

Transportul fluvial intern

Canalul Bega a fost construit între 1728 și 1760, în scopul transportului intern pe apă și leagă orașul Timișoara de principalele căi de navigație ale Sistemului de Canale Dunăre-Tisa-Dunăre.

Harta Canalului Dunăre-Tisa-Dunăre și legătura lui cu Timișoara prin Canalul Bega

Canalul Bega are lungimea de 115 km și a fost proiectat pentru barje până la 700 tone și trece prin centrul orașului Timișoara. Prin construcția lui s-a asigurat desecarea și lucrările de protecție împotriva inundațiilor. Prin aceste lucrări s-au desecat bălțile și mlaștinile din zonă și s-a schimbat natura zonei pentru a fi adecvată dezvoltării socio-economice, destinații pe care le are și în prezent. Canalul Bega reprezintă doar o mică

parte din sistemul hidro-tehnic DTD - și nu se mai folosește pentru navigație, fiind în mare parte colmatat și având infrastructura hidrotehnică nefuncțională.

Canalul Bega este clasificat ca parte a Acordului European privind Principalele Cursuri de Apă de Importanță Internațională al Comisiei Economice a O.N.U. ca ramură a „trunchiului de cursuri de apă” E80 și E10, care conectează Le Havre / Rotterdam la Marea Neagră. Cursul de apă Bega poate fi clasificat după cum urmează:

- Secțiunea inferioară de la Tisa la Klek (inclusiv ecluzele Stajicevo): curs de apă PIANC clasa III (până la 1000 tone). În comparație, Dunărea este un curs de apă clasa IV;
- Secțiunea superioară de la Klek la Timișoara: curs de apă PIANC clasa II pentru ambarcațiuni de 500 tone.

În funcție de evoluția pe termen scurt și mediu a volumului transportului de marfă pe Canal, acesta poate fi lărgit pentru a primi ambarcațiuni cu o capacitate de transport de 1.000 tone sau mai mult.

Facilitățile de navigație (docuri, locuri de amarare etc.) de-a lungul Canalului sunt reduse, vechi și necesită modernizare. Nu există marcaje pe Canal, iar bornarea kilometrilor lipsește sau sunt ascunse de vegetație. Bazinele de întoarcere pentru ambarcațiuni sunt prea mici și necesită să fie adâncite.

Părțile superioare ale digurilor Canalului din orașul Timișoara au protecții ale pantelor constând în plăci de ciment (dale). Calitatea digului de protecție variază. În părțile mai vechi, plăcile de beton au o grosime de 20 cm. La părțile recent reconstruite ale protecțiilor digurilor, dalele au o grosime de doar 8 cm. Secțiuni ale Canalului prevăzute cu dale de 8 cm prezintă deteriorări considerabile.

Digurile Canalului în aval de Timișoara sunt echipate cu „protecții ecologice ale digurilor”. Sălciile și tufișurile rețin solul pe digului Canalului. Trestia și stuful nu doar opresc eroziunea, ci contribuie și la sedimentarea aluviunilor transportate de apa Canalului Bega. Astfel, de-a lungul anilor, lățimea Canalului s-a redus considerabil în unele părți. Totuși acest tip de protecție naturală a digurilor trebuie menținut, pentru a da râului un aspect plăcut din punct de vedere turistic.

Probleme de mediu de-a lungul Canalului Bega

Aspectele de mediu privind râul/Canalul Bega au fost analizate într-o serie de studii, toate aceste studii subliniază starea avansată de poluare. În acest capitol este prezentată o scurtă descriere a rezultatelor acestor studii.

Apele de suprafață au devenit foarte poluate datorită factorilor antropogenici cum ar fi: industria, deversarea reziduurilor și a apelor uzate, a deșeurilor și substanțelor chimice, dar se datorează și altor factori ca de exemplu: inundații și defrișări.

Indicatorul bacterian de calitate a sedimentelor în râul Bega variază în funcție de fiecare punct de prelevare. Are valori între 1.701 și 2.049 pe râul Timiș și 1.678-2.047 pe râul Bega. Cantitatea mare de uree identificată în zona satului Coștei arată că în zonă este prezentă poluarea fecalogenică de la gunoiul de grajd din zonă.

Există mai multe cauze pentru poluarea apei. Una dintre ele și cea mai importantă se referă la industrie și toate ramurile acesteia. A doua ca importanță este deversarea apelor uzate în râuri, gunoiul de grajd și substanțele chimice. Poluarea râului Bega provine din descărcarea de ape reziduale. Cauzele contaminării apei cu acești compuși sunt: agricultura intensivă, deșeurile animale, ploile și levigația compușilor de azot. Supra-fertilizarea contribuie atât la entropizarea apelor de suprafață și la acumularea de nitrați în apele subterane și acidificarea solului, precum și la emanarea de gaze.

Exemple de poluare curentă a Canalului Bega în aval de Timișoara sunt prezentate în fotografiile recente de mai jos.

Pești morți la barajul Sânmihaiu Român

Peturi și poluare la barajul Sânmihaiu Român

Spumă la barajul Uivar

Bega la barajul Itebej

Sedimentarea fundului Canalului și poluarea sedimentelor

Cursul Canalului Bega este în general lent, sedimentele transportate de afluenții cu curgere rapidă care se varsă în Canal s-au depus aici și au redus considerabil adâncimea apei. Deșeurile de la stația de apă potabilă a societății Aquatim sunt o sursă artificială de sedimente. Deșeurile de la filtre conțin sedimente din Canal combinate cu elemente rezultate din procesul de purificare, mai ales sulfat de aluminiu. Deșeurile nu au putut fi dezafectate în mod ecologic și au fost deversate în Canal.

În trecut, activitățile din industria grea și cele agricole au contribuit semnificativ la poluarea apei și sedimentelor Canalului Bega. În prezent poluarea din aceste surse a

fost redusă, ca urmare poluarea din Timișoara, deșeurile de la canalizare și de la instalația de tratare a apei au devenit principalii agenți de poluare. Datorită faptului că instalația de epurare a deșeurilor a fost reabilitată, componentele corespunzătoare ale reziduurilor ar trebui să fie mai reduse. Totuși acest aspect trebuie să fie cuantificat.

Așa cum s-a informat echipa de proiect, lucrările de dragare au fost încheiate în jurul anului 2011 și nu sunt efectuate lucrări periodice de curățare a Canalului. Se pot observa dovezi clare de sedimentare de-a lungul Canalului în Timișoara și în aval.

Sedimentele intră în Canalul Bega în România prin tributarii din zonele de deal din estul bazinului râului și din surse antropogenice cum ar fi apa potabilă a orașului Timișoara. În partea Sârbă a Canalului, este un flux limitat de deversări antropogenice și de sedimente naturale în Canal. Viteza de curgere în Canal este destul de redusă pentru a facilita sedimentarea.

În Serbia, datorită perioadelor îndelungi de sedimentare netratată și poluare, Canalele sunt prea mici pentru navigație și în plus sunt periculoase pentru îmbăiere. Ministerul Protecției Mediului din Serbia a inclus Canalul pe lista „celor trei pete negre din țară”. Poluarea Canalului a început în a doua jumătate a secolului XX cu deversări de deșeuri în apele lui. Conform unui număr semnificativ de cercetători, Canalul este considerat unul dintre cele mai poluate rezervoare din Europa și reprezintă pericol pentru sănătatea populației care locuiește în așezările învecinate. Pe fundul Canalului se află 400.000 tone de aluviuni care conțin metale grele și deșeuri petroliere care ajung de asemenea prin râurile conectate de Canal în Dunăre și în Tisa. În 2008 Ministrul Protecției Mediului din Serbia a semnat un Memorandum pentru curățarea Canalului.

1.1.3. POPULAȚIA ȘI DEMOGRAFIA ZONEI ROMÂNÔ - SÂRBE A CANALULUI BEGA

Analiza situației curente a arealului româno - sârb a Canalului Bega, din perspectiva valorificării a potențialului turistic al Canalului Bega trebuie completată printr-o analiză a populației acestui areal și a demografiei aferente.

Astfel, prin analiza populației și a demografiei arealului româno - sârb a Canalului Bega se prezintă și se analizează date specifice privind:

- bazinul demografic existent și distribuția geografică a acestuia, în scopul evidențierii gradului de concentrare a populației în jurul așezărilor existente în arealul definit;
- analiza în structură a bazinului demografic existent, pe grupe de vârstă și etnii, în scopul surprinderii caracteristicilor și diversității populației din acest areal.

Canalul Bega, pornește de la Timișoara, spre sud-vest, până la Zrenjanin, și străbate următoarele așezări:

- pe teritoriul României:
 - o Timișoara;
 - o comuna Sânmihaiu Român;
 - o comuna Uivar;

- o comuna Otelec;
- pe teritoriul Serbiei:
 - o Zitiste, cu localitățile arondate;
 - o Zrenjanin, cu localitățile arondate.

Conform ultimului recensământ, efectuat în ambele țări vecine, la nivelul anului 2011, arealului Canalului Bega îi corespunde o populație totală de 469.555 persoane.

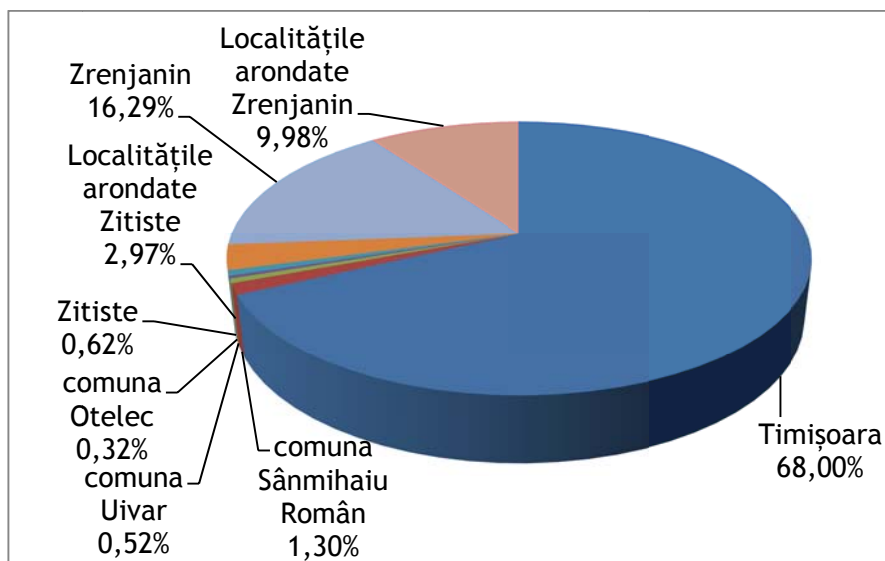
Distribuția geografică a populației arealului româno - sârb a Canalului Bega, în sume absolute, pe unitățile administrative străbătute, relevă ponderea majoritară a populației pe partea română a Canalului Bega de 70,14%, respectiv o pondere de 29,86% pe partea sârbească a Canalului.

- persoane -

România	Timișoara	319.279	329.352
	comuna Sânmihaiu Român	6.121	
	comuna Uivar	2.453	
	comuna Otelec	1.499	
Serbia	Zitiste	2.903	140.203
	Localitățile arondate unității administrative Zitiste	13.938	
	Zrenjanin	76.511	
	Localitățile arondate unității administrative Zrenjanin	46.851	
Total		469.555	469.555

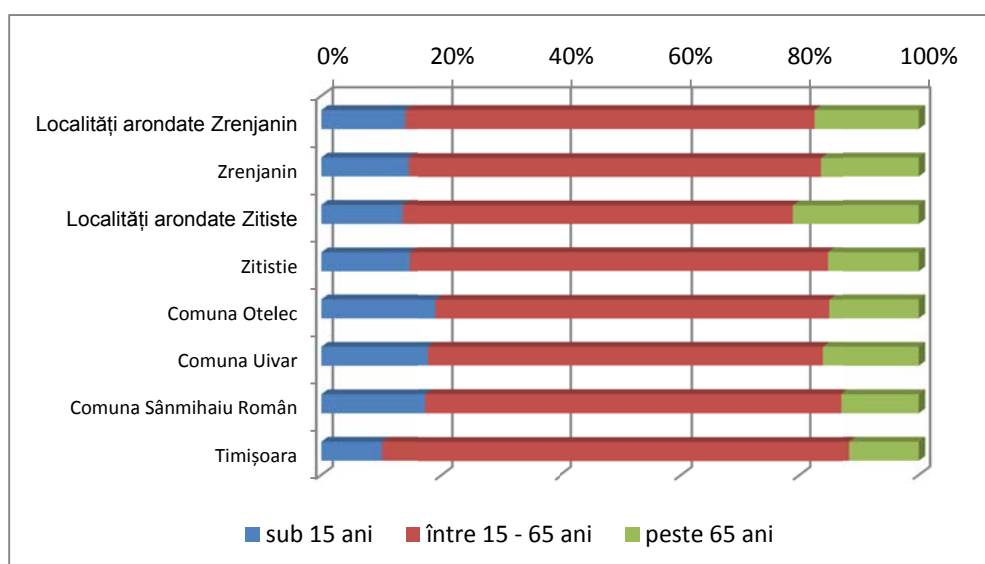
Sursa: Date prelucrate ale recensămintelor populației României și Serbie, la nivelul anului 2011, Institutul Național de Statistică al României, <http://www.recensamantromania.ro> și Institutul de Statistică al Republicii Serbia, <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportView.aspx>

Cea mai mare concentrație a populației, în pondere de 68%, relativ la populația întregului areal, se regăsește în municipiul Timișoara. Următoarea este Zrenjanin, cu zona arondată aferentă, având o pondere de 26,27%.

Sursa: Date prelucrate ale recensămintelor populației României și Serbie, la nivelul anului 2011, Institutul Național de Statistică al României,

Analiza distribuției populației arealului româno - sârb a Canalului Bega pe criteriul **urban versus rural** relevă prezența în ponderea covârșitoare de 84,91% a populației în mediul urban.

Sursa: Date prelucrate ale recensămintelor populației României și Serbie, la nivelul anului 2011, Institutul Național de Statistică al României, <http://www.recensamantromania.ro> și Institutul de Statistică al Rep. Serbia, <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportView.aspx>

Analiza structurii populației arealului româno - sârb al Canalului Bega pe **grupe de vârstă** relevă faptul că Timișoara are cea mai mare pondere a populației cu vârste cuprinse între 15 și 65 de ani, de 78,54%, urmată de Zitiste cu o pondere a populației active de 70,31% și Zrenjanin de 69,33%.

În mediul rural al arealului analizat, ponderile populației cu vârste cuprinse între 15 și 65 de ani sunt apropiate, astfel: 69,71% în comuna Sânmihaiu Român, 68,80% în localitățile arondate la Zrenjanin, 66,16% în comuna Uivar, 65,98% în comuna Otelec și 65,65% în localitățile arondate de Zitiste.

Ponderile cele mai mari ale populației tinere, de până în 15 ani, se regăsesc în mediul rural românesc: 19,08% în comuna Otelec, 17,81% în comuna Uivar și 17,35% în comuna Sânmihaiu Român.

Cea mai mică pondere a populației tinere se află în Timișoara, de numai 9,95%, fiind urmată, după acest criteriu, de localitățile sârbești din mediul rural, cu ponderi de 13,34% în localitățile arondate de Zitiste și, respectiv 13,80% în cazul celor arondate Zrenjanin.

Cea mai mare pondere a populației de peste 65 de ani se regăsește în zona rurală a orașului Zitiste, de 21,01%, fiind urmată de zona rurală a orașului Zrenjanin, cu o pondere de 17,40% a populației peste 65 de ani. Pe partea română a arealului

Canalului Bega, cea mai mică pondere a populației de peste 65 de ani se regăsește în Timișoara, în pondere de 11,51%.

Analiza pe grupe de vârstă în sume absolute întărește importanța celor 2 centre de dezvoltare ale arealului româno - sârb a Canalului Bega, respectiv Timișoara și Zrenjanin, cu zona arondată aferentă.

- persoane -

	Total	sub 15 ani	15 - 65 ani	peste 65 ani
Timișoara	319.279	31.784	250.748	36.747
Zrenjanin	76.511	10.979	53.048	12.484
Localități arondate Zrenjanin	46.851	6.466	32.234	8.151
Localități arondate Zitiste	13.938	1.860	9.150	2.928
Comuna Sânmihaiu Român	6.121	1.062	4.267	792
Zitiste	2.903	422	2.041	440
Comuna Uivar	2.453	437	1.623	393
Comuna Otelec	1.499	286	989	224

Sursa: Date prelucrate ale recensămintelor populației României și Serbie, la nivelul anului 2011, Institutul Național de Statistică al României,

<http://www.recensamantromania.ro> și Institutul de Statistică al Republicii Serbia, <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportView.aspx>

Analiza populației arealului româno - sârb al Canalului Bega **după etnie** relevă o mare diversitate de ambele părți ale frontierei.

În arealul românesc al Canalului Bega, după români, ca pondere, urmează etnicii maghiari, sârbi, germani și romi. Alături de acestea, însă, mai conviețuiesc o foarte mare varietate alte de etnii, practic **conviețuind în total în arealul românesc al Canalului Bega un număr de 21 de etnii declarate.**

- persoane -

	Timișoara	Comuna Sânmihaiu Român	Comuna Uivar	Comuna Otelec
Total	319.279	6.121	2.453	1.499
Români	259.754	5.387	1.810	858
Maghiari	15.564	150	394	567
Germani	4.193	32	17	12
Sârbi	4.843	18	5	3
Romi	2.145	45	114	-
Bulgari	859	5	-	-
Ucraineni	556	4	3	*
Slovaci	385	7	-	-
Italieni	199	-	*	-
Evrei	176	-	-	-

Cehi	124	-	-	-
Ceangăi	130	*	-	-
Turci	102	4	-	-
Croați	101	-	-	-
Ruși-Lipoveni	70	-	-	-
Greci	63	-	-	-
Polonezi	51	-	-	-
Macedoneni	24	-	-	-
Armeni	23	-	-	-
Chinezi	16	-	-	-
Tătari	14	-	-	-
Alta etnie	1.208	11	-	*
Informație nedisponibilă	28.679	457	108	57

Sursa: Institutul Național de Statistică al României, Rezultatele Recensământului populației și al locuințelor, 2011, <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

În arealul sârbesc al Canalului Bega, după sârbi, ca pondere, urmează tot etnicii maghiari, după care cei români și romii. De asemenea, în total, în arealul sârbesc al Canalului Bega conviețuiesc tot un număr de 21 etnii declarate.

- persoane -

	Zitiste	Localități arondate Zitiste	Zrenjanin	Localități arondate Zrenjanin
Total	2.903	13.938	76.511	46.851
Sârbi	2.511	7.925	54.648	36.931
Albanezi	5	1	82	28
Bosniaci	-	-	29	1
Bulgari	2	15	77	107
Bunjevci	-	4	18	4
Vlasi	-	-	3	2
Gorani	13	-	19	-
Iugoslavi	1	37	467	125
Maghiari	58	3.313	10.000	2.350
Macedoneni	1	7	315	97
Musulmani	-	4	66	20
Germani	4	9	108	31
Romi	175	657	2.109	1.301
Români	24	1.388	635	1.526
Ruși	-	1	59	20

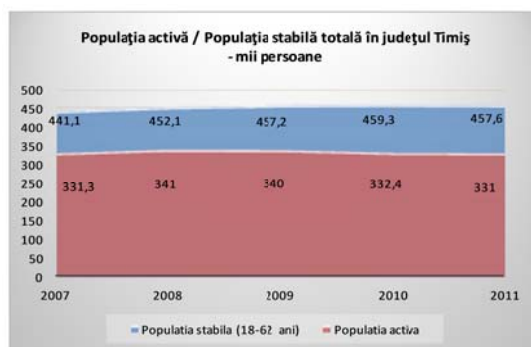
Ruteni	-	1	16	9
Slovaci	1	4	329	1.733
Sloveni	-	3	61	33
Ucrainieni	-	1	15	11
Croați	6	57	373	154
Muntenegreni	5	17	225	55
Alta etnie	1	13	176	66
Nu doresc să declare	71	338	3.669	1.026
Declarată în termeni regionali	16	100	2.338	1.028
Necunoscută	9	43	674	193

Sursa: Institutul de Statistică al Republicii Serbia, Rezultatele Recensământului populației, 2011, <http://webzrzs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportView.aspx>

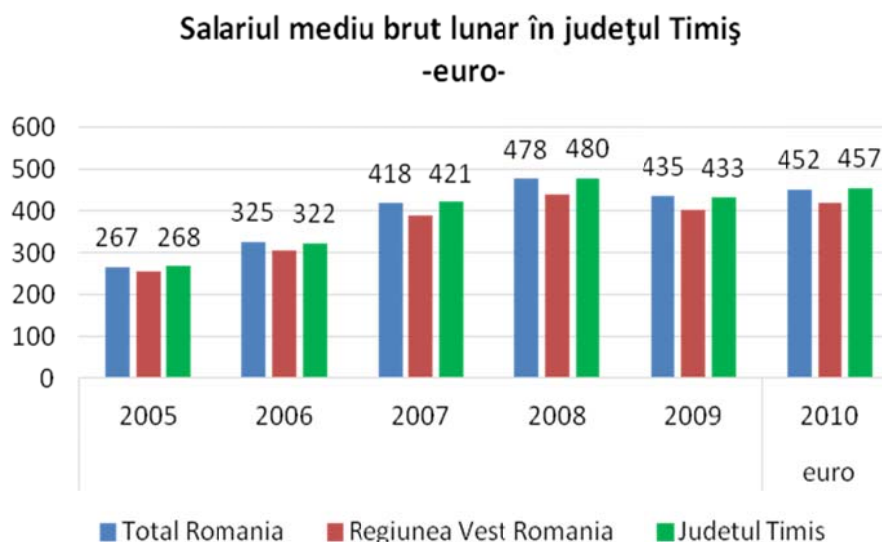
Principalele concluzii desprinse din analiza populației și a demografiei arealului româno - sârb a Canalului Bega sunt:

- concentrarea în pondere de 84,29% a populației arealului Canalului Bega în cele două mari centre urbane: Timișoara (68%) și Zrenjanin (16,29%);
- chiar dacă, în sume absolute, cifrele sunt mici comparativ cu cifrele mediului urban aferent arealului Canalului Bega, remarcăm existența celor mai ridicate ponderi ale populației tinere, de până la 15 ani, în cele 3 zone rurale românești: comuna Sânmihaiu Român, comuna Uivar și comuna Otelec, în timp ce, în mediul rural sârbesc, al localităților arondate orașelor Zitiste și Zrenjanin se regăsesc cele mai mari ponderi ale populației de peste 65 de ani, din arealul Canalului Bega;
- o diversitate etnică foarte mare, remarcând conviețuirea în arealul româno - sârb al Canalului Bega a nu mai puțin de 31 de etnii, dintre care 11 etnii sunt comune de o parte și de alta a frontierei.

Procentul populației active din județul Timiș a fost între 72,3% și 75,1% - a se vedea tabelul de mai jos. Există unele diferențe între zona rurală și cea urbană. Timișoara concentrează 66,35% din totalul populației județului Timiș și produce 83-85% din produsul economic local.

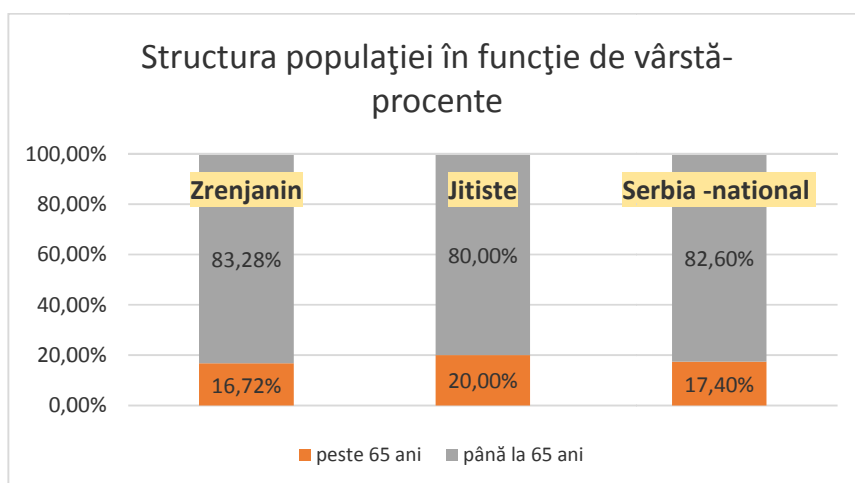

Perspectiva legii lui Pareto este confirmată de asemenea și de rolul uriaș pe care Timișoara trebuie să îl aibă în dezvoltarea zonei Canalului Bega. Din perspectiva forței de muncă, în prezent există o creștere a cererii de muncitori în industrie, mai ales în zona urbană. Rata șomajului este în descreștere (în 2014 este în jur de 1%), dar în zona rurală acesta este mult mai mare decât în zona urbană.

În Serbia, în perioada 1991 - 2011, populația din Žitiște a scăzut cu 23.1%, în timp ce populația din Zrenjanin a scăzut cu 8,2%. În aceeași perioadă, populația Serbiei a scăzut cu 6% în timp ce populația din Voivodina a scăzut cu 2,7%. Rata anuală a creșterii în Žitiște a fost de -0.7% (1991-2002) și -1,7% (2002-2011), în timp ce în Zrenjanin a fost de -0,2% și respectiv -0,6%. Aceeași indicatori pentru Serbia sunt -0,1% și respectiv -0,3%.

În Žitiște și Zrenjanin 20% și respectiv 16,72% din populație este peste 65 ani, în timp ce în Serbia - 17,4%. Localitatea Žitiște are o populație mai îmbătrânită decât Zrenjanin și Serbia.

Rata angajării în Zrenjanin este mai mare decât ratele corespunzătoare din Serbia; procentul de persoane angajate din totalul populației active din Zrenjanin este mai mare decât în Serbia, iar rata șomajului în Zrenjanin este mai redusă decât în Serbia. Pe de altă parte, rata angajării în Žitište este mai redusă decât rata corespunzătoare în Serbia, procentul de persoane angajate din totalul populației active din Žitište a fost semnificativ mai redusă decât în Serbia, iar Žitište are o rată mai mare a șomajului decât Serbia.

1.1.4. CAPACITATEA INFRASTRUCTURII

Date privind infrastructura de transport

Comparativ cu situația generală din România, Banatul are o infrastructură bună.

Județul Timiș este traversat de:

- Drumuri europene în zona Canalului râului Bega: drumul european E 70; drumul european E 671; drumul european E 673, conexiunea Lugoj, Făget, Ilia și Deva;
- Drumuri naționale în zona Canalului râului Bega: drumul național DN 6; drumul național DN 59; drumul național DN 69; drumul național DN 59.
- Rețeaua căilor ferate în zona Canalului râului Bega: rețeaua de căi ferate din zonă are o lungime de 787 km și are cea mai mare densitate din România cu 91 km de cale ferată pentru o suprafață de 1.000 km². Cel mai important nod de cale ferată este Timișoara urmată de Lugoj, Gătaia, Buziaș, Sânnandrei, Jebel, Voiteg, Periam, Lovrin, Sânnicolau Mare și Jimbolia. Procentul de căi ferate electrificate este de doar 14% din lungimea totală comparativ cu 34% la nivel național.

Timișoara are un sistem complex de transport regional, oferind conexiuni rutiere, aeriene și feroviare cu orașe importante din România și Europa. De asemenea are un sistem public de transport constând în autobuze, troleibuze și linii de tramvai. Timișoara se află la intersecția a două drumuri europene (E70 și E671) și a patru drumuri naționale: DN6, DN69, DN59 și DN59A. Autostrada românească A1, în prezent în construcție, va lega orașul de București și de partea de est a țării. Stația de autobuze Timișoara (Autogara) este folosită de mai multe societăți de transport private pentru a oferi conectarea rutieră a Timișoarei cu un număr mare de locații din întreaga țară.

Timișoara este deservită de al treilea aeroport ca volum de trafic din România, Aeroportul Internațional Traian Vuia, localizat la 10 km nord - est față de centrul orașului. Există zboruri regulate de la/la numeroase destinații importante europene și interne. Începând din anul 2015, RATT are intenția de a oferi transport public pe Canalul Bega cu vaporetto.

În Serbia, rețeaua rutieră pe teritoriul municipiului Zrenjanin constă în drumuri expres și o rețea de drumuri regionale și locale. Conform legislației privind drumurile, Direcția Republicană a Drumurilor se ocupă de construirea și întreținerea autostrăzii și drumurilor regionale, drumurile locale și străzile sunt în grija organismelor

autorităților locale. Totuși majoritatea drumurilor care nu au fost acoperite de strat de asfalt se uzează, ceea ce împreună cu o întreținere insuficientă, conduce la faptul că 95% din drumuri sunt în stare extrem de proastă. Când se adaugă acest lucru la faptul că majoritatea drumurilor nu respectă criteriile privind categoria lor, geometria drumului (lățimea căii de rulare și raza curbilor) pentru vehicule moderne de transport, este evident că întreaga rețea de drumuri necesită reconstrucție.

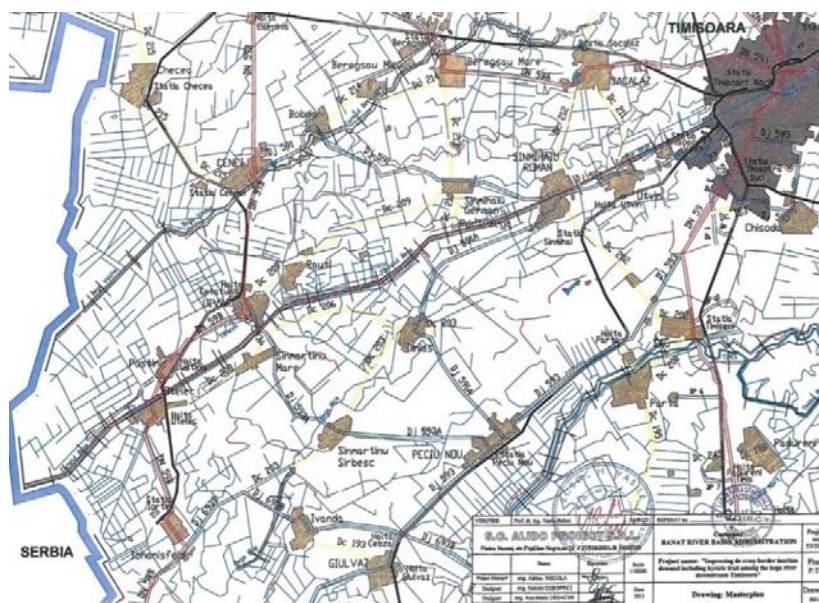
Șinele de cale ferată sunt într-o stare precară, permițând doar viteze și masa (maximă admisă pe osie) reduse. Pentru linia de cale ferată de pe linia 46 Zrenjanin - Kikinda, care merge de la Kikinda către România, există încă din 1992, un studiu de fezabilitate.

La gara Kikinda, la granița cu România, a fost realizată o revizie generală, astfel încât acum este pregătită pentru viteză de 120 km/h și o sarcină pe osie de 22t. Din nefericire s-a oprit la atât. Ar fi necesară înlocuirea acestor șine de cale ferată pe întreaga lungime. Făcând acest lucru, trebuie să se ia în considerare faptul că există o documentație tehnică completă pentru refacerea secțiunii de la Uzdin la Kumani, dar nu există o astfel de documentație pentru secția de la Kumani la Novo Miloševo.

Aeroportul "Ečka" a fost construit în timpul celui de al doilea război mondial. După război, aeroportul a fost predat, pentru management și utilizare YNA (Yugoslav National Army). Consiliul Municipal Zrenjanin și Aero club "Žarko Zrenjanin" în timpul anului 1988 au demarat inițiativa pentru construirea unui aeroport categoria „B” pentru scop sportiv și economic. Din acel moment s-au derulat activități constante pentru realizarea programului de construcție a aeroportului "Ečka", care ocupă o suprafață de 1.158 ha.

În zona din în jurul aeroportului "Ečka", pe o rază de 50 km, locuiesc circa 350.000 de locuitori, iar capacitățile economice s-au dezvoltat considerabil. Prin revitalizarea pistei existente de decolare și aterizare, împreună cu finisarea și echiparea clădirilor deja construite pentru recepția pasagerilor, s-ar crea condițiile pentru transportul pasagerilor cu avioane tip ATP-72.

De importanță majoră pentru definirea strategiei comune româno-sârbe de dezvoltare a turismului de-a lungul Canalului Bega este pista de ciclism de la Timișoara până la granița româno-sârbă, care este în prezent în construcție.

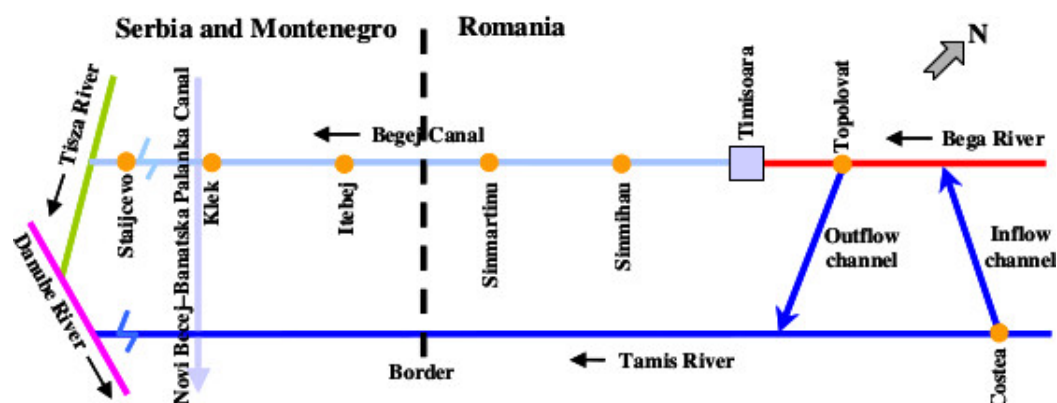

Plan general al șantierului pistei de ciclism Bega

Denumirea oficială a proiectului este : „Valorificarea potențialului turistic transfrontalier, incluzând piste de cicloturism de-a lungul râului Bega, în aval de Timișoara”, Beneficiar - Administrația Bazinală de Apă Banat.

Pista începe în Timișoara, în apropierea podului de cale ferată, continuă în aval trecând de Uțvin, apoi traversează Canalul Bega peste podul de metal existent și continuă pe celălalt mal, până la granița cu Serbia. Pista traversează de asemenea teritoriile comunelor Sânmihaiu Român, Uivar și Otelec și are lungimea de 37 km. De asemenea sunt prevăzute 8 stații moderne de odihnă. Pista va fi finalizată în Martie 2015.

Infrastructura hidrotehnică a Canalului Bega

În România, Canalul Bega este unul dintre puținele cursuri de apă artificiale. Partea navigabilă a Canalului începe în orașul Timișoara. Din Timișoara Canalul curge în direcția sud-vest. Primii 44 de km sunt pe teritoriul României, apoi traversând granița româno-sârbă Canalul intră pe teritoriul provinciei autonome Vojvodina și continuă în direcție sud-vest încă 75 km spre râul Tisa. Canalul este operațional de peste 250 ani. Excavarea noii albie a râului Bega a început în 1728. În 1760, construcția dublei conexiuni Bega-Timiș și lucrările hidrotehnice ale acesteia au fost finalizate, iar Bega a devenit Canal navigabil.

Începutul secolului XX a fost caracterizat de construcția unor complexe hidrotehnice (baraje, deversoare și ecluze), pavând drumul către navigația modernă pe Canal. Între Timișoara și Dunăre au navigat ambarcațiuni până la 500 tone. În 1958, datorită situației politice și economice din regiune, Canalul Bega a fost închis, ceea ce a condus la deteriorarea mediului, în special a calității apei.

În anii 1990, acest lucru a devenit o preocupare majoră pentru România și Serbia. În primăvara anului 2000, reprezentanții României, Serbiei și Ungariei au convenit să susțină o revitalizare a Canalului Bega pentru a îmbunătăți managementul apei și navigația în Euro regiunea DKMT (Dunăre - Criș - Mureș - Tisa). Anterior, în 1998, Serbia și România au elaborat un proiect de acord „Stabilirea unei cooperări pentru elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru refacerea funcției de navigare a Canalului Bega”. Totuși nu s-a dat curs acestui acord, la care a participat și o parte germană.

În Decembrie 2000 orașul Timișoara a finalizat un raport de pre-fezabilitate, numit „Dezvoltarea sustenabilă a Canalului Bega și a zonelor adiacente”. Raportul reflectă viziunea tuturor părților interesate în Canalul Bega. Un expert din Programul olandez de cooperare în management PUM, a asistat Primăria Timișoara să elaboreze studiul.

În 2002 a fost fondat un Parteneriat Public-Privat pentru Reabilitarea Canalului Bega. Studiul „Repararea și reabilitarea Canalului Bega” a fost emis la 24 Iulie 2002. Acest studiu cuprinzător a fost finanțat de Guvernul Olandez și a fost utilizat de atunci în mod permanent ca lucrare de referință.

Pe baza concluziilor studiului de prefezabilitate au mai fost realizate două studii: „Repararea și Reabilitarea Canalului Bega” și „Planul de Management al Apei în Bazinul Bega-Timis”.

Activitățile și rezultatele primului studiu sunt prezentate mai jos. Motivul pentru care a fost efectuat studiul asupra Canalului a fost pericolul prezentat de starea avansată de degradare a infrastructurii hidrotehnice, (în special a nodului hidrotehnic de la Sânmihaiul Român),

Obiectivul acestui proiect este dezvoltarea sustenabilă a Canalului Bega pentru mai multe funcții - alimentare cu apă și deversarea de apă tratată, mediu, irigație și desecare, navigație, hidro-electricitate, turism și recreere.

Problemele identificate care sunt un impediment în dezvoltare sunt:

- Cantitatea de apă: sub standard și care nu respectă acordul cu Serbia;
- Regimul apei: probleme cu debit mare sau redus de apă;
- Albia Canalului acoperită cu un strat gros de nămol contaminat;
- Blocarea uneia dintre ecluzele de navigație și starea rea a barajului adiacent

(ruperea poate cauza un dezastru ecologic).

În prezent Canalul Bega are un rol important în managementul apei pentru orașul Timișoara. Acesta asigură apă potabilă pentru cetățeni, apă tehnologică și de răcire pentru industrii, iar cu ajutorul unei hidrocentrale, produce curent electric care este introdus în rețea. Canalul este utilizat de asemenea ca și Canal de deversare pentru apa reziduală menajeră și industrială. În prezent această apă reziduală este în totalitate epurată. Pe lângă apele din oraș, Canalul Bega colectează apa în exces drenată de pe terenuri în timpul ploilor abundente. Deversările obișnuite în Canal sunt de 10-20 mc/s.

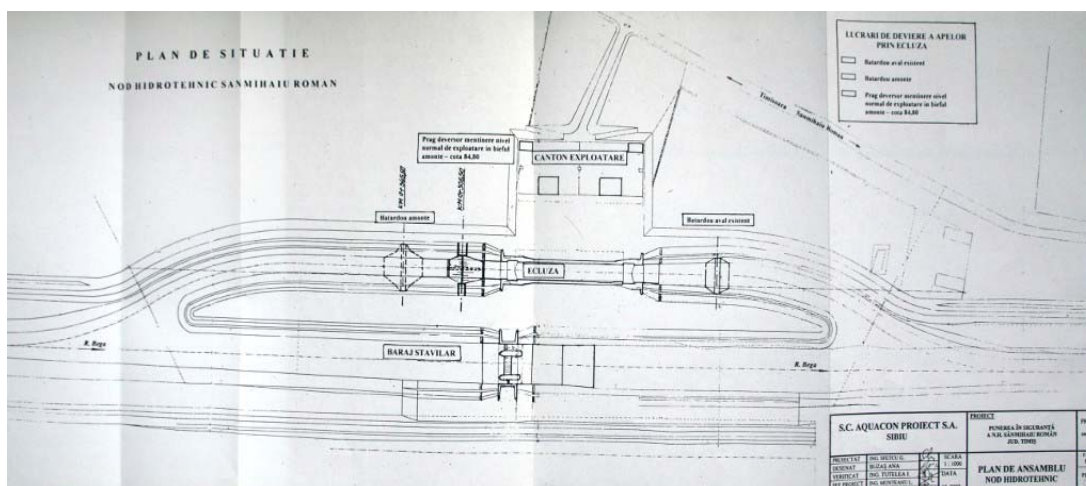
Funcția de management al apei Canalului Bega va rămâne una dintre cele mai importante funcții în viitor, așa cum este și în prezent. Starea Canalului se va controla prin:

- Nivelul apei: nu prea redus pentru navigație, dar nici prea ridicat pentru a preveni inundațiile;
- Debit suficient și în perioadele de secetă pentru a furniza apă potabilă, industrială și de irigații.

Complexul hidrotehnic Sânmihaiu Român

O funcție viitoare importantă a Canalului Bega este navigarea. Canalul are capacitatea de a primi ambarcatiuni până la 500 tone.

Complexul hidrotehnic de la Sânmihaiu Român constă într-un baraj deversor și o ecluză. Complexul datează încă din 1910. Lucrările de reabilitare au fost planificate și au început în 1988, dar s-au oprit în 1995 datorită lipsei finanțării. Ecluza de navigație are lățimea de circa 10 m, camera efectivă a ecluzei este de 68 m și poate opera ambarcațiuni până la 500 tone.

Planul situatiei prezente a ecluzei de la Sânmihaiu Român

Toate elementele de oțel pentru reabilitare sunt depozitate pe șantier încă din 1989. Starea acestor elemente s-a deteriorat considerabil în timp ce structura elementelor a rămas nemodificată. Toate straturile de acoperire și vopseaua trebuie să fie reînnoite. Poarta rotativă a barajului este degradată și poate ceda dacă este folosită pentru controlul nivelului apei prin ridicarea ei de pe fundament.

Cedarea porții va conduce la scăderea nivelului apelor în Timișoara, iar sedimentele poluate vor fi transportate în aval.

Reabilitarea barajului este prioritatea numărul 1.

Starea prezentă a construcției este critică, poarta rotativă, în funcțiune din 1910 se află într-o stare structurală proastă și poate ceda oricând.

Lucrările de reabilitare vor fi realizate prin construirea de puțuri cu evacuarea apei freactice. Lucrările vor include înlocuirea extinsă a betonului și a pietrei și întărirea cu tije de ancorare. Vor fi înlocuite porțile și ușile ecluzei. Fundațiile din grinzi de lemn sunt în stare bună și trebuie să rămână sub apă în timpul lucrărilor de construcție.

Complexul hidrotehnic Sânmartinu Maghiar (Uivar)

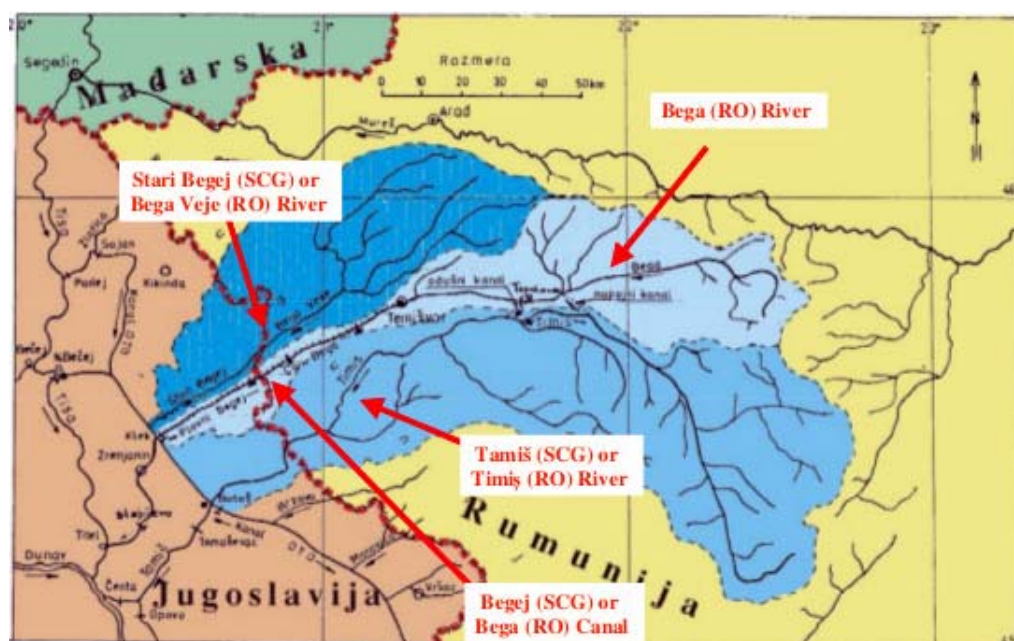
Complexul hidrotehnic de la Sânmartinu Maghiar (Uivar) constă de asemenea dintr-un baraj și o ecluză care au fost construite în aceeași perioadă. Reabilitarea complexului a fost încheiată în 1995. Barajul este tip „Poiret”. Mai multe cadre sunt ridicate pe acesta și prinse de o grindă.

În general construcția este în stare bună. Există anumite rămăneri în urmă la lucrările de întreținere (mai ales corodare). Ecluza de navigație este de același tip ca și ecluza de la Sânmihaiu Român. Ecluza este în stare bună și gata de funcționare, deși sunt prezente aceleași restanțe la lucrările de întreținere.

Situația prezentă a ecluzei Uivar - imagine din satelit

În Serbia Canalul Bega este utilizat mai ales ca și Canal de deversare pentru ape reziduale (netratate) menajere și industriale și pentru a colecta apa de drenare de pe terenurile adiacente în timpul ploilor puternice. Cantitatea maximă a deversărilor este de 83,5 mc/s (conform acordului comun româno-iugoslav). Barajele de-a lungul Canalului sunt proiectate pentru un volum maxim al deversărilor de 100 mc/s. De asemenea servesc ca rută de transport internă utilizată în linia de apărare de întreținere și control. Digurile de-a lungul Canalului sunt în majoritate îndiguiri naturale. Datorită lipsei de întreținere, au crescut copaci și tufişuri pe aceste taluzuri favorizând sedimentarea și reducerea secţiunii transversale navigabile.

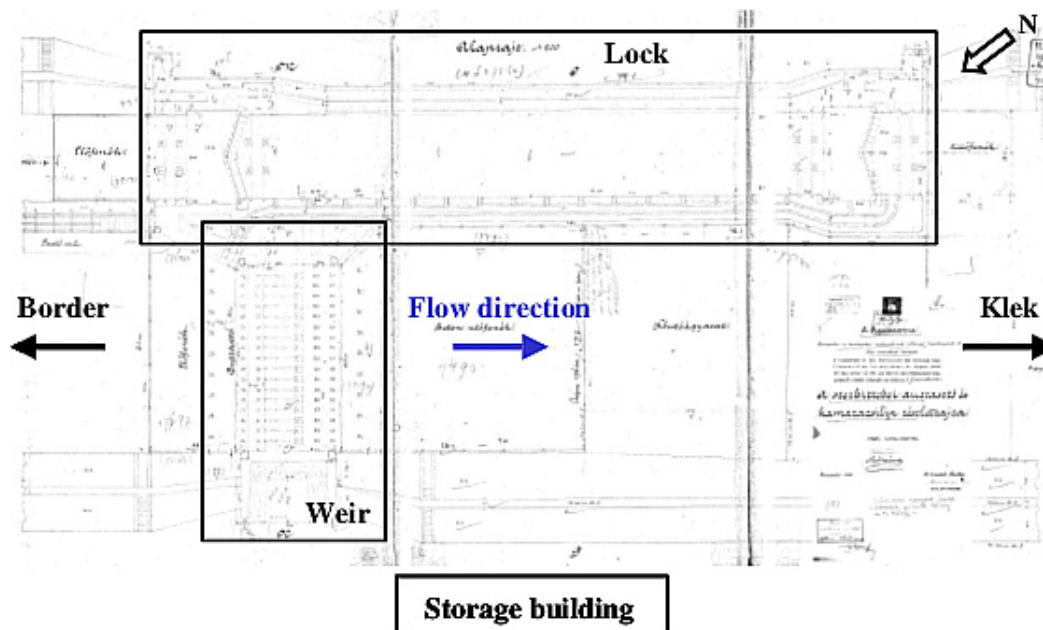
Bazinul hidrografic Bega-Timiș

În viitor funcția de management al apelor a Canalului ca rămâne una dintre cele mai importante funcții, controlând condițiile Canalului astfel încât:

- Nivelele apei să nu fie prea reduse pentru navigație, dar nici prea ridicate pentru a evita inundațiile;
- Va trebuie să existe un debit suficient pentru a asigura alimentarea cu apă potabilă, industrială și pentru irigații chiar și în perioadele secetoase.
- Navigație: Canalul avea capacitatea de a primi ambarcațiuni până la 500 tone și prin refacerea ecluzelor hidrotehnice și a complexelor de baraje din România și România se va reface capacitatea.

Complexul hidrotehnic Itebej

Complexul datează din perioada 1910-1912 și constă dintr-o ecluză pentru navigație (lățime 9,7 m și lungime 72 m pentru ambarcațiuni de 500 tone) și barajul adiacent.

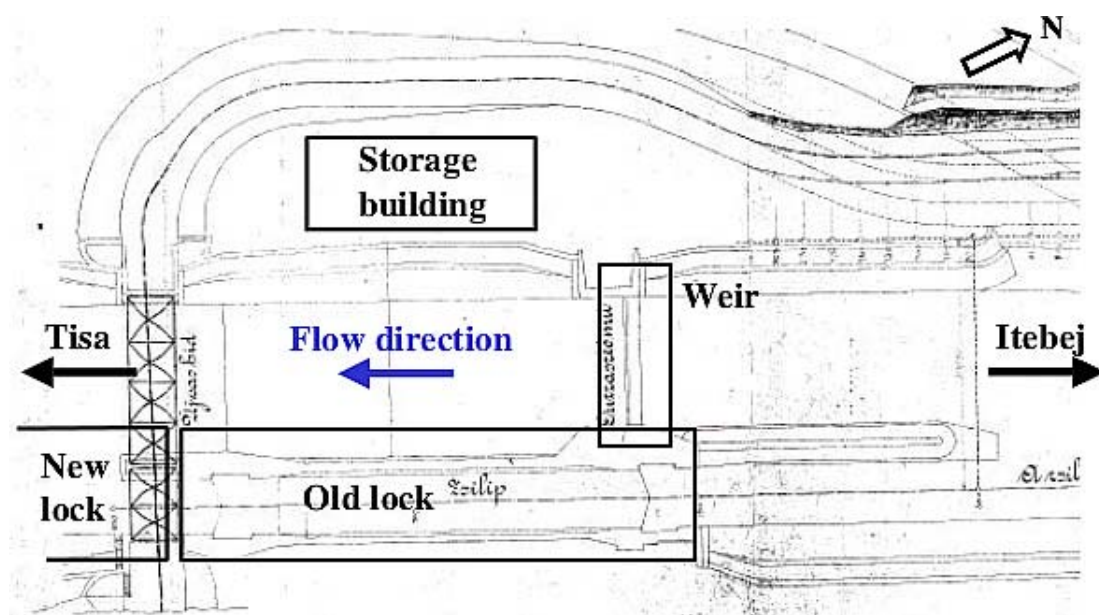

Plan de amplasare ecluză Itebej

Există o întârziere considerabilă la întreținere, în special privind tratamentul anti-coroziune. Părțile mobile trebuie să fie înlocuite sau tratate împotriva coroziunii, zidăria trebuie să fie reparată, iar zona din jurul barajului și ecluzelor trebuie să fie dragată până la o adâncime adecvată navigației. Toate construcțiile din lemn trebuie să fie înlocuite iar structura de ghidare trebuie să fie reparată și modernizată. Iluminatul electric al zonei și luminile de semnalizare pentru navigație trebuie să fie instalate pentru a asigura o navigație continuă și în siguranță.

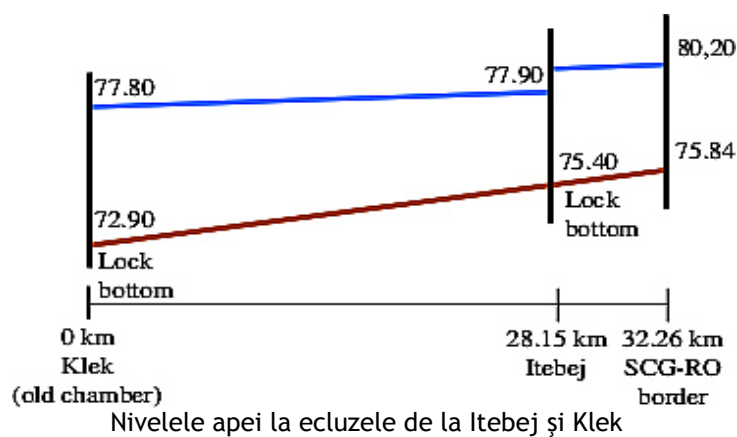
Complexul hidrotehnic Klek

Ca și la Itebej, complexul Klek datează din perioada 1910-1912 și constă într-o ecluză de navigație și barajul adiacent. În anii 1960 o ecluză mai scurtă a fost adăugată în aval de vechea ecluză pentru a compensa nivelul mai redus al apei care a apărut atunci când secțiunea Canalului mai jos de Klek a fost integrată în sistemul DTD.

Plan de amplasare ecluză Klek

La Klek există un portofoliu de lucrări de întreținere ușor mai redus, dar similar celui de la Itebej. Nivelele apei la ecluzele de la Itebej și Klek sunt prezentate în figura de mai jos:

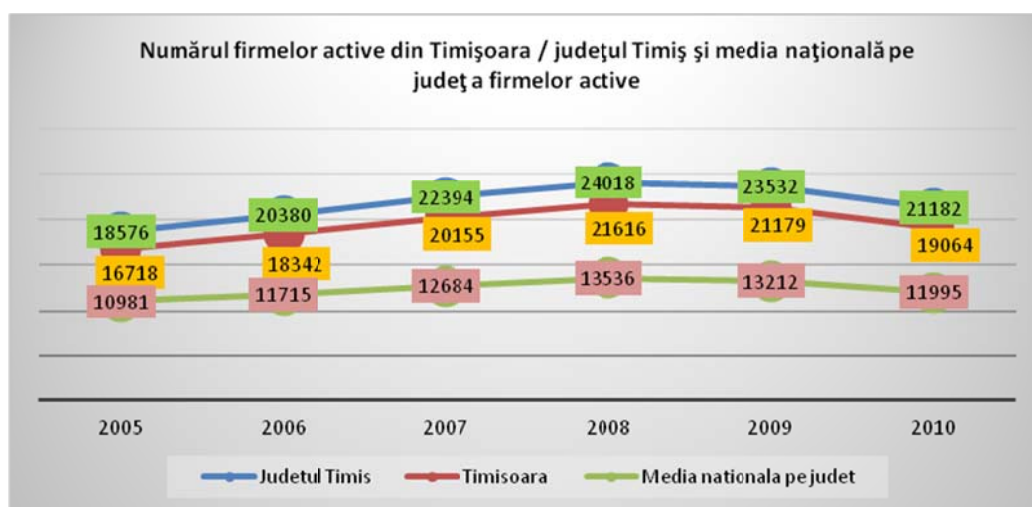
Complexele de ecluză și baraj de la Klek și Itebej sunt în stare destul de bună având în vedere că au o vechime de aproape 100 de ani. Deși facilitățile nu sunt operaționale, structura de bază a ecluzelor și barajelor este într-o stare care permite să fie reabilitate la costuri rezonabile.

1.1.5. ECONOMIA REGIONALĂ

Economia județului Timiș și a arealului Canalului Bega este dominată de industrie și agricultură. În perioada post revoluționară, industria a traversat o perioadă de declin în care o parte din vechile fabrici de stat s-au închis, altele s-au privatizat iar noii proprietari le-au schimbat obiectul de activitate. Foarte puține, privatizate în sistem MEBO și-au păstrat obiectul de activitate și au performat în continuare. Noua industrializare a zonei s-a realizat începând cu anul 1996, când mai multe investiții străine directe în domeniul industrial, capacitând mii de angajați din forța de muncă disponibilizată de vechile fabrici Timișoara, s-au dezvoltat la Timișoara și în arealul periurban al Timișoarei. Datorită acestora, în anul 2000, contribuția diferitelor subramuri ale industriei la PIB-ul județului s-a schimbat esențial, astfel încât industria constructoare de mașini, electronică și electrotehnică au devenit ramuri dominante, industria alimentară și cea ușoară fiind depășite de acestea.

Astfel în județul Timiș se produc piese și subansamble pentru industria de auto, inclusiv software-ul necesar diverselor funcții automatizate prezente în orice automobil (cu excepția caroseriei), care intră în componența unor mărci de prestigiu: BMW, Mercedes, Audi, etc.

Dezvoltarea pe verticală a rețelilor de furnizori locali pentru industrie, a generat înființarea și dezvoltarea unui număr de IMM-uri active în domeniul serviciilor, producției sau comerțului.

Județul Timiș poate fi considerat un pol al dezvoltării industriale în ultimii ani. Dezvoltarea de parcuri industriale și zone industriale cu diferite facilități și cu utilitățile aferente, au polarizat investițiile din partea de vest a țării. Avantajul poziției geografice a Timișoarei (10 capitale europene la o distanță de până la 600 km) precum și existența Aeroportului Internațional Timișoara, forța de muncă calificată și ieftină au condus la creșterea exponențială a investițiilor străine în zonă.

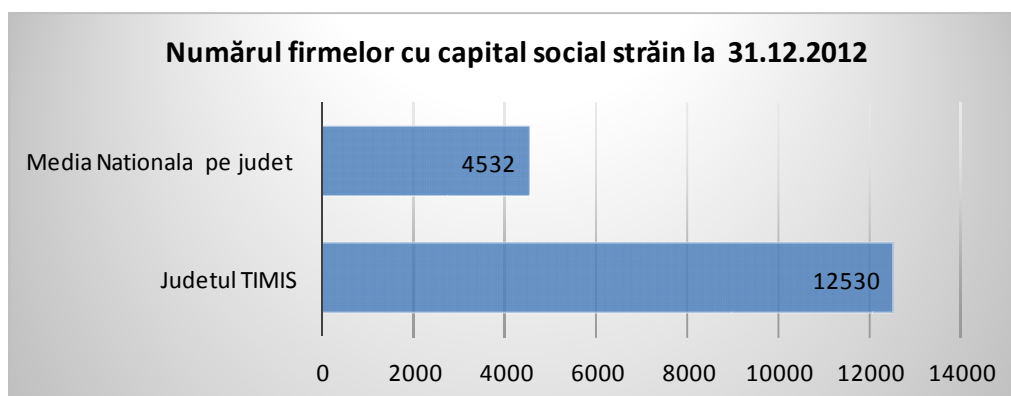
Conform Oficiului Național al Registrului Comerțului, numărul de firme active în județul Timiș este mai mare cu cca 70 % față de media națională pe județ.

Evoluția numărului de firme active din Timiș a fost constant crescătoare până în anul 2008, când datorită crizei economice o parte dintre firme și-au închis porțile. De asemenea, cu scopul de a reduce costurile, firme ale aceluiași proprietar au intrat în reorganizare, fuzionând între ele.

Criza economică a afectat de asemenea și media națională. Timișul își menține decalajul pozitiv de cca 70 % și în anii următori crizei.

Din punct de vedere al numărului de firme cu capital străin, în județul Timiș sunt înregistrate cu cca 170% mai multe firme cu capital străin decât media națională.

Aceasta arată o concentrare a capitalului străin în județul nostru.

Din punct de vedere al valorii capitalului străin subscris, se poate aprecia ca acesta este superior cu cca 41,68% față de media națională:

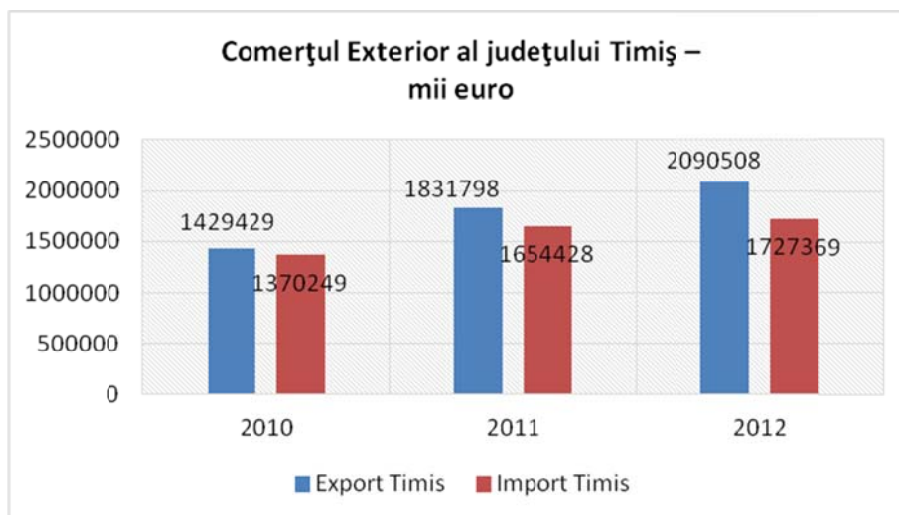

Comerțul Exterior al județului Timiș

Conform Institutului Național de Statistică, județul Timiș ocupă un loc important în comerțul exterior al României. Volumul anual al exporturilor județului Timiș devansează în mod constant importurile, contribuind cu o valori pozitive la Balanța de Comerț Exterior a României.

Principalele produse exportate sunt din clasa construcțiilor de mașini, piese și subansamble pentru industria constructoare de mașini, electronica, electrotehnica, etc.

Investițiile străine au și principalul rol în exporturile județului. Acestea importă materii prime, piese și subansamble pe care după prelucrare activă le exportă pe terțe piețe.

În anul 2000, a fost creată Zona de Dezvoltare Economică și Socială Timișoara, ceea ce facilitează dezvoltarea sustenabilă a zonei pe baza implementării înaltei tehnologii în toate sferele vieții economice. Conceptul a fost aprobat și însușit de toate forțele politice majore din județul Timiș, și a fost implementat de către principalele instituții locale. Existența unui concept clar și consistent de dezvoltare a crescut încrederea investitorilor străini în climatul de afaceri local, iar volumul investițiilor străine a crescut an de an.

În prezent Timișoara este pe locul doi în țară după București, din punct de vedere al volumului investițiilor străine, valoarea pe cap de locuitor fiind de cinci ori mai mare decât media națională. În ultimul timp, în special datorită investițiilor străine masive, societăți mari activând în domeniul industriilor "high tech" ca de exemplu software sau telecomunicații, au dezvoltat centre în Timișoara. În jurul acestora s-au dezvoltat diverse IMM-uri, care sunt furnizorii sau sub-contractanții acestora. Această dezvoltare accentuată în ultimii ani, a redus migrarea tinerilor profesioniști către țările Europei de Vest și America.

Din punct de vedere al standardului de viață, Timișoara se află pe locul patru la nivel național. Pe lângă investițiile locale interne, au existat investiții străine semnificative provenind din Uniunea Europeană, în special din Germania și Italia. Ca majoritatea orașelor din România, Timișoara a suferit o încetinire a dezvoltării economice în 2009, datorită crizei economice globale.

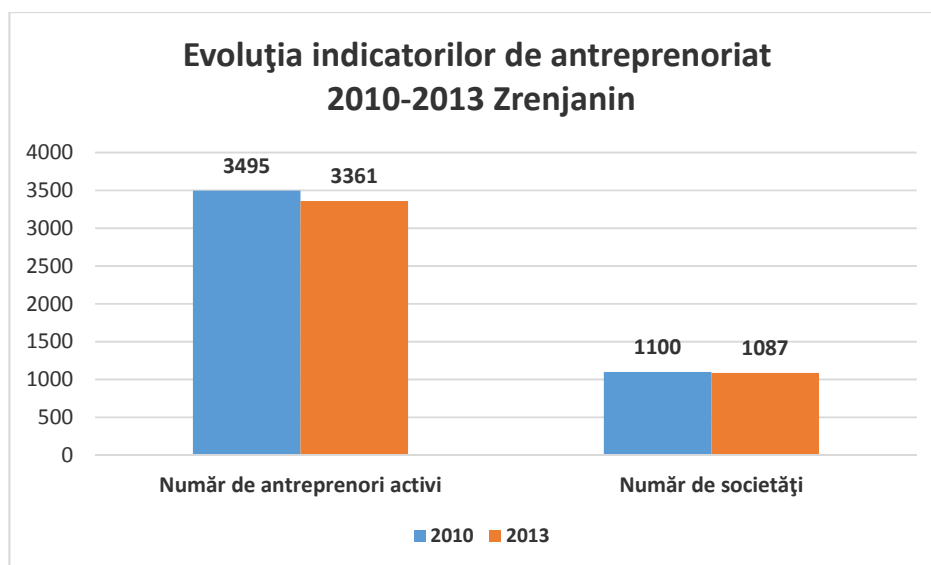
În Serbia, între Zrenjanin și Žitište există diferențe uriașe privind nivelul dezvoltării economice. Conform Legii guvernamentale, Zrenjanin este clasificat în primul grup constând din unități administrative al căror nivel de dezvoltare este peste media Serbiei, în timp ce Žitište este clasificat în al patrulea grup printre cele 46 unități administrative locale autonome subdezvoltate al căror nivel de dezvoltarea este sub 60% din media Serbiei.

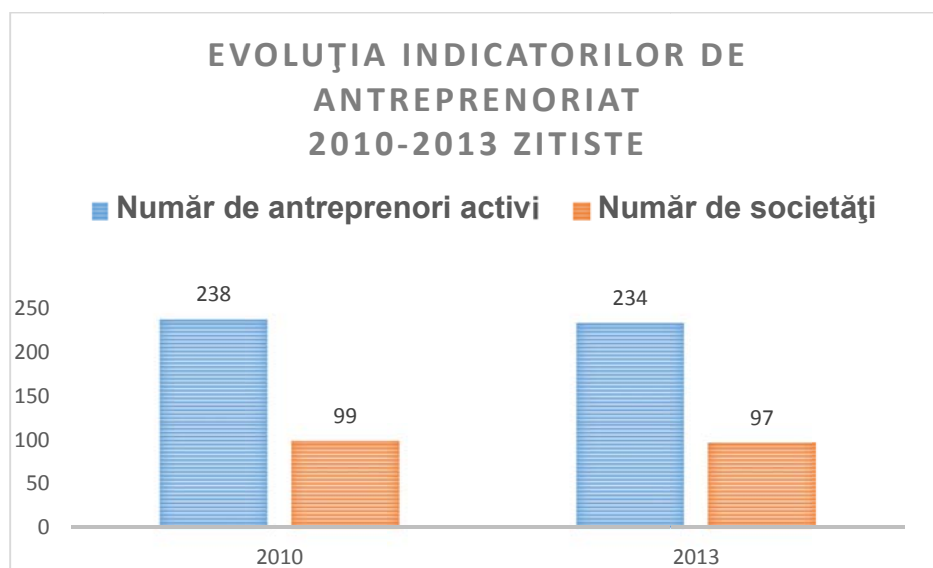
Economia orașului Zrenjanin cuprinde 31 de sectoare industriale, iar cea mai mare contribuție la PIB este adusă de industria alimentară, industria petrolului și gazelor, industria textilă, industria chimică, industria automobilelor și industria de procesare a metalelor. De asemenea agricultura este foarte importantă pentru economia locală deoarece produsele ei reprezintă baza pentru mai multe industrii.

Importanța agriculturii pentru Zrenjanin poate fi observată din faptul că, în conformitate cu datele recensământului, 83,5% din terenul de la Zrenjanin este teren agricol. Principalele sectoare economice din Žitište sunt agricultura și industria de confecții. Agricultura este deosebit de importantă datorită condițiilor naturale deosebit de favorabile.

Dezvoltarea economică în zona Canalului Bega este analizată din diferite perspective, cum ar fi numărul de societăți și de antreprenori, raportul regional al activităților de export și import, investiții străine, piața forței de muncă etc.

Între 2010-2013, numărul de antreprenori activi din Zrenjanin a scăzut ușor de la 3.495 antreprenori în 2010 la 3.361 în 2013 și de la 1.100 societăți în 2010 la 1.087 în 2013. Aceeași tendință în dinamica numărului de antreprenori și societăți s-a putut observa în Žitište. Numărul de antreprenori activi și de societăți în Žitište a scăzut ușor de la 238 antreprenori în 2010 la 234 în 2013 și de la 99 de societăți în 2010 la 97 în 2013. Sectorul antreprenorial în Zrenjanin și Žitište este mai puțin dezvoltat decât media sârbă. Totuși sectorul antreprenorial din ambele localități este mai dezvoltat decât sectorul corporatist. Atât sectorul antreprenorial cât și cel corporatist sunt mai dezvoltate în Zrenjanin decât în Žitište.

Activitățile de export și de import sunt mai concentrate în Zrenjanin. Conform datelor de la Camera de Comerț regională, economia Zrenjanin-ului în primele trei trimestre a avut o cifră de afaceri totală a comerțului exterior de peste 356 milioane Euro. Raportul export-import în Zrenjanin este semnificativ peste media din Serbia și Voivodina, iar deficitul comerțului exterior este relativ redus. Partea sa din cifra de afaceri a Banatului Central și Serbia a fost de 85,6% și respectiv 2,1%. Valoarea totală a investițiilor în Zrenjanin este estimată la 174 milioane €. Totalul locurilor de muncă create prin aceste investiții este estimat la 6.450.

Infrastructura de afaceri

În România, mai multe **incubatoare, parcuri industriale și zone industriale** s-au dezvoltat în perioada post-revoluționară. Concentrate în Timișoara și comunele periurbane acestea capacitează resursele umane din zonă și produc plusvaloare. Oferind mai multe sau mai puține facilități, aflate în proprietate privată sau publică, gestionate de entități private sau de administrația locală/județeană, acestea însumează peste 200 ha și găzduiesc firme importante de renume dar și IMM-uri la început de activitate. Rolul lor de dinamizator al vieții economice a orașului este consfințit de rezultatele firmelor -majoritatea exportatoare - localizate în acestea.

Parcul Industrial Freidorf Timișoara, al Primăriei Timișoara, se întinde pe o suprafață de 60 ha în sud-vestul orașului. În parc sunt localizate firme multinaționale care au investit zeci de milioane de euro și au creat mii de locuri de muncă.

Parcul Tehnologic și Industrial Timișoara este un proiect realizat de către Consiliul Județean Timiș și Agenția de Dezvoltare Economică Timiș, *finanțat prin Phare SIF 2001, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, Fonduri locale și alte surse*, având ca scop sprijinirea dezvoltării sectorului IMM din următoarele domenii: software, IT și comunicații; electronică și electrotehnică; automotive și alte tipuri de industrii ce utilizează tehnologii avansate și nepoluante, alte activități de producție cu tehnologie puțin poluantă, activități de proiectare, cercetare, dezvoltare, logistică. Valoarea investiției este de 3, 7 milioane de euro. Parcul este situat într-una

dintre cele mai dinamice zone ale României, lângă Timișoara, pe Calea Torontalului, la o distanță de 6 km de centrul orașului, pe șoseaua națională DN6, ce face legătura cu punctul de trecere al frontierei cu Uniunea Europeană, Cenad - Kiszombor (Ungaria), punct aflat la 75 de km față de Parc.

Din punctul de vedere al numărului de investitori din cadrul PITT, la ora actuală există 3 investitori străini (RB Producție scări interioare, companie românească, având capital austriac, Willy Kreutz, companie românească, având capital german și Hemofarm, companie românească, având capital sârbesc) și un număr de 13 investitori români (Iorom Industry, Twin Motors, Tecnoimp.Ro, Trim Line, Prospero, Maxx Ing, Wally Junior, Pop Glass, Pan Sarmis, Ssm Prest, Pro Samac Construct, Frei Fordertechnik, Transatlantika, Genuine Advertising). În figura de mai jos se găsește prezentarea grafică a raportului investitori români - investitori străini în cadrul PITT, primii având o pondere de 81%, față de 19 %, adică ponderea ce revine investitorilor străini.

Din suprafața totală de 107.883 mp a fost ocupată o suprafață de 88.329 mp, ceea ce înseamnă o valoare a gradului de ocupare al PITT egală cu 82%.

Zone industriale

Incontro Industrial Park are o suprafața totală de 1.000.000 mp și a acordat posibilitatea investitorilor atât de a construi pe terenuri concesionate cât și de a închiria hale construite de proprietar. În acest parc s-au delocalizat activități de producție existente în zona centrală a Timișoriei dar și activități de producție din alte țări (predominant Italia).

Zona Buziașului fără a fi organizată din punct de vedere juridic ca entitate, concentrează un număr important de firme de producție, comerț și servicii în Timișoara. Fostă platformă industrială înainte de revoluție, prin privatizarea firmelor de stat și prin investițiile tip „greenfield” din zonă, domină sud estul orașului Timișoara prin numărul mare de locuri de muncă create și prin producția realizată destinată în special exportului - de la produse de electrotehnică la detergenți - sute de produse inclusiv inovative se realizează aici.

Centre Logistice

Dunca Logistic Park Timișoara: parc privat, aflat în zona de centură a Timișoarei spre conexiunea cu autostrada A1, acesta este specializat pe activitatea de logistică mărfuri și are o suprafață totală de 34.500 mp.

Log Center Timișoara - (Remetea Mare): centru logistic privat în suprafață de 113.000 mp, situat în comuna Remetea Mare, în proximitatea Timișoarei, spre est.

Olympian Logistic Park Timișoara: situat la 4km de Timișoara spre Remetea Mare, parc privat, 170.000 mp închiriabili ca depozit categoria A pentru diverse mărfuri.

Timișoara Airport Park: centrul logistic privat în suprafață de 260.000 mp, închiriază depozite categoria A pentru diverse mărfuri.

Incubatoare de afaceri, centre de afaceri

City Business Development Centre este construit în vecinătatea Pieței 700 din centrul Timișoarei. Această structură modernă pune la dispoziția IMM-urilor și startup-urilor inovative 7.000 mp de spațiu de birouri clasa A, un centru de conferințe modern și 1.000 mp de birouri complet echipate.

Amplasat în centrul orașului, în clădirea D recent inaugurată din cadrul CBC, **City Business Conference Centre** ia forma celui mai modern centru de conferințe din Timișoara, complet echipat. Flexibilitatea și orientarea spre nevoile mediului de afaceri din Timișoara, fie că vorbim de mari companii multinaționale sau de comunitatea antreprenorială din oraș, își spun din nou cuvântul. City Business Conference Centre propune 7 săli, cea mai mare dintre ele având o capacitate de peste 250 de persoane. Suprafața construită totală: 12.140 mp.

Centrul Regional pentru Promovarea Activităților Economice Timișoara (CRAFT) al Camerei de Comerț Industrie și Agricultură Timișoara. Cu o suprafață de peste 5.200mp construiți, oferă condiții desfășurării activităților de promovare economică agenților economici din zonă și nu numai: organizarea de seminarii, conferințe, expoziții, cursuri, prezentări de firmă sau produs.

INCUBBOX - Incubatorul de afaceri nou realizat de Primăria Timișoara, aflat în curs de ocupare de către start up-uri și firme în curs de consolidare în domeniul IT& C.

Un alt mecanism de stimulare a dezvoltării economice prezent în zona Timișoara, **Cluster-ul** este o concentrare geografică de societăți, centre de cercetare, autorități publice, ONG-uri și facilitatori (de ex. societăți de consultanță), care au scopul de a-și partaja resursele pentru dezvoltarea, promovarea și comercializarea unor produse și servicii inovative. Uniunea Europeană consideră că aceasta structură de cluster va contribui semnificativ la atingerea obiectivelor anului 2020 și ca urmare, în anii financiari 2014-2020 se vor aloca fonduri în această direcție. În regiunea de vest a României sunt înființate 6 clustere în diverse domenii de activitate: IT, automotive, turism, ambalare și tipărire, energie verde și agricultură.

AUTOMOTIVEST - este clusterul în domeniul automotiv al Regiunii Vest România (Timiș, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara), coordonat de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest. Acest cluster este foarte activ, derulând mai multe proiecte europene pentru perfecționarea profesională a membrilor săi.

ROSENC este o asociație cu personalitate juridică română, al cărei scop îl reprezintă promovarea României și a Regiunii Vest, în sectoarele energiilor regenerabile, eficienței energetice și noilor energii sustenabile și participarea în rețelele internaționale ca partener sau coordonator de proiecte pentru creșterea competitivității organizațiilor din asociație, prin cooperare națională și internațională. Clusterul este foarte activ, are personal angajat, participă la evenimente de profil, are o strategie elaborată și cel mai important, derulează proiecte complexe în parteneriat cu membrii săi. Detalii suplimentare: www.rosenc.ro

Clusterul APP (Advertising, Printing, Packaging) relativ nou, cu peste 13 firme în componență, derulează proiecte europene și colaborează în sistem de parteneriat cu Primăria Timișoara prin Regia de Transport Local Timișoara.

Clusterul de Turism Banat (CLUSTURBANAT) înființat din inițiativa Consiliului Județean Timiș, concentrează resursele necesare unui cluster modern: firme din domeniul turismului, autorități publice, universități. Cluster recent înființat, este în curs de dezvoltare a identității și de definire a direcțiilor strategice de acțiune.

Cluster Regional Tehnologia Informației și a Comunicațiilor - Regiunea Vest, înființat în anul 2011, acesta are scopul de a promova și susține întreprinderile regionale TIC drept actori pe piața globală, generatori de produse proprii, sub un brand regional puternic. Clusterul este constituit din 14 firme, 3 universități, 6 autorități publice locale și două entități catalizatoare.

IND AGRO INVEST - Clusterul transnațional de agricultură este primul cluster transnațional din România în domeniul agricol a fost înființat la Timișoara, având ca vector compania Maschio Gaspardo România. Pe lângă universitățile cu tradiție în domeniul agricol din țară, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Timișoara, Universitatea "Goldiș" din Arad, Politehnica și INMA București, au fost cooptate și universitățile din Padova și Bari (Italia), pe lângă o serie de colaboratori și furnizori din județele Timiș și Arad. Clusterul are misiunea de a fi un cluster inovativ de cercetare și dezvoltare, având ca scop realizarea unor utilaje agricole moderne care se pretează la solul din România.

În Serbia, de-a lungul Canalului Bega Canal infrastructura de afaceri este localizată în Zrenjanin și Žitiște.

Orașul Zrenjanin a dezvoltat o infrastructură de afaceri deosebit de bună. Infrastructura de afaceri din Zrenjanin include: Camera Regională de Comerț, Incubatorul de Afaceri Zrenjanin, Centrul Regional de Dezvoltare Socio-Economică "Banat", asociațiile de afaceri, Asociația Generală a Antreprenorilor, Zona de Dezvoltare a Afacerilor, Cercul de Afaceri Zrenjanin, etc.

Zrenjanin are trei zone industriale, toate fiind deplin dezvoltate, în timp ce Žitiște nu are niciuna. Zona liberă Zrenjanin este una dintre cele 13 zone libere în Serbia. A fost înființată în 2005 și în 2012 zona liberă este extinsă la zonele Bagljaš (40 ha și 43 arii) și Ečka (51 ha și 32 arii). Zona liberă este dotată cu drumuri de acces, conexiuni la gaz, alimentare cu curent electric, rețele de Canalizare, apă, telecomunicații etc. Pe baza diferitelor criterii, cum ar fi infrastructura de afaceri, stimulente pentru investitori, lichidități etc., „Financial Times” a clasificat zona liberă de sud-est Ečka ca una dintre cele 50 cele mai bune zone libere din lume în 2012/13.

Între 2007 și 2013 investițiile totale în zona liberă Zrenjanin s-au ridicat la peste 150 milioane euro. Datorită exportului liber din zonă și importurilor în zonă și a marjei de beneficii, societățile găzduite liber în zonă pot să își reducă costurile cu până la 40%.

Infrastructura de afaceri din Žitiște este mai puțin dezvoltată și include Oficiul pentru Dezvoltare Economică Locală. Nu există o zonă industrială în Žitiște încă, dar există un plan de a construi una cu suprafața totală de 1.078,42 ha.

În Serbia, de-a lungul Canalului Bega există două clustere “Banatska ruta” și “Panonska rakija”. În alte industrii nu există structuri tip cluster, deși există concentrații importante de firme în industria alimentară.

Impactul economic al turismului în zona Canalului Bega

Impactul turismului în economia locală este deosebit de complex. Turiștii contribuie la creșterea vânzărilor în sectorul de alimentație publică, industria hotelieră retail, crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor bugetare și alte venituri în zona de referință. Cel mai direct efect survine în sectoarele primare ale turismului: la unități de cazare, restaurante, transport, recreere și comerț cu amănuntul. Industria turistică convertește o mare parte a vânzărilor în profit și locuri de muncă corespunzătoare. Prin efectele secundare generate însă, turismul afectează majoritatea sectoarelor economiei.

Industria turistică, la rândul său, cumpără bunuri și servicii de la alte firme din zonă. Majoritatea veniturilor din turism se reflectă în taxe, salarii, pentru angajații săi. Acest lucru creează efecte secundare sau indirecte în economia locală. În general există o cheie de evaluare a efectului de multiplicare generat de turism în regiune, un factor K. Fiecare euro încasat din turism generează cel puțin un alt euro în afaceri conexe. Valoarea punctajului minim general acceptat al indicatorului, este 3.

Aceste efecte secundare creează venituri suplimentare și locuri de muncă, rezultând un impact pentru regiune de minim triplul cifrelor inițiale.

Profitul societăților, în general rămâne în zonă, iar proprietarii societăților investesc în dezvoltarea afacerii, în modernizarea sau în extinderea capacității acesteia.

Crearea locurilor de muncă în turismul județului Timiș se reflectă în numărul de angajați în hoteluri și restaurante (4.461 la 31.12.2014).

Estimarea impactului turismului în zona românească a Canalului Bega prezentată în tabelul de mai jos, se bazează pe cifrele înregistrate oficial în turism (sursa datelor: Institutul Național de Statistică, România).

La baza estimării impactului turismului este numărul de înnoptări în structurile de cazare turistică. În tabelul de mai jos se prezintă evoluția numărului de înnoptări în structurile de cazare din județul Timiș:

An	Capacitate de cazare		Sosiri (mii)	Nopti cazare (mii)	Indicele net de utilizare a capacității (în funcțiune)(%)
	Existentă ¹⁾	În funcțiune			
	(locuri de cazare)	(locuri - zile)			
2010	6857	2142,5	216,2	506,3	23,6
2011	7472	2412,1	260,4	560,6	23,2
2012	8250	2618,5	281,2	600,2	22,9

Este important de asemenea să se evidențieze cât din euro cheltuiți în arealul analizat vor rămâne în zonă sau vor ieși din aceasta.

Cifrele brute ale ieșirilor din veniturile din turism în zona Canalului Bega pe baza statisticilor naționale se pot estima astfel:

- Vânzări cu amănuntul: 80% (în general marfa vândută în magazine nu este produsă în această zonă. Industria județului Timis produce în special pentru export.)
- Restaurante: 80% din costul alimentelor
- Divertisment: 20%

Taxe - Valoare T.V.A.:

- Cazare: 9%,
- Restaurante: 24%,
- Divertisment: 24%,
- Vânzări cu amănuntul: 24%.

mil euro, 2012

Distribuție E2v2012	E2v2012	%	TVA	E2v2012- TVA	Ieșiri în 2012	Alte taxe, salarii, profituri	Efectele de multipli- care: K	Edi
Cazare	29,71	55	2,67	27,04	6,76	20,28	3	162,05
Restaurante	18,91	35	4,54	14,37	5,75	8,62		
Divertisment	2,70	5	0,65	2,05	0,41	1,64		
Vânzări cu amănuntul	2,70	5	0,65	2,05	1,64	0,41		
Total	54,02	100	8,51	45,51	14,56	30,95		

E2v2012 = Venitul din turism brut estimat pentru anul 2012 în arealul Canalului Bega (zona română)

K = Indicator al efectului de multiplicare al turismului - estimare

Edi = Venitul direct și indirect estimat din turism în 2012 în arealul Canalului Bega (partea română)

Turismul dezvoltat peste măsură poate genera și efecte negative pentru locuitorii zonei respective, cum ar fi: congestii ale traficului în orașe, impact asupra mediului, prin poluare, datorită mașinilor turiștilor, deșeuri, creșterea costului de trai pentru locuitori. Acest impact negativ se regăsește în marile orașele turistice europene Londra, Paris, Roma, etc.

Turismul este o oportunitate importantă pentru zona Canalului Bega. Conform estimărilor, prin efectul de multiplicare, rămân în zonă aproximativ 162,5 mil euro pe an. Vânzările cu amănuntul, restaurantele, hotelurile, firmele, administrația beneficiază de veniturile din turism.

Există capacități suficiente de cazare și restaurante în Timișoara, dar în zona rurală mai sunt încă multe oportunități nevalorificate. Este necesar să se dezvolte turismul în Timișoara pentru a asigura utilizarea capacităților de cazare existente, să se

intensifice activitățile de marketing pentru city tourism și de asemenea să se dezvolte noi capacități pentru petrecerea timpului liber pentru locuitorii zonei.

Se recomandă stimularea zonei rurale a Canalului Bega pentru dezvoltarea turismului, creșterea de producției locale de produse alimentare naturale și manufacturarea de suveniruri pentru turiști. Acest lucru va stimula industria locală și va crește efectul de multiplicare al turismului.

Pentru a minimiza efectele induse (impactul de mediu) se recomandă să se promoveze tipurile de turism care nu implică utilizarea autovehiculelor atât de mult și să încurajeze călătorii să utilizeze avionul prin intermediul Aeroportului Timișoara, iar pentru transportul în zonă să apeleze la soluții alternative (electric, biciclete etc.).

1.1.6. POTENȚIALUL DE DEZVOLTARE A TURISMULUI

Turismul este un fenomen social, cultural și economic care implică deplasarea persoanelor în țări sau locuri în afara mediului lor obișnuit, în scop personal sau de afaceri/profesional. Aceste persoane sunt numite vizitatori (care pot fi fie turiști - vizitatori care stau cel puțin o noapte sau excursioniști - vizitatori de o zi; rezidenți sau nerezidenți) iar turismul are legătură cu activitățile lor, unele implicând cheltuieli turistice. Turismul este o industrie dinamică și competitivă care implică abilitatea de adaptare constantă la nevoile și dorințele în continuă schimbare ale clienților, deoarece satisfacția, siguranța și distracția clienților sunt în atenția specială a afacerilor turistice.

În contextul acestui proiect în zona Canalului Bega, analizăm turismul din următoarele perspective:

- Un sector strategic pentru dezvoltare sustenabilă și relansarea afacerilor
- Un vehicul pentru conservarea mediului și păstrarea moștenirii culturale
- Un motor de îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin crearea de mijloace de trai alternative și locuri de muncă

În prezent, România nu are o strategie națională de turism. În 2006 guvernul român împreună cu UNWTO (United Nations World Tourism Organization) a elaborat Master Plan-ul pentru dezvoltarea turismului pentru anii 2007-2026. La nivel local, strategiile de dezvoltare ale județului Timiș, orașului Timișoara și a altor comunități din regiunea Canalului Bega includ analiza SWOT pentru turism, unele dintre măsuri fiind implementate, altele rămânând în stadiu de proiect. Vom utiliza aceste date în faza analizei SWOT a proiectului.

Datele statistice din turism sunt importante pentru monitorizarea progresului, măsurarea contribuției turismului în economie, dezvoltarea unor noi produse turistice, pentru un marketing strategic, planificarea investițiilor și facilitarea comparațiilor între țări/ regiuni. Acestea permit ca cei care elaborează politicile precum și investitorii să optimizeze potențialul turistic într-o zonă, să evalueze dacă politicile sau activitățile sunt eficiente, sustenabile sau în progres, să ajute la clarificarea scopurilor, să încurajeze responsabilizarea și creșterea nivelului de conștientizare privind acțiunile derulate.

Ca surse pentru statisticile turistice privind Canalul Bega am analizat datele culese și publicate de Institutul Național de Statistică și de Direcția Regională de Statistică Timiș. Conform Institutului Național de Statistică, la sfârșitul anului 2013, în județul Timiș au fost cazate 262.118 persoane, 80% - 209.963 persoane fiind cazate în Timișoara. În medie în Timișoara au fost cazate 19.000 persoane lunar, cea mai bună lună pentru hotelieri fiind Septembrie cu 22.433 persoane.

Statisticile indică de asemenea că doar 21% sunt străini, majoritatea turiștilor/vizitatorilor din județul Timiș fiind români, peste media de 18% înregistrată la nivel național.

Datele mai recente, din Aprilie 2014 ilustrează faptul că în comparație cu perioada corespunzătoare a anului anterior, sosirile în structurile turistice cu funcții de cazare a turiștilor au scăzut cu 1,6% iar șederile peste noapte au crescut cu 16,5%.

Indicele net de utilizare a locurilor de cazare a fost în Aprilie 2014 de 24,6% din totalul spațiilor cu funcții de cazare a turiștilor, față de 22% în Martie 2014 și 20,9% în Aprilie 2013.

A existat o creștere a numărului unităților de cazare de la 67 în 2007 la 107 în 2013. Numărul de unități tip hotel a crescut de la 32 în 2007 la 49 în 2013, iar numărul de hostel-uri s-a dublat de la 3 la 7 în 2013.

La sfârșitul lunii Iulie 2013, în județul Timiș erau înregistrate următoarele unități de cazare: 72 hoteluri, 60 pensiuni, 16 pensiuni agro-turistice, 7 hostel-uri, 2 moteluri, 2 tabere de tineret, 1 camping, 1 han.

Majoritatea unităților de cazare se află în Timișoara. De-a lungul Canalului Bega unitățile de cazare sunt practic inexistente. În 2013, majoritatea vizitatorilor au ales să stea la hoteluri. Pe al doilea loc în preferințele lor s-au aflat pensiunile și apoi hostel-urile.

Din datele statistice rezultă că media șederilor peste noapte per turist este de doar 2,3 zile, sub media națională care este de 5,3 zile.

În Serbia, zona din jurul Canalului Bega din Serbia posedă nivelul de capacități de cazare și primire necesar pentru dezvoltarea turismului, cu o parte semnificativ de mare din facilități localizate pe teritoriul orașului Zrenjanin.

Conform datelor din 2013, numărul total de locuri de cazare pe teritoriul localităților Zrenjanin și Žitište depășește 500. Facilitățile de cazare din Zrenjanin includ: hoteluri, moteluri, apartamente private și cazări private în zona mai extinsă a orașului. Cel mai mare hotel este *Hotel Vojvodina*, oferind 76 de camere și 15 apartamente, care împreună cu hotelurile *Sibila* și *Kaštel Ečka* găzduiesc majoritatea oaspeților străini.

Structura și calitatea capacităților de cazare au fost îmbunătățite semnificativ în ultimii ani prin modernizare, extinderea ofertei, și un focus mai mare pe activitățile de promovare. Localitatea Žitište, pe de altă parte are doar câteva facilități de cazare care sunt toate restaurante cu camere de cazare.

În ceea ce privește unitățile de catering și de luat masa care susțin industria turismului, Zrenjanin are o serie de restaurante care oferă mese tradiționale și bucătărie internațională. Numeroase cofetării, cafenele, cluburi completează oferta.

În localitatea Žitište există mai multe restaurante, și majoritatea unităților de catering sunt baruri și cafenele.

Activitățile de turism și oferta turistică din această zonă atrag turiști din țară și din străinătate, Zrenjanin oferind majoritatea spațiilor de cazare. Pe baza datelor din 2011, un total de 16,059 turiști au poposit în această zonă, aproximativ 40% venind din străinătate. 62.685 de șederi peste noapte reprezintă totalul compus din 38.826 turiști din țară, care au stat 3,45 zile (3,7 în Žitište și 4,2 în Zrenjanin) și 24.132 turiști străini, care au petrecut în medie 2,7 zile (1,8 în Žitište și 3,6 în Zrenjanin).

Numărul de vizitatori este semnificativ mai mare și sunt atrași de o gamă de activități turistice, în principal de evenimentele organizate aici. Se estimează că aproximativ 200.000-250.000 de persoane au vizitat zona Canalului Bega în 2013, număr care vorbește despre atractivitatea regiunii și potențialul pentru dezvoltarea turismului care va transforma treptat vizitatorii în turiști.

Tipurile de turism de-a lungul Canalului Bega

În prezent oamenii sunt mai conștienți de destinații și atracții, au bani de cheltuit, și simt nevoia de a evada din rutina vieții stresante. Furnizorii de servicii turistice trebuie să înțeleagă ce motivează o persoană să călătorească. Diferitele scopuri au fost clasificate și acest lucru a condus la identificarea mai multor forme de turism. O componentă cheie a industriei turistice sunt atracțiile, care oferă vizitatorilor șansa de a explora punctele turistice, facilitățile și minunățiile destinației lor.

Atracțiile includ în general situ-ri istorice, case memoriale, muzee, muzee ale celebrităților, galerii de artă, grădini botanice, grădini zoologice, parcuri acvatice, parcuri de divertisment, cazinouri și atracții culturale. Identificarea tipurilor de turism în această zonă este un aspect important deoarece arată unde merg turiștii, de ce merg acolo și cum își petrec timpul în vacanță.

A. Turismul de afaceri, cooperare internațională și MICE (Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions)

Turismul de afaceri este adresat persoanelor care călătoresc în scopuri care au legătură cu activitatea lor și poate fi clasificat în:

- călătorii tradiționale de afaceri sau întâlniri - destinate întâlnirii față în față cu partenerii de afaceri în diferite locații, cursuri de instruire;
- excursii bonus - destinate să motiveze angajații;
- călătorii pentru participare la conferințe și expoziții, participări la lansări de produse.

Așa cum s-a afirmat în analiza socio-economică, Timișoara și județul Timiș sunt printre regiunile care au cel mai mare succes în atragerea investitorilor străini, ca urmare turismul de afaceri este unul dintre tipurile principale de turism, mai ales în Timișoara. Anual în Timișoara sunt organizate conferințe și congrese pentru un număr mare de profesioniști. Pentru a caza și a organiza MICE în Timișoara, hotelurile au ridicat nivelul serviciilor și au echipat sălile de conferințe cu echipamente high-tech

pentru prezentări. De asemenea, serviciile de catering și restaurantele și-au îmbunătățit nivelul de calitate și gama de produse. Principalele domenii ale acestui tip de turism în Timișoara sunt: afaceri, medicină, IT, drept, psihologie și sociologie, cercetare, economie, relații publice.

În Serbia, turismul de evenimente este dezvoltat în această zonă deoarece localitățile Zrenjanin și Žitište oferă un număr mare de evenimente, unele dintre ele fiind recunoscute la nivel național, în timp ce altele au importanță la nivel regional și local. Evenimentele au o capacitate mare de a atrage turiști și vizitatori al căror număr crește în fiecare an, planificarea atentă, implementarea programului și investițiile la scară mică în acest tip de turism îl transformă într-unul dintre cele mai dezvoltate produse ale regiunii.

B. Turismul cultural

Bogata tradiție culturală dobândită de-a lungul secolelor, acordă Timișoarei o identitate distinctă și o include în zona culturală europeană. Timișoara este un model de coexistență armonioasă între diferite grupuri culturale care locuiesc aici, astfel având un important caracter multi-cultural, făcând orașul de pe Canalul Bega să se situeze pe primele locuri din țară din punct de vedere al mărimii și diversității ofertei culturale.

Timișoara este un puternic centru cultural, asigurând locuitorilor săi și vizitatorilor o ofertă culturală valoroasă și diversificată. **Orașul Timișoara candidează pentru titlul de Capitală Europeană a Culturii în anul 2021.** De-a lungul anului în Timișoara sunt organizate **festivaluri și evenimente culturale** care acoperă următoarele zone: arte vizuale, muzică, cinema și film, teatru și dramă, dans, și alte evenimente care sunt prezentate în versiunea extinsă a acestei analize.

Zrenjanin are o rețea de instituții culturale și organizații care acționează ca și protectori ai identității culturale. Principalele instituții sunt: Teatrul Național *Toša Jovanović*, Biblioteca Națională a Orașului *Žarko Zrenjanin*, Muzeul Național, Galeria de artă contemporană *AC Ečka*, Centrul Cultural, Asociația Culturală a Amatorilor și a Ansamblurilor de Artă, teatrul de amatori *MADAČ*, Arhivele Istorice și Institutul de Protecție al Monumentelor Culturale. Orașul Zrenjanin este de asemenea cunoscut pentru lunga sa tradiție artistică, cu o focalizare specială pe muzică. Corurile de la Zrenjanin, orchestrele, soliștii și artiștii independenți au câștigat numeroase aprecieri internaționale. Locul acordat culturii de către orașul Zrenjanin este cel mai bine ilustrat de inițiativa de a deveni **candidat pentru Capitala Europeană a Culturii în anul 2020**. În 2010 Zrenjanin a semnat Agenda 21 pentru Cultură, primul document care promovează global responsabilitățile orașelor și autorităților locale pentru dezvoltarea culturală a comunităților.

Resursele culturale și siturile istorice ca de exemplu *Muzeul Național Zrenjanin*, *Teatrul Național Toša Jovanović*, *Colonia de Artă Contemporană din Ečka*, *Arhivele istorice*, *castelul Rogendorf*, etc. prezintă un potențial imens al părții sârbe pentru conturarea ofertei turistice și pentru a adăuga valoare destinației din punctul de vedere al turiștilor sau vizitatorilor.

Localitatea Žitište păstrează tradiția și cultura prin Comunitatea Culturală și Educațională (KPZ), numeroase ansambluri de cultură și arte, centre culturale și Biblioteca *Branko Radičević* având sucursale în toate satele comunei.

Ca parte a turismului cultural, **turismul educațional și excursiile** sunt deosebit de dezvoltate, în Serbia, datorită Rezervației Naturale Speciale Stari Begej - Carska bara, iar resursele culturale și naturale ale regiunii oferă opțiuni suplimentare pentru dezvoltarea acestui produs turistic.

C. Turismul de sănătate/medical

În Timișoara sunt câteva societăți medicale care au inclus în oferta lor turismul medical. Conform The Economist, pentru un cetățean european implicat în turism medical, economiile sunt între 25-40%, în special pentru servicii stomatologice și chirurgie cosmetică.

Turismul medical este definit ca mișcarea pacienților către alte țări în scopuri medicale. Printre aceste motive se numără:

- Investigații sau tratamente la prețuri mai reduse decât în țara lor de origine
- Investigații sau tratamente de care nu pot beneficia în țara lor de origine sau pentru care listele de așteptare sunt foarte lungi
- Pacienții nu au asigurare medicală.

Principala axă a turismului medical în Timișoara: turismul **stomatologic și chirurgia cosmetică** sunt cele mai populare specialități medicale în prezent. Zonele neexplorate ale turismului medical român: investigații imagistice de înaltă performanță, protezare cardiacă, protezare ortopedică și oftalmologie.

În comuna Sânmihaiu Român, în anul 1977, a fost descoperit primul izvor de adâncime cu apă termală la Sânmihaiu German. Din anul 1990 ștrandul a intrat în concesiunea unei firme private, iar în urma unor investiții masive, s-a reușit realizarea unei zone de agrement ce include trei bazine, dintre care unul acoperit, terasă, căsuțe de vacanță. În bazine, apa își păstrează o temperatură medie de 38 - 40 grade. Aburii încărcăți cu minerale au proprietăți relaxante, iar apele sunt benefice afecțiunilor de reumatism, traumatisme neurologice periferice. Apa termală este pură din punct de vedere bacteriologic, are un conținut scăzut de săruri minerale și este bogată în oligoelemente și siliciu. Ștrandul termal este vizitat de locuitorii Timișoarei, precum și de turiști din regiunea Banat (România, Serbia sau Ungaria).

În Serbia, Banja Rusanda spa se află pe malul nordic al lacului Jezero Rusanda, și este parte din satul Melenci din zona Zrenjanin. La Banja Rusanda se tratează oameni de peste 130 de ani și a fost înființată pentru utilizarea proprietăților medicinale ale noroiului curativ (peloid) din lacul Jezero Rusanda, care este considerat unul dintre cele cu cele mai bune proprietăți curative din Serbia. De asemenea există un izvor de apă minerală în această stațiune care are temperatura de 32°C. Tratamentul este administrat la Spitalul Specializat de Recuperare Melenci, în cooperare cu Centrul Medical Zrenjanin și cu școlile medicale din Novi Sad și Belgrad.

D. Turismul etnic (diaspora)

Regiunea Banat este un teritoriu al tradițiilor, dar reînnoite permanent de o succesiune de influențe și de perioadele sub diversele dominații succedate de-a lungul istoriei sale. Identitatea Banatului este dată de abilitatea lui de a absorbi și de a integra valori ale unor regiuni diferite și de a le armoniza într-o compoziție armonioasă. Toate acestea reprezintă argumente puternice pentru dezvoltarea turismului etnic în Banat, moștenitor al unor valori materiale și spirituale cu importanță multiculturală, încă destul de puțin cunoscute și neincluse în circuitele naționale și internaționale.

Deși nu există date despre turismul etnic în regiunea Banat, este cunoscut faptul că cei care au părăsit România pentru a locui și trăi în alte țări din întreaga lume, se întorc în fiecare an să își viziteze familiile, orașele sau satele și pentru a arăta noilor lor prieteni sau copiilor lor (care s-au născut în străinătate sau au părăsit țara când erau prea mici pentru a-și aminti) locul de unde provin.

E. Turismul religios

Turismul religios a existat de secole, deseori manifestându-se sub forma pelerinajului. Acest turism implică turiști având un anumit nivel de educație și cultură care apreciază obiectivele nu doar din punctul de vedere al arhitecturii ci și prin prisma importanței spirituale a respectivelor locații. Scopul acestui tip de turism, dincolo de nevoia de cunoaștere și plăcere estetică este de a avea o experiență divină. Oricare ar fi motivul în spatele acestuia, fie că este interesul istoric sau doar devoțiune spirituală, turismul religios atrage un număr mare de turiști.

Conform WRTA (World Religious Travel Association) 1 din 4 turiști sunt interesați în turismul religios, iar în anul 2014 în lume au fost organizate 6 milioane de tabere religioase.

Există de asemenea o creștere a atelierelor ezoterice și spirituale, a evenimentelor cu caracter spiritual organizate în Timișoara: evanghelice și protestante, Yoga, festivaluri ezoterice, dezvoltare spirituală și altele. Existența obiectivelor turistice cu caracter religios (biserici, mănăstiri, etc.) în zona Canalului Bega poate conduce la dezvoltarea de produse turistice sau circuite turistice religioase, multiconfesionale.

F. Turismul sportiv

Timișoara - **navigație recreativă** pe Canalul Bega: viața pe Canalul Bega s-a animat după dragarea și consolidarea digurilor în 2011. Până când va începe transportul public pe Canalul Bega, zeci de bărci și hidro-biciclete își împart suprafața apei pentru recreere. Locuitorii Timișoarei și turiștii au oportunitatea de a descoperi orașul și pe apă. În Iulie 2014, Timișoara a încercat să intre în Guinness Book of Records prin construirea unui pod din sticle de plastic - peste 104.000 de PET-uri.

Canotajul pe Canalul Bega: 2014 este un an special pentru mișcarea canotajului în România deoarece se sărbătorește 150 de ani de la înființarea primului club de canotaj în Timișoara, Societatea de Luntrișoare, care a pus bazele oficiale ale canotajului în țara noastră. Timișoara găzduiește campionate naționale și internaționale și toate au loc pe Canalul Bega.

Sporturile care atrag turiștii în Timișoara la competiții sportive, meciuri sau alte întâlniri, la nivel internațional, național și regional: gimnastică, rugby, înot, badminton, karate, dans sportiv, motocross, box judo, Jiu-Jitsu brazilian, fotbal, baschet, volei, atletism, maraton, etc.

Pista de biciclete de-a lungul Canalului Bega: din punct de vedere al infrastructurii, aceasta este descrisă detaliat în capitolul Infrastructură. Începând din Timișoara, pista traversează teritoriile comunelor Sânmihaiu Român, Uivar și Otelec și are lungimea de 37 km. De asemenea au fost proiectate 8 stații moderne de odihnă. Pista va fi finalizată în Martie 2015. Mișcarea ciclistă în această regiune este în plină expansiune. Deși pista de-a lungul Canalului Bega nu este încă finalizată, în fiecare week-end zeci de turiști de toate vârstele o utilizează.

În Serbia, turismul sportiv s-a dezvoltat în zonă datorită numărului mare de terenuri de sport, competiții, atleți de succes și tradiției sportive a orașului Zrenjanin. Echipe din țară și străinătate care vin la Zrenjanin adună un procent considerabil din numărul total de șederi peste noapte.

Tradiția sporturilor organizate în Zrenjanin datează încă din 1855 când au avut loc primele competiții sportive neoficiale pentru **sporturi acvatice** datorită poziției orașului pe râul Bega. Încă de atunci, sporturile s-au dezvoltat în Zrenjanin astfel încât în prezent sunt practicate peste 30 de sporturi, în oraș existând 143 de organizații sportive. Mulțumită structurii sportive existente (sălile de sport *Kristalna dvorana* și *Medison*, centrul recreațional și de sporturi *Jug Bazen*, *Stadionul orășenesc*, centrul de arte marțiale *Partizan*, centrul sportiv *Mala Amerika*, centrul sportiv și recreațional *Partizan*, **poligonul de tir și terenurile de tenis** la locul de picnic la *Motel*, etc.), orașul și împrejurimile oferă condiții bune pentru sporturi, recreere și exerciții fizice pentru persoane, echipe și organizații. De asemenea, a oferit condiții pentru organizarea de competiții sportive la nivel mondial, național, regional și local și a influențat succese importante ale sportivilor și atleților.

Turismul sportiv este unul dintre cele mai dezvoltate produse turistice din Zrenjanin, ceea ce i-a adus renumele de “oraș al sporturilor”. Găzduind un număr de competiții sportive, sporturi și echipe naționale atât în timpul pregătirilor cât și al perioadei competiționale, a influențat dezvoltarea turismului în general și a contribuit semnificativ la numărul de șederi peste noapte. În această privință este clar că turismul sportiv are baze solide pentru îmbunătățire, și activitățile coordonate ale industriei turismului și sporturilor pot avea ca rezultat transformarea sporturilor într-un generator economic important în zona Canalului Bega.

Localitatea Žitiște de asemenea se bucură de o tradiție sportivă având 35 de organizații sportive finanțate din bugetul local și aici sunt practicate în principal circa 10 sporturi.

Vânătoare și pescuit:

Canalul Bega traversează zone cu natură sălbatică intactă, conectând astfel facilitățile urbane și resurse naturale, făcându-le accesibile și integrabile în oferta turistică.

Activitățile turistice din zona Canalului Bega sunt organizate în jurul mai multor produse care au fost dezvoltate pe acest teritoriul în ultimele decade. Deși încă mai este loc pentru îmbunătățiri în acest domeniu, produsele prezentate pot genera venituri din turism și în mod sigur merită să aibă un rol semnificativ în procesul de planificare viitor. Printre aceste produse se numără turismul de vânătoare și pescuit.

AJVPs Timis, <http://www.ajvpstimis.ro/>, este administratorul oficial al fondurilor de vânătoare și pescuit din județul Timiș. De-a lungul Canalului Bega se află următoarele fonduri de vânătoare: Timișoara, Sânmartinu Sârbesc, Diniaș, Otelec (lonel), Uivar (Bobda și Pustiniș). Principalele animale vâdate sunt: cerb, cerb lopătar, mistreț, iepure, fazan și potârniche. De asemenea, datorită legislației recente, există și fonduri private de vânătoare.

Conform Romsilva Timis, <http://Timișoara.rosilva.ro>, nu sunt organizate competiții de pescuit sportiv de-a lungul Canalului Bega. Există câteva iazuri de pești unde pasionații pescuitului pot să își petreacă timpul liber. În prezent există forme de pescuit urban în Timișoara de clean, scobar, mreană și babușcă.

În Serbia, turismul de vânătoare și pescuit este unul dintre cele mai dezvoltate segmente din oferta turistică a zonei Canalului Bega. Acest produs a cărui valoare adăugată rezidă în faptul că este foarte interesant pentru piețele străine, este dezvoltat datorită unui număr de terenuri de vânătoare și iazuri de pescuit bine întreținute, dar suferă datorită spațiilor de cazare și serviciilor inadecvate.

De asemenea, în zona de lângă Canalul Bega și împrejurimile lui, atât pe teritoriul orașului Zrenjanin cât și în localitatea Žitište, există resurse abundente care sunt utilizate într-un anumit grad în scop turistic, dar care au un potențial semnificativ mai mare decât sunt utilizate în prezent. *Resursele naturale* din jurul Canalului Bega includ Rezervația Naturală Specială *Stari Begej (Brațul Vechi) - Carska bara (Old Begej- Balta Imperială)*, prețuite foarte mult deoarece sunt habitatul a 250 de specii de păsări și are o zonă IBA (Important Bird Area) care acoperă o suprafață de 11.570 ha, cu numeroase alte caracteristici unice, iar teritoriul înconjurător găzduiește Rezervația Naturală Specială *Ritovi donjeg Potisja (mlaștinile din partea inferioară a râului Tisa)*, Parcul natural *Potamišje (împrejurimile Tamiș)*, zona lacului *Rusanda*, Parcul *Žitište*, Parcul din *Banatski Dvor*, *izvoarele minerale din satul Torda*, și multe altele.

G. Turismul Industrial

Un potențial extraordinar de dezvoltare a turismului în regiunea transfrontalieră care are legătură cu Canalul Bega este reprezentat de întreaga moștenire hidrotehnică a provinciei Vojvodina.

În timpul celei de a V-a Conferință Europeană privind Turismul INDUSTRIAL care a avut loc în perioada 16-20.06.2014 la La Coruna/Spania, dl. Marko Vuksanovic a prezentat „POTENȚIALUL DE DEZVOLTARE A MOȘTENIRII HIDROTEHNICE ÎN PROVINCIA VOJVODINA”. Faptele prezentate de dl. Vuksanovic la conferința sus-menționată au o relevanță mare pentru acest proiect (Strategia RO-SRB de Dezvoltare a Turismului Transfrontalier).

Conceptul Rutei Turistice:

- un muzeu în aer liber intersectat cu conceptul de cale navigabilă
- locațiile sunt conectate într-o rută turistică tematică
- punctul de pornire a rutei hidrotehnice - muzeul de management al apei
- puncte de pornire regionale.

Cele mai importante aspecte prezentate și **concluziile** acestui studiu sunt enumerate mai jos:

- ruta moștenirii hidrotehnice din Vojvodina are un mare potențial turistic
- ar putea îmbunătăți condițiile economice și demografice
- crearea unei rute a moștenirii hidrotehnice în Vojvodina trebuie să treacă prin toate stadiile de creare a unui nou produs
- această problemă trebuie să fie analizată din abordare socială, economică, juridică și ecologică
- trebuie să se acorde atenție specială educației tineretului.

Concluzii privind potențialul de dezvoltare al turismului

Dacă privim turismul de-a lungul Canalului Bega (cu excepția Timișoarei și a orașului Zrenjanin) putem observa că toate comunitățile care fac parte din această analiză au în comun următoarele:

- principalele atracții turistice sunt bisericile diverselor etnii;
- principalele evenimente care au loc anual sau bianual sunt Rugile și unele festivaluri locale;
- există câteva situri istorice și arheologice și ruine ale unor clădiri vechi care nu sunt exploatate suficient;
- există un muzeu etnic și case memoriale ale personalităților locale;
- există resurse naturale care nu sunt utilizate și promovate: Sărăturile Diniaș, apele termale sau plantele medicinale;
- nu există facilități de cazare și restaurante, doar mici baruri locale.

Analiza situației curente arată un potențial semnificativ și existența capacității de dezvoltare a turismului care poate deveni unul dintre cele mai importante motoare în zona din jurul Canalului Bega. Planificarea bazată pe resurse, amplificarea produselor existente, atât din punct de vedere al conținutului cât și al părții tehnice, investițiile în infrastructura de scară mică și dezvoltarea ofertei de turism integrat printr-o abordare de management al destinației ar putea rezulta rapid în amplificarea generală a turismului regional iar fluxul de turiști ar avea impact asupra zonei.

Conectarea ofertei între partenerii transfrontalieri din România și Serbia, care au produse similare dezvoltate, ar fi un pas suplimentar înainte, dar și o premisă obligatorie pentru recunoașterea zonei Canalului Bega atât pe piețele interne din statele respective dar și pe piețele străine țintă.

1.2. ANALIZA INSTITUȚIONALĂ

1.2.1. ACTORI/INSTITUȚII PUBLICE

În România, prin organizarea administrativă națională, în fiecare județ, Guvernul este reprezentat în teritoriu de Prefect care este numit de prim-ministrul țării. Acesta coordonează activitatea instituțiilor descentralizate și ministerelor din teritoriu (județ). În general, aceste instituții descentralizate au propriul lor director și se află în relație de subordonare cu instituția națională sau minister și în relație de cooperare cu Prefectura.

Dintre acestea ***Administrația Bazinală de Apa Banat și Agenția Regională pentru Protecția Mediului din Timișoara*** sunt instituțiile cu atribuțiile cele mai importante în domeniile privind administrarea și protecția mediului Canalului Bega.

La nivel județean, este organizat și funcționează, conform legii administrației publice locale 2015/2001, **Consiliul Județean Timiș**, având atribuții specifice în domeniul dezvoltării socio-economice a județului Timiș. Acesta este condus de Președintele Consiliului Județean care este ales pentru un mandat de 4 ani. La nivel județean există mai multe instituții sub autoritatea Consiliului Județean Timiș cu atribuții specifice pentru susținerea socio-economică a județului Timiș dintre care o parte :

- Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș;
- Direcția pentru Administrarea Drumurilor și Podurilor Județene Timiș;
- Centrul de Artă și Cultură a Județului Timiș;
- Muzeul Banatului;
- Muzeul de Artă Timișoara;
- Muzeul Satului Bănățean Timișoara;
- Teatrul de Copii și Tineret "Merlin" Timișoara;
- Biblioteca Județeană Timiș;
- Camera Agricolă a Județului Timiș;

De asemenea Consiliul Județean Timiș face parte, în calitate de membru fondator, din mai multe Asociații de Dezvoltare Intercomunitară și Asociații neguvernamentale, astfel:

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Polul de creștere Timișoara";
- Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș;
- Asociația Clusterul de Turism Banat - CLUSTURBANAT;
- ASOCIAȚIA TIMIȘOARA - Capitală Culturală Europeană.

La nivel local, cele mai importante instituții sunt primăriile. Fiecare oraș și comună are o primărie care este organizată și funcționează în baza reglementărilor legii administrației publice locale 215/2001 și au atribuții specifice în domeniul dezvoltării socio economice a unităților administrativ teritoriale reprezentate.

Pentru zona Canalului Bega lista primăriilor care sunt potențiali factori interesați în strategia pentru promovarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega include 3 primării orașenești și 21 de primării comunale. Primarul și consilierii localității sunt aleși de către locuitori și reprezintă comunitatea pentru un mandat de 4 ani.

Turismul și Inspekția în Turism sunt departamente ale **Ministerului Economiei, Comerțului și Turismului**. Responsabilitățile acestui Minister în zona turismului în legătură cu Canalul Bega includ implementarea unor strategii și politici de dezvoltare a turismului; planificare integrată și dezvoltare a turismului și activităților conexe; dezvoltare, promovare și utilizare sustenabilă a destinațiilor turistice; clasificarea locațiilor turistice; etc.

Responsabilitățile **Ministerului Economiei** includ dezvoltarea economiei, stimularea dezvoltării precum și pregătirea politicilor și strategiilor de dezvoltare economică. Acesta propune măsuri pentru promovarea investițiilor și coordonează implementarea acestor măsuri. Ministerul este responsabil pentru politica economică privind meșteșugarii, IMM-urile și antreprenorii.

Ministerul Transporturilor este responsabil pentru sistematizare precum și pentru activitățile din sectoarele transportului, cu excepția telecomunicațiilor. În sectorul transporturilor cele mai importante aspecte sunt transportul pe apă, sistemul de transport, relații de proprietate, obligații și inspecții în domeniul transporturilor, sistematizarea și urbanismul și stabilirea cerințelor pentru activități de construcție.

Managementul apei este responsabilitatea **Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor**. Direcția Republicană a Apei este responsabil pentru toate activitățile care fac parte constitutivă a Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Managementului Apei din Guvernul Republicii Serbia. Direcția este autoritatea de stat cea mai înaltă care se ocupă cu problemele apelor.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice este de asemenea indirect implicat în dezvoltarea turismului. Acesta este responsabil cu monitorizarea performanțelor funcționale ale autorităților locale în furnizarea de servicii.

Ministerul de Finanțe monitorizează performanțele societăților de utilități publice. Societățile de utilități publice sunt monitorizate din punct de vedere al nivelului salariilor și primesc observații și instrucțiuni cu privire la planificările anuale.

Agencia Națională pentru Dezvoltare Regională este o agenție publică de dezvoltare, și de reglementare a dezvoltării regionale. Agenția participă la pregătirea și implementarea documentelor de dezvoltare și la monitorizarea realizării lor; monitorizează și aplică măsuri și implementează proiecte de dezvoltare pentru îmbunătățirea infrastructurii, dezvoltarea societăților și antreprenoriatului.

În Serbia, la nivel național, **Agenția pentru Protecția Mediului** este o autoritate separată și o parte componentă a Ministerului Agriculturii și are statut de entitate juridică. Agenția are sarcina de a aduna instituțiile existente, resursele umane și echipamentele care ar facilita schimbul mai rapid de informații cu privire la starea sistemelor de protecție a mediului, stabilirea indicatorilor de stare conform agenției europene pentru a facilita compararea și pentru a furniza informații de încredere factorilor de decizie și publicului.

La nivel de provincie, **“Vode Vojvodine”** din Novi Sad este autoritatea care este responsabilă pentru resursele de apă din Vojvodina. Activitățile de bază ale societății includ utilizarea apei (alimentarea cu apă a locuitorilor, irigații, alimentarea cu apă a industriei, navigație, pescuit, recreere și turism), protecția apei (surse de poluare, plan de tratare a apei reziduale) și protecție împotriva apelor (inundații și gheață, desecare și protecție împotriva refulărilor de la hidrocentrala Porțile de Fier „Djerdap”).

Secretariatul provinciei pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Sustenabilă este parte componentă a Consiliului Executiv al Provinciei Autonome Vojvodina. Secretariatul provinciei pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Sustenabilă are o atitudine care cultivă caracteristicile Vojvodinei care regiune distinctă multiculturală, multietnică, teritorială, geo-morfologică și hidrologic în Serbia, impune nevoia de abordare specifică în stabilirea unei strategii de dezvoltare sustenabilă.

Promovarea Investițiilor în Vojvodina este o agenție regională de promovare a investițiilor având mandatul de a oferi suport investitorilor străini și de a facilita afacerile lor în Vojvodina.

Fondul de Dezvoltare a Provinciei Autonome Vojvodina își concentrează activitățile pe termen lung și scurt pe creditarea programelor profitabile cu scopul de a dezvolta Provincia Autonomă Vojvodina.

Secretariatul pentru Economie, Ocuparea Forței de Muncă și Egalitate de Gen, Sectorul Turismului și al Cooperării Regionale Economice participă la pregătirea programelor de turism pentru a crește oferta turistică a Provinciei Autonome Vojvodina. Acesta monitorizează și analizează dezvoltarea sectoarelor turismului, comerțului și prețurile. Acesta este implicat în clasificarea facilităților turistice.

La nivel local, **primăriile** sunt conduse de Primari aleși de membrii parlamentelor locale și sunt controlate de Consiliul Local ales. Conform Legii privind Guvernarea Autonomă, funcția de manager al orașului este desființată și este înlocuită de funcția de Asistent al primarului. Consiliul Consultativ este format din Primar, Vice-primar și maxim 9 persoane, 11 în total. Primăria este responsabilă pentru serviciile comunale și de obicei furnizează aceste servicii prin Societatea de Utilități Publice care regroupează diverse servicii.

1.2.2. ACTORI DE DEZVOLTARE NEGUVERNAMENTALI/ONG-URI ȘI ORGANIZAȚII DE AFACERI

În România, **Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest** fondată în anul 1999 este o instituție neguvernamentală, non-profit și publică. Este parte a instrumentelor financiare și a organismelor regionale și naționale descrise în Legea 315/2004, modificată prin O.U.G. 111/2004 privind dezvoltarea regională națională.

Grupurile de acțiune locale (GAL) au fost fondate printr-un program Leader UE. Acestea sunt ONG-uri care elaborează și apoi aplică strategia de dezvoltare pentru regiunea acoperită. De asemenea acestea sunt instituții financiare deoarece primesc fonduri de la U.E. pentru dezvoltare economică și a infrastructurii și acordă finanțare pentru a susține ONG-uri, administrații locale și societăți pentru a-și implementa proiectele.

În viitorul apropiat vor fi fondate încă două G.A.L. în județul Timiș: unul va acoperi zona Recaș și nordul zonei Recaș, iar cel de al doilea va acoperi zona centru-vest, cu Buziaș ca centru.

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timișoara este o asociație de societăți fondată prin lege în fiecare județ din România. Aceasta este un ONG care are strategie proprie de dezvoltare care promovează interesul grupului de societăți membre.

Clubul Economic German din Banat, fondat în 2002 este o organizație non-profit care promovează relațiile economice între țările vorbitoare de limba germană și România, susține activ schimbul de experiență între membri și menține contacte intense cu mediul socio-economic din regiune.

Institutul Intercultural din Timișoara (I.I.T.) este o organizație autonomă neguvernamentală, non-profit, cu activitate culturală, civică și științifică, fără scopuri politice, care acceptă și promovează valorile și principiile Consiliului Europei privind dimensiunea multiculturală.

Universitățile de stat și private din Județul Timiș sunt concentrate în Timișoara și Lugoj (un oraș la aproximativ 50 km de Timișoara). Principalele universități sunt: Universitatea Politehnica din Timișoara UPT, Universitatea de Vest, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului (agricultură), Universitatea de Medicină și Farmacie Timișoara. Universitatea „Dimitrie Cantemir” este o universitate privată care are o Facultate de Turism care este orientată către dezvoltarea turismului.

În Serbia, **Agenția Regională de Dezvoltare Socio-Economică - Banat** este o instituție de dezvoltare regională cu rol principal de coordonator al activităților de dezvoltare în Banat. Este una dintre cele douăsprezece agenții de dezvoltare din Serbia, fondată în scopul de a contribui la construirea unor capacități sustenabile care au ca obiectiv dezvoltarea socio-economică în Banat prin crearea unui parteneriat ferm al primăriilor din Banat.

Camera Regională de Comerț Zrenjanin este o asociație expert independentă de societăți, bănci și alte entități legale și antreprenori care își conduc activitățile de afaceri în localități din Banatul de Mijloc, o organizație care reprezintă interesele membrilor săi prin asociații, filiale și centre.

Asociația Generală a Antreprenorilor Zrenjanin. Principalul scop al acestei asociații este de a contribui la creșterea forței de afaceri a membrilor prin furnizarea de servicii ca de exemplu: influențarea privind crearea unui mediu reglementator prin susținerea intereselor capitalului privat; organizarea de seminarii, training-uri, mese rotunde; prin cooperarea cu organisme competente, instituții, camere de comerț și ONG-uri; servicii juridice, activități de lobby etc.

În România, instituțiile cu atribuții în zona Canalului Bega sunt în majoritatea lor, de interes național. Instituțiile la nivel local și județean sunt primăriile și consiliile județene împreună cu departamentele din subordinea lor. Principalii actori în dezvoltare, cu potențial de decizie în zonă și cu posibilități financiare sunt Consiliul Județean Timiș și trei primării (Timișoara, Recaș, Făget). Celelalte 21 de comune sunt importante din punct de vedere al resurselor naturale pentru dezvoltarea turismului și al forței de muncă din zonă, de asemenea pentru infrastructura locală, dar nu pot dezvolta proiecte mari din punct de vedere al resurselor financiare.

În Serbia, calitatea redusă și standardele facilităților din domeniul turismului au fost identificate ca principale deficiențe în atragerea turiștilor locali și străini, ceea ce ar fi de așteptat având în vedere frumusețile naturale oferite de țară. În comparație cu țările învecinate, Serbia primește un număr substanțial mai mic de turiști în timp ce turiștii sârbi deseori călătoresc în străinătate.

Proiectul și cadrul său instituțional este conform cadrului legislativ în materie din România și Serbia, respectă strategiile și politicile naționale și implică instituții care vor continua să își exercite drepturile și îndatoririle legale în sectoarele respective Cum ar fi sectorul de dezvoltare a turismului și de furnizare de servicii.

1.3. TENDINȚE INTERNAȚIONALE ÎN DEZVOLTAREA TURISMULUI

Dezvoltarea cu succes a turismului și marketingul destinațiilor turistice se bazează pe o permanentă cercetare, deoarece călătorii și comportamentul lor în timpul călătoriilor se modifică continuu iar tendințele au impact asupra succesului. Modelele competitive de afaceri turistice s-au schimbat, de la o concentrare primară pe produs, la atenția concentrată pe competiție, iar în prezent atenția este îndreptată asupra clientului.

Conform **Raportului privind tendințele și perspectivele Q2 2014** al ETC (European Travel Commission): „...creșterea puternică în turismul internațional a sosirilor și a șederilor peste noapte a continuat aproape în întreaga Europă până în prima jumătate a anului 2014, reflectând în mediul macroeconomic o continuă îmbunătățire pe piețele principalele sursă. În timp ce se întrevăd unele riscuri și dezavantaje, totuși există loc pentru optimism date fiind tendințele curente din economia generală. Revenirea susținută a creșterii economice se așteaptă să susțină creșterea în continuare a cererii în turismul din regiune....”

Tendențele identificate și detaliate în continuare stau la baza elaborării strategiei și au fost luate în considerare în definirea proiectelor prin care se asigură dezvoltarea turismului de-a lungul Canalului Bega.

1.3.1. TENDINȚE DEMOGRAFICE

Grupurile de seniori: în Europa grupurile de seniori vor continua să crească în număr pe termen mediu și scurt. Persoanele în vârstă vor fi tot mai sănătoase și vor beneficia de scheme de pensionare timpurie și de pensii bine finanțate. Totuși, pe termen lung este probabil un declin al valorii pensiilor și o creștere a vârstei de pensionare. Vârsta de pensionare nu va fi afectată doar de drepturile la pensii de stat, ci și de atractivitatea pensionării în sine datorită creșterii ofertei de transport convenabil și la preț redus și a comunicațiilor cu familia. Este posibil ca persoanele pensionate să devină mai active, deoarece speranța de viață și sănătatea se vor îmbunătăți.

În România, vorbim despre pensionari care încep să se obișnuiască cu programele pentru seniori ale guvernului român și sunt din ce în ce mai interesați în programe sociale cu prețuri reduse și în afara sezonului, dar și despre seniorii care au un statut social care le permite să călătorească când doresc. Ambele categorii de seniori se așteaptă să călătorească mai mult în anii care urmează. Seniorii care călătoresc prin programele sociale vor căuta noi destinații, iar cei care au timp și bani de cheltuit vor căuta experiențe de calitate și personalizate. Pe termen lung seniorii vor deveni un grup de călători cu mai mulți bani și cu mai multe așteptări.

Ținând seama de structura populației în zona de referință a Canalului Bega, precum și de proximitatea arealului Canalului Bega de orașele Timișoara și Zrenjanin, seniorii reprezintă un grup țintă de turiști pentru care se definesc proiecte specifice.

Deși seniorii vor continua să fie importanți numeric, **piața orientată spre turiștii tineri** care reunește 20% din turismul global, este un factor important care trebuie luat în considerare. Veniturile în creștere ale tinerilor, creșterea numărului gospodăriilor persoanelor singure și a noilor structuri sociale care favorizează rețelele sociale și profesionale extinse, conduc la călătorii tot mai dese în grupul de vârstă 16-35 de ani.

Când vorbim despre piața turismului pentru tineret este important să luăm în considerare **Generația Millenials**: tinerii între 18 și 30 de ani care vor fi marii consumatori ai următorului deceniu. Ei s-au născut cu noile tehnologii, ca urmare ei așteaptă întotdeauna viteză și eficiență. Ei sunt întotdeauna conectați la Internet și telefoane mobile pentru a planifica și pentru a rezerva experiențele lor de călătorie. Ei sunt generația „**imediat**”. Ei caută viteză și experiențe în timp real. Au fost născuți între 1980 și mijlocul anilor 90; lumea lor este interconectată, tehnologică și globală. Ei caută informații în timp real, redactează opinii critice, verifică în medie 10,2 surse diferite înainte de a rezerva, gustă experiențele locale și cer WiFi gratuit și de înaltă calitate. Acest nou turist dorește să se integreze în cultura locală în căutarea unor experiențe autentice. Aceștia sunt oameni care se așteaptă să participe la activități în loc să devină spectatori. Ei caută în mod constant situații pozitive, intense și provocatoare.

Millenials simt nevoia de a fi liberi când își evaluează opțiunile, de a se bucura de o mai mare flexibilitate în călătoriile lor, căutând cel mai bun preț posibil, dar cerând, în plus disponibilitatea tehnologiei de vârf. Generația Millenials a crescut de asemenea bombardată de publicitatea tradițională, care nu mai are impact semnificativ asupra lor. Ei au încredere mai mult în alți utilizatori online și, ca urmare, caută răspunsuri în comentarii de pe site-uri ca TripAdvisor. Astfel ei își mențin o imagine idilică a aventurierilor care vizitează destinații care nu au fost vizitate de prieteni și cunoștințe, care sunt prudenți și își asigură un sejur confortabil pe baza experienței celor care au fost acolo înaintea lor. Deși munca lor are loc mai mult în lumea online, ei socializează și offline. Ei apreciază lucrul în grupuri sociale și co-creația, precum și spațiile deschise pentru colaborare. Dovada acestui fapt este că 36% din Generația Millenials preferă să lucreze într-un hol de hotel sau într-un spațiu public, față de 17% din vechea generație.

Mulți dintre cei din Generația Millenials sunt angajați în corporații, ca urmare ei călătoresc pentru recreere (leisure), dar și pentru business (bleisure). Ei au un venit de la mediu la ridicat, le plac sporturile și excursiile intense, sejururile scurte în orașe sau destinațiile exotice. După cum rezultă din analiza socio-economică multe corporații își desfășoară activitatea în arealul Canalului Bega. În definirea proiectelor de dezvoltare a turismului de-a lungul Canalului Bega se vor lua în considerare cerințele și nevoile acestei categorii de potențiali turiști, pentru a-i determina să descopere zona transfrontalieră de referință, prin organizarea de festivaluri și evenimente specifice acestei generații.

Nu doar că există mai multe gospodării ale persoanelor singure, dar s-a schimbat și **structura familiei**, față de modelul tradițional doi părinți cu doi copii. Mulțumită globalizării, multe familii s-au mutat din căminul lor de origine în alte țări - o modificare care afectează în special nivelul călătoriilor VPR (vizite la prieteni și rude).

Un aspect important privind familiile sunt **călătoriile multi-generații**. Statisticile arată că:

- 40% din familii merg în vacanțe multi-generații în fiecare an
- 77% din vacanțe sunt planificate în jurul unui eveniment important
- bunicii călătoresc cu aproape 25% mai mult decât călătorul de vârstă medie.
- seniorii din prezent trăiesc mai mult, sunt mai sănătoși și au vieți mai mobile, sunt mai dornici să recupereze timpul pierdut și să parcurgă distanțe lungi până la nepoții lor iubiți
- punctele atractive pentru piața multi-generații sunt amintirile, comoditatea și valoarea.

Pentru atragerea familiilor multi-generații în a-și petrece timpul liber sau concediile în arealul Canalului Bega se vor defini proiecte specifice, atât de infrastructură turistică cât și de organizare de evenimente pentru această categorie de potențiali turiști.

Populația dinamică: Oamenii între 30 până la 50 de ani pot fi de asemenea segmentați în funcție de venituri, stil și priorități de viață. De exemplu, cuplurile care obișnuiau să călătorească de mai multe ori pe an, după ce au un copil, iau o pauză de la călătorii, și apoi, în funcție de stilul lor de viață, își schimbă radical așteptările și preferințele privind destinațiile de călătorie.

În funcție de venit, aceștia caută recreere, wellness, destinații exotice, precum și „aventură” sau forme „active” de turism, ceea ce este o nouă filozofie de turism care combină aventura, natura și cultura. Turismul activ are un impact redus, este ecologic și de înaltă calitate. Această categorie include entuziaști sportivi în aer liber foarte activi, vânători, pescari, turiști cu cortul, împătimiți ai navigației, excursioniști și cicliști.

Pentru **famiile cu copii**, tot mai multe hoteluri și pensiuni fac reclamă „gratuit pentru copii” sau „adecvat pentru familii”, meniuri pentru copii, locuri de joacă etc.

Consecințe pentru sectorul turistic:

- Este probabil să apară o divizare accentuală între piața **bogată în timp** și piața **bogată în bani**. Cei care în prezent se pensionează primind pensii bune în general nu au constrângeri legate de timp privind călătoriile lor - un fapt care creează mai multe oportunități de dezvoltare a produselor **off-season**. Dar pentru cei mai mulți la vârstă activă, dată fiind lipsa tot mai acută a timpului liber aceștia sunt dispuși să **cheltuiască mai mulți bani pentru a economisi timp**. Acest lucru determină creșterea cererii de servicii speciale și mai multe oportunități la cumpărături și la achiziția de servicii. Arealul Canalului Bega se pretează la

această piață, prin proximitate și prin oferirea de servicii speciale pentru pensionari.

- La nivel global, **timpul liber** pare a fi în creștere pentru grupurile cheie, în special pentru sănătate. În timp ce seniorii au mai mult timp liber, persoanele active au mai puțin. În Europa presiunea asupra timpului liber pare a conduce către **excursii mai multe, dar mai scurte**. Va exista o cerere mai mare pentru mai multe produse și experiențe, evenimente culturale, și atracții. Concediile scurte vor fi mai frecvente de-a lungul anului, în special pe piața europeană. Acest lucru oferă o deschidere către dezvoltarea festivalurilor și evenimentelor în afara sezonului. Ținând seama de caracteristicile zonei Canalului Bega, se vor defini proiecte prin care să se încurajeze vacanțele scurte, pentru diverse categorii de turiști.
- Rapoartele recente indică faptul că oamenii din întreaga lume suferă fiind „**săraci în timp**” - un termen general pentru a spune că nu au suficient timp să facă ceea ce își doresc, când doresc. În călătorii, se reflectă dorința oamenilor de a-și simplifica viața, cumpărând produse all-inclusive (un singur preț pentru transport, masă, cazare și vizite turistice). Totuși, în același timp, lipsa timpului îndeamnă oamenii să **economisească timp** pentru a-l folosi mai târziu. Există o cerere în creștere pentru vacanțe de week-end, care sunt caracterizate de provocări personale sau auto-dezvoltare, inclusiv plimbări pe distanțe lungi sau ciclism, cursuri de gătit sau de pictură, vizitarea unor destinații îndepărtate sau neobișnuite. Lipsa timpului pentru aspecte creative în viețile multor persoane va conduce la o creștere a cererii de „turism creativ”, pentru turiștii care își dezvoltă abilitățile creative în vacanțe și destinații care să contribuie la îmbunătățirea ofertei creative. Pista de biciclete de-a lungul Canalului Bega, precum și proiectele de organizare de ateliere culturale și cu tematici creative se încadrează în această categorie.
- Populația **îmbătrânită** și creșterea grijii pentru sănătate sunt motive care ar putea conduce la creșterea cererii **pentru produse turistice de sănătate și servicii spa**. De asemenea ar trebui să crească interesul în turismul cultural și în **programele concepute special** pentru călătorul în vârstă. Prin continuarea dezvoltării turismului de sănătate în arealul Canalului Bega se vor atrage noi categorii de turiști care în mod tradițional mergeau la tratament în alte locații.
- Pe de altă parte, **piața pentru tineret** va căuta mai multe **produse de vacanță active** - în special diverse forme de „turism activ și de aventură”. Pista de biciclete de-a lungul Canalului Bega, dezvoltarea de parcuri tematice, precum și organizarea de competiții sau festivaluri sportive pe Canalul Bega vor atrage acest tip de turiști.
- Aceste tendințe generale, la rândul lor pot conduce la creșterea cererii de **vacanțe independente**, cu o relativă scădere a cererii pentru pachetele tradiționale de vacanță. Arealul Canalului Bega se pretează pentru acest gen de vacanțe, o premisă esențială fiind promovarea și utilizarea marketingului turistic online.
- În ceea ce privește **tradițiile, obiceiurile locale și autenticitatea**, va exista o creștere a cererii pentru experiențe cu specific local. Tot mai mulți turiști vor căuta autenticitatea, descoperirea tradițiilor locale, înțelegerea și experimentarea stilului de viață local și să se bucure de experiențe personalizate conform propriilor dorințe și preferințe. În arealul Canalului Bega se așteaptă să crească în următorii ani turismul rural, agro-turismul și turismul gastronomic.

1.3.2. TENDINȚE LEGATE DE MEDIU

Modificările de climă reprezintă una dintre cele mai mari probleme pe termen lung pe care le înfruntă industria turismului și care ar putea conduce la pierderea multor destinații a căror atracție depinde de mediul lor natural.

Consecințe asupra sectorului turistic:

- Creșterea conștientizării privind natura finită a majorității produse naturale - și nevoia de a le conserva - va conduce la valorizarea suplimentară a „**destinațiilor nealterate**”. În zona sârbă a Canalului Bega există o serie de rezervații naturale și se organizează excursii de conștientizare a protecției naturii, în special în rândul elevilor.
- Cererea tot mai mare pentru **Eco-turism** și pentru **vacanțe în natură** vor crește numărul de produse pe piață. În cadrul acestei strategii se vor defini produse turistice, dar și proiecte de infrastructură pentru diversificarea opțiunilor de petrecere a timpului liber în natură.
- Furnizarea mai multor informații despre sustenabilitatea produselor va contribui la creșterea **conștientizării ecologice** a turiștilor. Acest lucru se va realiza prin organizarea de seminarii de informare și sensibilizare a populației din arealul calului Bega cu privire la ecologie.

1.3.3. TENDINȚE MACROECONOMICE

Se estimează o creștere reală în venitul global pe cap de locuitor cu peste 2% pe an. Pe măsură ce efectul globalizării devine mai răspândit, va apare o întărire a regiunilor și o renegociere a relațiilor politico-economice între ele. Serviciile, inclusiv turismul vor deveni mai importante în economia mondială (contribuția la PIB, ocuparea forței de muncă și investiții, etc.).

Consecințe asupra sectorului turistic:

- Va exista un mediu global mai competitiv cu turiști care caută **experiențe de călătorie** mai ieftine. Consumatorii vor fi tot mai capabili de a găsi **produse ieftine** pe Internet.
- Valorile și așteptările **tinerilor** privind călătoriile vor fi influențate de creșterea globalizării. Punctul central în satisfacerea acestor așteptări va fi nevoia de a se asigura că informațiile și cazarea oferite au calitatea adecvată și sunt accesibile prin cele mai noi Canale de comunicații/Internet.
- Globalizarea va mări de asemenea numărul de „**nomazi globali**”, adică cei care și-au făcut căminul și locuiesc în alte țări decât cea în care s-au născut. Acest lucru, la rândul său, va stimula **călătoriile VPR**. Același efect va apare și în cazul migranților temporari, de exemplu studenții internaționali.
- **Creșterea mobilității** va afecta piețele turistice, deoarece un procent mai mare de locuri de muncă va fi ocupat de forță de muncă străină.

1.3.4. TENDINȚE CULTURALE

Definirea culturii se extinde continuu, mulțumită recunoașterii crescute a faptului că ceea ce numim „cultură populară” cum ar fi filme, muzică și evenimente sportive poate fi de asemenea o expresie a culturii. Turismul cultural este în creștere în Europa, dar sunt puține dovezi care să sugereze că piața festivalurilor este în creștere prin interesul crescut în cultură printre clienți.

Consecințe asupra sectorului turistic:

- **Motivațiile** turismului cultural se modifică încet către un interes mai general în cultură decât în anumite scopuri culturale specifice. Acest lucru sugerează nevoia de a **combina** în viitor produsele culturale cu produse recreative și de divertisment.
- Creșterea numărului și diversificarea **vacanțelor culturale**, este de așteptat în arealul Canalului Bega, stimulat fiind și de candidatura orașelor Timișoara și Zrenjanin la titlul de Capitală Culturală Europeană.
- Creșterea numărului de participanți la **evenimente și festivaluri culturale**. Arealul Canalului Bega se pretează la organizarea de evenimente și festivaluri, urmând să fie continuate manifestările tradiționale, dar și inițiate noi manifestări culturale.

1.3.5. TENDINȚE PRIVIND CONSUMATORII

Călătorind mai mult, oamenii devin mai conștienți de cultură și mediul locurilor unde pot călători, și acest lucru se reflectă asupra experienței lor și a stilului de viață. Pe măsură ce se dezvoltă turismul, pare să aibă loc un transfer de la **factorii externi de călătorie** (ca de exemplu demografie și climat) spre **factorii interni**, de exemplu dorința de auto-dezvoltare și exprimare creativă. Pe măsură ce experiențele de călătorie devin mai bogate, acestea trebuie să fie alimentate de dorința de a călători mai mult. Ca urmare, oamenii sunt interesați să devină călători de carieră, solicitând un flux neîntrerupt de noi experiențe și căutând experiențe mai profunde în comunitățile pe care le vizitează.

Acest lucru de asemenea schimbă **relația dintre gazdă și oaspeți**. Oamenii caută mai degrabă experiențe autentice decât unele regizate. Turiștii încearcă să trăiască experiențe „mai profunde” și „mai semnificative” prin schimbarea rolului lor - angajându-se în „turism voluntar” sau „turism creativ”. Cu cât persoanele călătoresc mai mult, respectul cultural, toleranța și înțelegerea diferențelor culturale sunt mai accentuate.

Consecințe asupra sectorului turistic:

- **Călătorii experimentați** sunt versați în aspectele organizaționale ale călătoriei lor și ale sistemului de rezervare/booking, și vor solicita experiențe și servicii de calitate mai înaltă și la toate nivelurile de costuri.

- Dacă au mai puțini vizitatori care revin, va fi dificil pentru unele destinații să construiască loialitate. În plus, unele destinații pot considera deosebit de greu să extindă turismul către noi zone și să combată limitarea lui la sezon dacă nu dețin o piață de bază de vizitatori recurenți pe care să se sprijine.
- Unii turiști pot dori să scape de „eticheta de turist”. Comunitățile locale se ocupă de acest lucru în activitățile lor promoționale.

1.3.6. TENDINȚE DETERMINATE DE STILUL DE VIAȚĂ

Pentru mulți **călătoria** nu mai este un lux și chiar a devenit o parte acceptată a vieții. Acest lucru înseamnă că prevalează luarea deciziilor în ultimul moment, în special privind excursiile scurte. Libertatea de a călători va fi extinsă prin tendința de a deveni părinte mai târziu și de creșterea numărului gospodăriilor celibatarilor. Această tendință împinge deja limita superioară a vârstei pentru „piața de tineret” de la 30 către 35 de ani.

Deoarece serviciile medicale sunt mai scumpe în Europa, europenii vor călători către alte destinații la preț rezonabil pentru a obține o gamă largă de servicii medicale. De asemenea serviciile medicale foarte dezvoltate disponibile în Europa reprezintă o oportunitate de a dezvolta **veniturile din turismul medical** pe anumite piețe de nișă.

Va exista o piață în creștere a turismului medical intra-european ca rezultat a listelor de așteptare mai lungi și a societăților de asigurare care încearcă să reducă costurile.

Cererea de **produse de well-being, sănătate, fitness și management al stresului** este de asemenea în creștere în economiile dezvoltate. Totuși competiția crește de asemenea, în unele zone europene deoarece se introduce capital privat în modernizarea facilităților balneare de stil vechi.

Consecințe asupra sectorului turistic:

- Nevoia de a dezvolta mai multe produse de nișă ținând cont de nevoia de libertate de a călători a turiștilor.
- În căutarea unor experiențe diferite, clienții vor accentua căutarea de valori mai profunde și experiențe mai intense. O consecință a acestui lucru este cererea în creștere de „**pericol în siguranță**” (de exemplu călătoriile de aventuri și experiențele senzaționale) sau dezvoltarea unor noi destinații regionale care vor oferi „**o limită controlată**” cum ar fi diverse cartiere în interiorul orașului.
- Pe de altă parte, va exista o cerere crescută de **produse spirituale** bazate pe experiențe interioare. Preocuparea pentru sănătate spirituală va face legătura cu **produsele de sănătate și balneare** și probabil vor apare noi piețe. Produsele de sănătate vor fi adăugate din ce în ce mai mult la alte produse de turism și recreere, iar facilitățile de cazare vor dezvolta mai multe **produse combinate** în zona turismului de sănătate și creativ.
- Bugetele de călătorie a clienților mici în unele sectoare ale populației va necesita noi inițiative în dezvoltarea „**produselor de călătorie cu buget redus**”.

- Mașinile rămân mijlocul de transport de bază - călătoria cu autoturismul în țările industriale acoperă peste 70% din totalul călătoriilor turistice.
- **A doua locuință - turismul rezidențial:** va exista o creștere continuă a cererii de cumpărare a unei a doua locuințe cât timp există proprietăți la preț relativ redus. Până în prezent această tendință a fost dominată de mișcările nord-sud, dar mediile britanice și germane prezintă o cerere crescută de proprietăți în Europa centrală și de Est.

Consecințe asupra sectorului turistic:

- Finanțarea cumpărării acestor locuințe vor genera o creștere a **pieței de închirieri de vacanță în regim self-catering.**

1.4. CONCLUZII PRIVIND DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN ZONA CANALULUI BEGA

TIMIȘOARA

- Are principalele atracții turistice și o ofertă diversificată pentru produsele turistice, cazare, mâncare și băuturi, unități de recreere și turistice.
- Este în principal o destinație turistică de afaceri și de tranzit
- Fiind o candidată pentru Capitala Culturală Europeană în 2021 există o multitudine de manifestații culturale
- Abilitatea locuitorilor de a comunica în alte limbi (engleză, germană, sârbă, maghiară, franceză, italiană)
- Încă există potențial pentru nișe noi, neexplorate (care vor fi identificate în timpul analizei SWOT).
- Lipsa bazelor de date actualizate în domeniu pentru a găsi noi produse turistice care pot fi capitalizate în beneficiul grupurilor țintă
- Capitalizarea insuficientă și promovarea potențialului turistic și obiectivele turistice prin materiale grafice calitative
- Parteneriate slabe între sectorul public (promotori) și cel privat (investitori)
- Neîncrederea investitorilor privați în unitățile de recreere pe Canalul Bega și în suportul oferit de autoritățile locale privind infrastructura (lipsa de terenuri, vegetația crescută, regulamente, etc.).

COMUNITĂȚI DE-A LUNGUL CANALULUI BEGA

În prezent Canalul Bega este caracterizat în principal de lipsa facilităților turistice, de degradarea digurilor Canalului, factori care în lipsa viziunii strategice comune și a investițiilor comune vor scădea în continuare turismul, valorile estetice și de viață.

- Pista de biciclete va reprezenta un aspect important în dezvoltarea turismului atâta timp cât comunitățile își vor diversifica oferta de găzduire

- Mediu natural adecvat pentru dezvoltarea turismului: ape termale, formațiuni saline, iazuri și mini delte, specii rare de păsări
- Case conservate și arhitectură religioasă, unele cu o vechime mai mare de 100 de ani
- Obiceiuri, tradiții și artizanate cu influențe multiculturale: românești maghiare, sârbești, germane, încă în derulare: ruga, festivaluri și evenimente folclorice
- Existența unor case de cultură/cămine culturale renovate sau noi, adecvate pentru organizarea de evenimente în spații închise
- Locuitori prietenoși și primitivi
- Prezența unor situri istorice și arheologice, dovada existenței străvechi și continue a populației în zona Canalului Bega
- Tradiții locale și gastronomie locală, creșterea plantelor medicinale (coriandru și mentă) și a animalelor
- Existența investitorilor străini doritori să investească în turismul rural - cazare, gastronomie, agroturism, evenimente (Otelec)
- Legende și povești locale despre navigarea pe Canalul Bega spuse de bătrâni care au trăit acele zile (ex. Otelec - pivnița de gheață)
- Echipele de fotbal și centrele sportive pot duce la organizarea de campionate transfrontaliere
- Idei culturale existente (ex. Zona Liberă a Artei de la Asociația Artdendum) pentru crearea unui spațiu cultural de-a lungul Canalului Bega de la Timișoara la Zrenjanin și tradiția din Timișoara a Festivalului Stradal Internațional de Artă organizat de Fundația EnduRoMania și Facultatea de Arte și Design, care a început în 2011, care se află anul acesta la a patra ediție
- Majoritatea comunităților nu au facilități de cazare
- Numărul redus de unități de alimentație publică
- Nu există oferte turistice, de recreere sau suveniruri
- Degradarea progresivă a patrimoniului de cultură artistică (ex. Bobda)
- Moralul scăzut al populației, în special după inundația din anul 2005
- Lipsa de informare a autorităților locale privind programele de finanțare și creșterea importanței turismului pentru regiunea transfrontalieră România-Serbia
- Scepticismul locuitorilor privind investițiile private în turism.

1.5. ANALIZA SWOT ȘI ANALIZA DIAGNOSTIC A AREALULUI CANALULUI BEGA

1.5.1. ANALIZA SWOT

Regiunea de referință privind dezvoltarea și capitalizarea potențialului turistic comun România - Serbia, definit prin Canalul Bega, se întinde pe o lungime de 44 km din Timișoara până la granița cu Serbia, 72 km în provincia Vojvodina și include două centre urbane ale dezvoltării economice ale regiunii transfrontaliere - Timișoara și Zrenjanin, care vizează o populație de peste 500,000 de locuitori (334,000 în Timiș), aparținând satelor învecinate. Regiunea are un sistem de management al apei care a fost în complexitatea sa o noutate pentru Europa secolului al XVIII-lea (construcția a început în anul 1728) și a permis regiunii să fie transformată într-una din cele mai productive regiuni în ce privește agricultura. În anul 1760 a fost construită dubla interconexiune Bega-Timiș cu Coșteiu/Topolovăț, care a permis navigarea pe Canalul Bega. În 1912 a fost finalizată modernizarea Canalului Bega (și au fost puse în funcțiune nodurile hidrologice Sânmihaiu Român și Uivar și cele de pe teritoriul actual al Serbiei) la nivelul la care este astăzi, care a permis navigarea ambarcațiunilor de până la 500 de tone.

În anul 1958, datorită situației politice și economice din regiune, navigarea pe Canal a fost oprită. Această decizie a dus la degradarea mediului, în special a calității apei. În prezent utilizarea Canalului pentru navigație sau turism transfrontalier nu este posibilă datorită a două motive principale: barajul Sânmihaiu Român nu este funcțional și nu există punct de trecere a frontierei între România și Serbia pe Canalul Bega. O revitalizare a navigației pe Canalul Bega, chiar și numai conform parametrilor inițiali, ar însemna o conexiune a Timișoarei și a Banatului la Marea Neagră prin conexiunea cu sistemul de Canale existent în Serbia DTD (Dunăre Tisa - Dunăre) și Canalul Rin-Main-Dunăre. Turismul în regiune este insuficient dezvoltat.

Conform statisticilor disponibile de la Institutul National de Statistică în anul 2013 județul Timiș a fost vizitat de peste 250.000 de turiști, cu o medie de 2,3 nopți de cazare în 163 de structuri de cazare turistică și la o rată de ocupare de 25%. Principalele forme de turism sunt afacerile și tranzitul în Timișoara și într-o mai mică măsură în restul județului și în orașele localizate de-a lungul Canalului Bega.

În urma analizei situației actuale și a analizei comune SWOT în zona de interes transfrontalieră și cu participarea părților interesate, au fost evidențiate următoarele puncte forte și puncte slabe:

PUNCTE FORTE		PUNCTE SLABE	
Teritoriu geografic	Existența cursului de apă al râului Bega care conectează Timișoara și Zrenjanin	Infrastructura	Condiții slabe de navigație și infrastructură, în plus aluviunile existente
Socio-econ.	2 centre administrative, economice și culturale (Timișoara și Zrenjanin) cu capacități dezvoltate de cazare	Infrastructura	Lipsa infrastructurii turistice și serviciilor
Infrastructura	Pista de biciclete în partea română și în stadiu de inițiativă în partea sârbă	Infrastructura	Infrastructura evenimentelor slabe în zona țintă și număr redus de vizitatori la evenimente în zonele rurale
Natura	Disponibilitatea apelor termale	Socio-econ.	Disponibilitatea forței de muncă în România
Natura	Zone naturale protejate (și moștenire naturală)	Turism/ Administrație	Lipsa unei structuri instituționale transfrontaliere pentru promovarea și dezvoltarea turismului în zona Canalului Bega
Cultura	Clădiri istorice /moștenire	Turism/ Administrație	Lipsa unor politici cadru favorabile dezvoltării turismului
Cultura & Divertisment	Diversitate etnică, moștenire culturală și gastronomie	Turism	Lipsa unor atracții turistice unice
Divertisment	Existența unui număr mare de evenimente variate	Turism	Număr insuficient de produse turistice inclusiv transfrontaliere
Sport	Facilități pentru sporturi/pescuit & vânătoare, în special în partea sârbă	Turism	Resurse umane reduse în domeniul turismului
Administrație	Angajamentul autorităților publice și a altor actori non-guvernamentali să lucreze în turism	Turism	Zona ne-recunoscută ca destinație turistică
Administrație	Istoric de cooperare transfrontalieră	Turism	Deținerea unor resurse financiare insuficiente pentru dezvoltarea turismului
		Natura	Poluare
		Turism	Conștientizare redusă asupra resurselor turistice și a potențialului lor de dezvoltare
		Administrație	Stare slabă a clădirilor istorice

OPORTUNITĂȚI		RISCURI	
Turism	Creșterea interesului global pentru destinații nefamiliare, noi	Administrație	Mediu politic, juridic și fiscal imprevizibil; discontinuitatea politicilor de dezvoltare
Turism	Cerere tot mai mare pentru activități turistice convenabile în zonele rurale	Administrație	Procesul de descentralizare nu este complet
Turism	Spațiul excedentar (din locuințele rurale) să fie transformat în spații de cazare	Administrație	Interes redus la nivelul autorităților centrale și instituțiilor pentru reabilitarea zonei Canalului Bega
Turism	Creșterea interesului sectorului privat pentru a investi în turism (restaurante, campinguri, pensiuni etc.)	Turism/ Administrație	Concurența globală în furnizarea unor produse turistice diversificate - pierderea pieței potențiale datorită întârzierii față de concurență
Turism	Interesul crescând al Organizațiilor Societății Civile în susținerea dezvoltării turismului	Turism/ Administrație	Lipsa unei legislații care să sprijine investițiile în turism și dezvoltarea
Infrastructura	Conectarea orașelor Timișoara și Zrenjanin cu Dunărea - condiții de navigabilitate pe întreaga lungime a Canalului Bega	Natura	Modificările climatului
Infrastructura	Investițiile planificate de orașul Timișoara în transportul public pe apă	Socio - econ.	Populația îmbătrânită și depopularea zonei Canalului Bega
Sport	Tradiția lungă a sporturilor nautice în Timișoara și Zrenjanin		
Administrație	Interesul crescând pentru deschiderea unui mic punct de trecere a frontierei în zona țintă		
Administrație	Densitate instituțională relativ bună în zona țintă		
Administrație	Integrare în UE și finanțare UE		
Administrație	Cooperare bilaterală transfrontalieră		
Cultură	Cooperare regională în cultură și arte, candidatura pentru Capitala Europeană a Culturii (Zrenjanin 2020, Timișoara 2021)		
Infrastructura	Conectivitate la transportul internațional (aeroporturile Timișoara și Belgrad, căile ferate și rețeaua etc.)		

1.5.2. ANALIZA DE DIAGNOSTIC

Pe baza analizei situației curente, a analizei SWOT și a tendințelor în turismul național și internațional rezultă că există un potențial turistic relevant de-a lungul Canalului Bega, dar prea puțin exploatat. Există de asemenea unele inițiative publice sau private care demonstrează disponibilitatea anumitor grupuri țintă pentru oferta turistică existentă, dar și pentru dezvoltarea și diversificarea ei.

Turismul de-a lungul Canalului Bega are un puternic impact economic, deoarece turiștii/vizitatorii contribuie la cifrele vânzărilor, la profituri, crearea unor locuri de muncă, la veniturile din taxe. Efectele directe sunt vizibile mai ales în sectoarele turismului primar: spații de cazare, restaurante, transporturi, divertisment și vânzări cu amănuntul, dar au impact și asupra altor afaceri din zonă care furnizează servicii sau produse pentru industria HORECA. În 2012, 4.461 de persoane au fost angajate în industria hotelieră în județul Timiș, s-au înregistrat peste 600.000 șederi peste noapte iar venitul estimat din turism a fost de 162 milioane EUR.

Analizând impactul economic al turismului pentru Canalul Bega, conform metodologiei Organizației Mondiale a Turismului, rezultă ca o creștere cu 5% a numărului de turiști care sosesc în zonă, are un impact economic direct și indirect estimat la 8,1 milioane EUR pe an.

Având în vedere informațiile prezentate mai sus, se recomandă o intensificare a eforturilor autorităților locale pentru dezvoltarea turismului în zona Canalului Bega și de asemenea, afacerile economice private să identifice și să dezvolte investiții în industria divertismentului și de recreere.

În continuare în acest proiect va fi definită viziunea, direcțiile strategice și programul strategic precum și planul comun de acțiune cu participarea principalilor actori.

2.

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE TURISTICĂ
A CANALULUI BEGA**

2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A CANALULUI BEGA

2.1. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE A TURISMULUI PE CANALUL BEGA

Viziunea de dezvoltare turistică a Canalului Bega a fost elaborată în cadrul a două seminarii participative în cadrul cărora experții din România și Serbia au identificat și formulat, din mai multe variante posibile, următoarea formulare:

”În anul 2030, Canalul Bega este o destinație turistică recunoscută internațional care oferă experiențe remarcabile prin plimbări cu ambarcațiuni, sport și recreere, culturi diverse, comunități integrate și natură protejată”

Slogan: „Just feeling good” „Să ne simțim bine”

2.2. DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE A TURISMULUI PE CANALUL BEGA

Ca urmare a analizei SWOT și viziunii asupra dezvoltării turismului pe Canalul Bega, au fost identificate 4 direcții strategice și prioritățile aferente acestora.

DIRECȚIA STRATEGICĂ D1: DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII pentru transformarea arealului Canal Bega într-o destinație turistică facil vizitabilă prin abordarea unor factori limitativi ca de exemplu: transportul și conectivitatea urbană și rurală, infrastructura de turism privată, cazarea și facilitățile de recreere. Infrastructura este cel mai important element al strategiei privind Canalul Bega. Cheia pentru o experiență satisfăcătoare a vizitatorilor este infrastructura - moștenirea, tradițiile și resursele recreative, informarea vizitatorului și obiectivele și dotările reunite printr-o identitate puternică, recunoscută și un simț puternic al apartenenței. Printre intențiile acestei strategii se regăsesc refacerea sănătății mediului și a navigabilității Canalului Bega pentru ambarcațiuni ușoare, sportive și de recreere, care la rândul lor vor conduce la dezvoltarea unor produse turistice secundare.

Principalele priorități:

- **Protecția mediului** prin reabilitarea albiei râului, controlul sedimentelor, eliminarea reziduurilor contaminate, îmbunătățirea infrastructurii urbane pentru Canalizare, alimentarea cu apă, colectarea deșeurilor, identificarea și eliminarea surselor de poluare.
- **Navigația:** utilizarea ambarcațiunilor de un anumit tip pe orice segment al Canalului va contribui fără îndoială la creșterea atractivității pentru locuitori și vizitatori precum și pentru operatorii comerciali de orice tip. Pentru a se întâmpla acest lucru este imperativ necesar să se repare și să se renoveze ecluzele (eventual creând mijloace alternative ecluzelor pentru navigația continuă a

ambarcațiunilor ușoare pe Canal), construirea unor porturi, implementarea unui sistem de semnalizare și de balizare etc.

- **Conectivitatea:** construirea și reabilitarea drumurilor pentru un acces mai ușor la atracțiile Canalului Bega. Resursele naturale sunt baza majorității activităților recreative în aer liber, în special pentru entuziaștii activităților în aer liber și pentru eco-turiști. Pentru acești vizitatori, continuitatea și accesibilitatea resurselor naturale - abilitatea de a identifica și de a se deplasa pe trasee, căi de navigație, parcuri și zone protejate, poate pe distanțe lungi și fără intruziuni ale modernului - este aproape la fel de important ca și calitatea mediului și a resurselor.
- **Turismul:** Capacitatea, locația și calitatea infrastructurii turismului de-a lungul Canalului Bega nu corespund nevoilor curente. Disponibilitatea cazării, mesei, a vânzării cu amănuntul, este limitată la unele zone. Ca urmare este necesară construirea unor spații de cazare și masă și a unor facilități de campare, zone de picnic, piste de biciclete, centre de informații, facilități de recreere și cultură etc.

DIRECȚIA STRATEGICĂ D2: EXTINDEREA ȘI DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE A ZONEI CANALULUI BEGA: pentru a face față concurenței pe o piață turistică tot mai competitivă, comunitățile și administrațiile de-a lungul Canalului Bega trebuie să devină pro-active în definirea produselor turistice și în crearea unor evenimente variate, culturale și de alt tip, continuarea investițiilor în turism, în special ale sectorului privat și urmărirea atingerii unui standard înalt de calitate. Comunitățile promovează turismul în special pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor; cu cât este mai bună calitatea vieții, cu atât mai mulți oameni vor dori să locuiască și să trăiască în această zonă, sau să și viziteze comunitatea. Turismul la rândul său susține facilitățile pentru locuitori.

Principalele priorități:

- **Produsele turistice:** dezvoltarea produselor turistice, diversificarea și îmbunătățirea experienței în produse turistice va necesita construirea de capacități și identificarea modului de a îmbunătăți incertitudinile turismului, acțiuni care împreună pot îmbunătăți gama de experiențe și pot prelungi sezonul turistic mai mult decât lunile de vară. Aceste îmbunătățiri pot include dezvoltarea turismului sportiv, precum și orientarea către oportunitățile oferite de turismul obiectivelor istorice, turismul artistic și cultural în întreaga regiune.
- **Sportul:** ca activitate cu o tradiție îndelungată și cu o funcție semnificativă în viețile locuitorilor zonei, are de asemenea un rol important în strategie. În afară de aceasta, sportul reprezintă un factor influent de atragere a turiștilor în zonă. Activitățile prevăzute în diversele proiecte care urmează să fie dezvoltate trebuie să faciliteze sau să îmbunătățească oportunitățile de practicare a sporturilor în zona Canalului Bega.
- **Evenimente:** evenimentele speciale și festivalurile pot fi catalogate ca atracții, atrăgând vizitatori pe termen scurt. Evenimentele constituie un motiv frecvent invocat pentru atragerea de vizitatori către o anumită destinație și au de asemenea capacitatea de a atrage atenția mass mediei. Multe comunități realizează potențialul dezvoltării unor evenimente turistice majore în jurul unor

obiective istorice și culturale, pentru a stârni interesul asupra turismului și excursiilor. Dacă sunt dezvoltate adecvat, aceste tipuri de evenimente pot avea un impact de durată. Comunitățile devin tot mai creative în modul în care gestionează diversele evenimente culturale și sportive care atrag un număr mare de turiști.

- **Dezvoltarea sectorului privat și a serviciilor turistice:** pentru a atrage investiții turistice continue în comunitate, sectorul turismului trebuie să asigure venituri atractive pentru societățile care investesc capital. Este importantă implicarea în activitatea turistică a diverșilor factori de răspundere locali (afaceri, politic și administrație, societate civilă) care să aibă obiectivul de a susține dezvoltarea inițiativelor în turism în zona Canalului Bega.
- **Suportul instituțional și dezvoltarea politicilor (Master Plan):** rolul sectorului public în dezvoltarea turismului trebuie să fie de acela de a crea premisele și de a stabili cadrul și mijloacele pentru stimularea investițiilor din sectorul privat. Sectorul public trebuie să devină mai pro-activ și prietenos pentru sectorul privat și să ia în calcul diverse stimulente financiare menite a stimula noile investiții (dezvoltare) precum și îmbunătățirea resurselor existente.

DIRECȚIA STRATEGICĂ D3: CREȘTEREA CALITĂȚII SERVICIILOR TURISTICE ÎN ZONA CANALULUI BEGA: Majoritatea serviciilor de calificare pentru sectorul turistic încă nu îndeplinesc, în general, standardele și cerințele societăților turistice și nici standardele internaționale. Acest lucru este valabil atât pentru oferta educațională formală cât și pentru cea non-formală. A fost identificată o nevoie de îmbunătățire a parametrilor instituționali, organizaționali și de reglementare precum și de promovare a furnizorilor de servicii de calificare și creșterea capacității educaționale în domeniul.

Principalele priorități:

- **Educația formală (universități, școli, licee):** dezvoltarea ofertei de calificare în conformitate cu nevoile și cererea, dezvoltarea capacității de predare și a personalului de management. Introducerea conceptelor pedagogice inovative și a mediilor stimulatoare pentru învățare în conformitate cu tendințele și standardele din UE precum și utilizarea tehnologiilor de informare și de comunicare.
- **Instruire profesională (specializare HORECA):** trebuie să se ia măsuri pentru a dezvolta noi profile/standarde profesionale prioritare și crearea unei școli profesionale pentru turism. Îmbunătățirea reputației și atractivității meseriilor și demonstrarea posibilităților de angajare în sectorul turistic prin consiliere de orientare profesională timpurie în sistemul de învățământ și măsuri care să sensibilizeze publicul. Extinderea capacității școlilor profesionale pentru profesiile existente și dezvoltarea de noi meserii.
- **Schimbul de experiență și practici:** societățile turistice deseori au aceeași opinie despre absolvenții școlilor publice de turism și anume că în ceea ce privește calificările și competențele absolvenților cursurilor de formare profesională, acestea sunt necorespunzătoare și nu sunt suficient de orientate către practică. Ca urmare un schimb de experiență și practică în sectorul turistic are o importanță majoră.

- **Standardizarea și controlul de calitate:** Există o nevoie de a determina dezvoltarea și standardele de calitate din sectorul de cazare. Administrația locală trebuie să susțină investitorii în turism în ridicarea calității serviciilor furnizate.

DIRECȚIA STRATEGICĂ D4: DERULAREA CONTINUĂ A ACTIVITĂȚILOR DE MARKETING: pentru a îmbunătăți imaginea Canalului Bega prin evidențierea punctelor forte, ca de exemplu tradițiile și cultura contemporană, sau natura. Canalul Bega trebuie să devină o destinație recunoscută pentru segmentele țintă vizate printr-o promovare consecventă a mărcii Canalului Bega. Produsele turistice trebuie să fie clar poziționate și să beneficieze de un marketing intensiv și eficient pe piețe individualizate în cadrul activităților de marketing. Canalul Bega trebuie să fie promovat inovativ și eficient în lumea virtuală, precum și folosind instrumente moderne de marketing prin integrarea e-marketingului cu marketingului clasic.

- **Crearea mărcii Canalului Bega:** o adevărată marcă de destinație turistică se bazează pe o promisiune către potențialii vizitatori cu privire la experiența originală și de neuitat pe care ei o pot anticipa. Marketingul întregului Canal Bega ca destinație națională și internațională trebuie să fie eficient din punct de vedere al costului, să evite suprapunerea eforturilor, să creze o imagine consistentă, o marcă, și un mesaj. Astfel se va crea o destinație atrăgătoare cu un potențial ridicat de succes economic.
- **Promovarea continuă a ofertei turistice:** organizarea unor campanii creative destinate atragerii vizitatorilor, atât pe website cât și pe platformele media sociale, cu sincronizarea mesajului de marketing și a valorii de marcă pentru o eficiență maximă.
- **Promovarea oportunităților de afacerilor în turism** pentru a crește interesul investitorilor de a îmbunătăți turismul pe Canalul Bega.

Pe lângă Direcțiile Strategice ca zone cheie care trebuie tratate de Strategie, este de asemenea important să se sublinieze excelența **zonelor orizontale** ca probleme cruciale care trebuie să fie luate în considerare de către fiecare prioritate:

- **DO 1 - Protecția mediului**
- **DO 2 - Vizitatori/turiști de toate vârstele**
- **DO 3 - Tineret și persoane de peste 45 de ani**
- **DO 4 - Gen**
- **DO 5 - Cooperare Transfrontalieră (CBC)**
- **DO 6 - Abordare integrată: integrare în lanțul de valori**
- **DO7 - Inovare și tehnologie**
- **DO8 - Incluziune socială.**

Aceste elemente au importanță egală pentru o dezvoltare echilibrată și sustenabilă și trebuie să devină o parte integrantă a Strategiei, astfel încât, chiar și în cazurile în care nu sunt imediat vizibile, se poate concluziona că au fost respectate.

DO1: Protecția mediului este un principiu necesar al epocii moderne pentru o creștere echilibrată și sustenabilă a dezvoltării. Nici o acțiune recomandată de Strategie nu poate pune în pericol mediul sau să aducă daune conservării resurselor naturale existente. În plus, toate activitățile trebuie să fie orientate către protecția naturii - atât marketingul, dezvoltarea produselor turistice sau inițiativele privind infrastructura. Resursele naturale ale Canalului Bega trebuie să fie administrate într-un mod sustenabil, întotdeauna având în vedere integritatea lor ecologică.

DO2: Vizitatori / turiști de toate vârstele - dezvoltarea medicinei în general a dus la existența familiilor cu două generații de seniori. Tot mai mult vacanțele familiilor includ generații diferite, de la cei foarte tineri la cei foarte în vârstă, ca urmare orientarea către toate vârstele va asigura un coeficient de multiplicare din punct de vedere al impactului economic de peste 3/1 EUR.

DO3: Tineri și persoane peste 45 de ani - tineretul poate fi considerat ca o categorie deosebit de importantă și crucială deoarece nu există dezvoltare fără investiție în tineret, în educația lor, modele de participare, experiență și abilități. Toate inițiativele sugerate să fie adoptate prin Strategie trebuie să acorde atenție specială tinerilor, fie pentru construirea unor capacități pentru tinerii angajați în turism, fie pentru susținerea tinerilor antreprenori. De asemenea, dat fiind faptul că rata șomajului este mai ridicată pentru categoriile tineret și peste 45 de ani și în special în zona rurală (ca rezultat al analizei socio-economice), trebuie să existe o orientare către crearea unor locuri de muncă pentru tineret și cei peste 45 de ani.

DO4: Gen: Sensibilitatea privind genul (sexul) este o caracteristică a fiecărei comunități și societăți dezvoltate, astfel o Strategie care are ca obiect pavarea drumului pentru Canalul Bega pentru a deveni o destinație recunoscută internațional este una dintre cerințele pentru o imagine bună și o dezvoltare viabilă. Problemele de gen trebuie să fie tratate în cadrul fiecărei acțiuni a Strategiei, pornind de la susținerea inițiativelor de afaceri ale femeilor sau conservarea artei și măiestriei lor până la încurajarea angajării și educației.

DO5: Cooperarea transfrontalieră este un principiu de bază a dezvoltării zonei Canalului Bega. Orice activități individuale ale țărilor, orașelor și localităților respective vor avea o contribuție mai mică la dezvoltarea zonei decât activitățile comune. Cooperarea între unitățile administrative ale zonei este de importanță egală atât în sfera infrastructurii, crearea profilului destinației, dezvoltarea produselor și serviciilor, crearea unei mărci și marketing.

DO6: Abordarea integrată este un alt principiu important în general, dar deosebit de important pentru dezvoltarea comunității. Abordarea integrată implică cooperarea și crearea unei rețele la toate nivelele, atât între și printre persoane, organizații cât și instituții. Filozofia care ghidează această abordare este beneficiul comun, generat de complementaritate, adică îmbunătățirea evidențierii calităților reciproce. Acest lucru

poate include două organizații cu profile diferite care derulează o inițiativă comună ce este în beneficiul amândouă, până la diverși producători și furnizori de servicii care creează rețele și clustere pentru vânzarea produselor, bunurilor sau serviciilor.

DO7: Inovație și tehnologie - afacerile turistice sunt sub presiune tot mai mare de a se reinventa constant pentru a răspunde cerințelor consumatorului. Pe măsură ce se dezvoltă afacerea turistică și trece prin ciclul de viață, aceasta va fi influențată de tendințe în cererea consumatorului, de avansul tehnologic, concurență, provocări economice și sociale și imperative privind mediul. Inovația și implementarea unei tehnologii adecvate în turism poate asista furnizorii pentru a răspunde eficient la provocările mediului și pentru a continua dezvoltarea și creșterea. În zona Canalului Bega există nevoia unei abordări pentru dezvoltarea unor facilități de recreere cum ar fi niște muzee moderne interactive, produse turistice inovative noi etc.

DO8: Incluziune socială - în fiecare societate există diverse categorii de persoane care nu se află într-o poziție favorabilă: persoane cu dizabilități, femei, rromi, și așa mai departe. Implementarea Strategiei va lua în considerare accesul acestor persoane la facilitățile turistice și de asemenea integrarea lor socială (locuri de muncă, etc.).

2.3. PROGRAMUL STRATEGIC MULTIANUAL COMUN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN ARIA CANALULUI BEGA

Direcția Strategică D1: DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII								
OBIECTIV GENERAL OG 1.1.: Renovarea, reabilitarea, modernizarea și construcția infrastructurii de transport pentru pasageri și a nodurilor intermodale pentru îmbunătățirea conectivității (transport terestru, aerian, pe apă)								
OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.1.: Reabilitarea a 112 km de Canal Bega pentru navigabilitate, inclusiv pontoane, rampe de intrare, platforme de acostare, porturi pentru ambarcațiuni de agrement.								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Refacerea navigabilității								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea unui studiu tehnic și economic privind reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de navigație și portuare a Canalului Bega pe traseul Timișoara - frontiera cu Republica Serbia, pentru valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic comun	Ro-Srb	<u>CJT ADETIM</u>	IPA Ro-Se 2007-2008	124.000	Studiu de fezabilitate, reabilitarea ecluzelor Românești	Proiect în curs	2014	1
Implementarea investiției pentru reabilitarea infrastructurii de navigație a Canalului Bega	Ro-Srb	<u>CJT, ABA Banat, PWMC Vode Vojvodina</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	12.000.000	Ecluza de la Sânmihaiu Român reabilitată, Canal navigabil dotat cu infrastructură și echipament de dragare	Studiu tehnico-economic în execuție	2015-2018	1
Elaborarea unui studiu de adaptare a infrastructurii existente la necesitățile imediate de dezvoltare turistică ale zonei adiacente Canalului Bega	Ro-Srb	<u>CJ T, PWMC Vode Vojvodina</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	Neestimat	Studiu de fezabilitate	Propunere de proiect, Fișă de proiect	2015-2016	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Implementarea lucrărilor pentru adaptarea infrastructurii existente la necesitățile imediate de dezvoltare turistică a zonei adiacente Canalului Bega	Ro-Srb	<u>CJT, PWMC</u> <u>Vode</u> <u>Vojvodina</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	Neestimat	Conform studiului	Propunere de proiect	2017-2020	1
Identificarea și promovarea nevoii de a elimina sursele de poluare	Ro-Srb	<u>ABA Banat,</u> <u>APM, PWMC</u> <u>Vode</u> <u>Vojvodina</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	100.000	Sursele de poluare identificate	Propunere de proiect	2015	1
Elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru reconstrucția și revitalizarea navigabilității Canalului Bega (Studii rectificative 2003). Principalul proiect de reconstrucție și revitalizare a navigabilității Canalului Bega .	Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>APV,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	EU Funds, APV	250.000	Documentația proiectului pregătită	Propunere de proiect	2015-2020	1
Elaborarea documentației proiectului pentru reabilitarea vechilor instalații ale nodurilor hidraulice Klek și Itebej (clădirea principală, hangare, casele ecluzelor) sub patronatul Institutului pentru Protecția Monumentelor Culturale, Zrenjanin cu o propunere pentru susținerea turismului	Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	IPA Ro-Se 2014-2020 APV	20.000	Documentația proiectului pregătită	Propunere de proiect	2015-2018	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Lucrări de reabilitare a vechilor instalații ale nodurilor hidraulice Klek și Itebej (clădirea principală, hangare, casele ecluzelor) sub patronajul Institutului pentru Protecția Monumentelor Culturale, Zrenjanin cu o propunere pentru susținerea turismului	Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>APV,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	600.000	Noduri hidraulice și instalații reparate	Idee de proiect	2022	1
Elaborarea studiului referitor la dezvoltarea unui port în Klek ca o cerință premergătoare pentru promovarea turismului pe Canalul Bega	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine</u>	APV, RS, EU	40.000	Studiu finalizat	Studiu pregătit	2014-2015	1
Elaborarea documentației tehnice pentru construcția unui port în Klek	Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>APV,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	APV, EU funds	65.000	Documentația tehnică pregătită	Idee de proiect	2015-2017	2
Construirea unui port în Klek	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	3.000.000	Port în Klek	Idee de proiect	2020-2023	1
Lucrări de reconstrucție și revitalizare a Canalului Bega navigabil - dragare și reconstrucție a nodurilor hidraulice în Klek și Itebej pentru profilul de navigație de 500t	Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>APV,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	APV, EU funds	20.000.000	Canalul Bega reconstruit și revitalizat	Idee de proiect	2025	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea documentației necesare pentru construirea și amenajarea cheiului din Žitiste cu dane de acorstore în Torak și Srpski Itebej	Srb	<u>PWMC Vode Vojvodine, Žitiste, TOZ, ONG.</u>	APV, fonduri EU	30.000	Documentația proiectului pregătită	Idee de proiect (cuprinsă în planul urbanistic al municipalității Žitiste)	2017	2
Construirea și amenajarea cheiului din Žitiste cu dane de acostare în Torak și Srpski Itebej	Srb	<u>PWMC Vode Vojvodine, Žitiste, TOZ, ONG.</u>	APV, fonduri EU	Neestimat	Dezvoltarea și amenajarea cheiului cu dane de acostare	Idee de proiect (cuprinsă în planul urbanistic al municipalității Žitiste)	2020	1
Cumpărarea unor ambarcațiuni de petrecere a timpului liber	Srb	<u>PWMC Vode Vojvodine, TOZ, ONG.</u>	Fonduri EU	100.000	Ambarcațiuni cumpărate	Idee de proiect	2016	2
Cumpărarea unor ambarcațiuni de agrement de dimensiuni reduse (bărci mici, hidrobiciclete, etc.)	Srb	<u>PWMC Vode Vojvodine, TOZ, ONG.</u>	Fonduri EU	35.000	Ambarcațiuni cumpărate	Idee de proiect	2018-2020	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Monitorizarea cursului apei Canalului Bega pentru a determina amploarea lucrărilor de dragare a Canalului Bega	Ro-Srb	<u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u> <u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište</u>	APV, Fonduri EU	15.000	Determinarea gamei de lucrări de dragare pe Canalul Bega	Idee de proiect	2017	1
Lucrări pregătitoare pentru portul Begej	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine</u>	Zrenjanin, APV, RS, EU	250.000	Gata de construcție	Idee de proiect	2016-2020	1
Pregătirea documentației pentru amplasarea indicatoarelor turistice	Ro-Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>TOŽ, RDA</u> <u>Banat, PMT,</u> <u>Primării</u> <u>riverane</u>	Fonduri EU, Primării.	20.000	Prezentarea documentației, obținerea aprobării și licenței	Idee de proiect	2015-2017	1
Amplasarea indicatoarelor turistice	Ro-Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>TOŽ, RDA</u> <u>Banat, PMT,</u> <u>Primării</u> <u>riverane</u>	Fonduri EU, Primării.	50.000	Amplasarea indicatoarelor turistice	Idee de proiect	2017	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.2.: Realizarea a minim 5 noi noduri intermodale pentru transportul de pasageri (conexiuni de transport aerian și/sau terestru și/sau naval)								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Îmbunătățirea conectivității								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Studiul de optimizare a conectivității obiectivelor turistice *Implementarea unor facilități de parcare de-a lungul Canalului Bega la punctele de atracție turistică; *Asigurarea accesului turiștilor la sistemul public de transport inter-modal în orașul Timișoara și în regiune; *Integrarea proiectelor de transport public ale Primăriei Timișoara de a folosi ambarcațiuni specializate (VAPORETTO), în conceptul de strategie privind dezvoltarea turismului pe Canalul Bega;	Ro	<u>CJT, ADETIM, PMT, RATT, Primăriile riverane.</u>	fonduri locale	100.000	Caiete de sarcini	Propunere de proiect Fișe de proiect	2015	1
Implementarea conectivității obiectivelor turistice	Ro	<u>CJ Timis, ADETIM, PMT, RATT, Primării</u>	fonduri locale	3.000.000	Loturi de parcare, transport și acces	Propunere de proiect	2015-2020	2
Lucrări pregătitoare pentru cheiul Begej	Srb	<u>Zrenjanin, PWMC Vode Vojvodina</u>	fonduri locale, APV, RS, UE	250.000	Chei pregătit și gata de construcție	Pregătit	2016-2020	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.3.: Construcția a 200 km de drumuri/străzi/alei/trotuare reabilite/modernizate pentru asigurarea accesului turiștilor în arealul Canalului Bega și pentru conectarea la obiectivele turistice relevante

PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Îmbunătățirea conectivității

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Construirea drumului de acces Utvin - Canal Bega 0,5 km	Ro	<u>CJT, Comuna Utvin</u>	PNDL, CJT, bugete locale	150.000	0,5 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construirea drumului de acces Sânmihaiu Român (SMR)- Canal Bega 0,5 km	Ro	<u>CJT, Comuna SMR</u>	PNDL, CJT, bugete locale	150.000	0,5 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construirea drumului de acces Sânmihaiu German - Canal Bega 3,0 km	Ro	<u>CJT, Comuna SMR,</u>	PNDL, CJT, Bugete locale	900.000	3,0 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului de acces Dinias - Canal Bega 4,0 km	Ro	<u>CJT, Comuna Peciu Nou</u>	PNDL, CJT, bugete locale	1.200.000	4,0 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului de acces Răuți (Uivar) - Canal Bega 1,0 km	Ro	<u>CJT, Comuna Uivar</u>	PNDL, CJT, bugete locale	300.000	1,0 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului de acces Sânmartinu Maghiar - Canal Bega 1,0 km	Ro	<u>CJT, Comuna Uivar</u>	PNDL, CJT, bugete locale	300.000	1,0 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Realizare drum de acces Uivar - Canal Bega 0,5 km	Ro	<u>CJT, Comuna Uivar</u>	PNDL, CJT, bugete locale	150.000	0,5 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului de acces Pustiniș (Uivar) - Canal Bega 1,0 km	Ro	<u>CJT, Comuna Uivar</u>	PNDL, CJT, bugete locale	300.000	1,0 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului de acces Otelec - Canal Bega 0,5 km	Ro	<u>CJT, Comuna Otelec</u>	PNDL, CJT, bugete locale	150.000	0,5 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Modernizarea drumurilor județene și comunale existente 59A, 59B, 591 și 593A	Ro	<u>CJT, Comunele SMR, Uivar, Otelec, Peciu Nou</u>	PNDL, CJT, bugete locale	15 mil	150 km de drum	Propunere de proiect	2016-2020	2
Construcția drumului către punctul de trecere a frontierei RO-SRB	Ro	<u>CJT</u>	PNDL, CJT, buget local	3.000.000	10 km de drum	Propunere de proiect	2015	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.4.: Reabilitarea a aproximativ 20 km de Canale secundare, lacuri și ochiuri de apă derivate din Canalul Bega								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Refacerea navigabilității								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Studiu de adaptare a infrastructurii existente la nevoile imediate de dezvoltare a zonei adiacente Canalului Bega:	Ro - Srb	ADETIM, RDA Banat, ABA Banat	IPA Ro-Se 2014-2020	150.000	Studiu	Propunere proiect, fișe de proiect	2015-2016	
*Identificarea și analizarea posibilităților de reabilitare a Canalelor secundare pentru navigația cu ambarcațiuni de agrement și de acces la zone de vacanță și locațiile de recreere *Identificarea și analizarea lacurilor existente cu alimentare din Bega și a posibilităților viitoare pentru funcțiuni de agrement și sport *Analizarea sistemelor alternative de transbordare a ambarcațiunilor de agrement la centrala hidroelectrică istorică din Timișoara și la nodul hidrotehnic Sânmihaiu Român până la reabilitarea ecluzei respective, pentru a crește traficul turistic pe tronsonul amonte de Timișoara, respectiv aval de Sânmihaiu Român *Elaborarea Caietelor de sarcini pentru realizarea acțiunilor de mai sus								

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro- Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Implementarea lucrărilor de adaptare a infrastructurii existente la nevoile imediate de dezvoltare a zonei adiacente Canalului Bega	Ro - Srb	<u>CJT, PWMC</u> <u>Vode</u> <u>Vojvodine</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	neestimat	Conform studiului	Propunere proiect	2017-2020	
Elaborarea documentației de urbanism și tehnice - regularizarea lacului în Žitište	Srb	<u>Municipalit</u> <u>ate, TOŽ,</u> <u>parteneri</u> <u>internațio-</u> <u>nali, ONG</u>	Fonduri UE	5.000	Documentație elaborată	Idee proiect	2015	
Regularizarea lacului în Žitište	Srb	<u>Municipalit</u> <u>ate, TOŽ,</u> <u>parteneri</u> <u>internațio-</u> <u>nali, ONG</u>	Fonduri UE	50.000	Zona regularizată în jurul lacului	Idee proiect	2025	
Amenajarea Ochiului de apă 2 al lacului- construcția pistelor pentru biciclete cu echipări suplimentare	Srb	<u>Zrenjanin</u> <u>Dirrecția</u> <u>pentru</u> <u>urbanism</u>	Fonduri UE	550.000	Lac reamenajat	Documen- tație tehnică, pregătită	2015	
Pregătirea documentației tehnice pentru construirea digurilor râului Bega la Ochiul de apă 1 al lacului	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>Dirrecția</u> <u>pentru</u> <u>urbanism</u>	APV, Ministerul Agriculturii și Mediului	100.000	Documentație pregătită	Idee proiect	2015	
Pregătirea documentației tehnice penru construcția digurilor râului Bega Ochiul de apă 3 al lacului	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>Dirrecția</u> <u>pentru</u> <u>urbanism</u>	APV, Ministerul Agriculturii și Mediului	100.000	Documentație pregătită	Idee proiect	2015	

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.5.: Realizarea lucrărilor de infrastructură pentru racordarea traselului turistic de-a lungul Canalului Bega la cel puțin 2 rețele europene de infrastructură turistică (piste de cicloturism, altele)

PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Îmbunătățirea conectivității, turism

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Implementarea punctului de control la trecerea frontierei RO-SRB pe Canalul Bega pentru bicicliști, pietoni și navigație	Ro-Srb	<u>Politia de frontiera,</u> <u>CJT, MAE,</u> <u>MDRAP.</u>	MAI, MDRAP	200.000	Punct de control RO-SRB	Propunere de proiect	2015	1
Studiu de fezabilitate pentru conectarea pistelor de biciclete la rețeaua EUROVELO	Ro-Srb	<u>CJT, Directia de Drumuri,</u> <u>autorități publice</u> <u>riverane.</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, fonduri locale	120.000	Studiu de fezabilitate	Idee de proiect	2016-2018	3
Proiectarea și implementarea lucrărilor de infrastructură pentru conectarea la rețeaua EUROVELO	Ro-Srb	<u>CJT,</u> <u>autorități publice</u> <u>riverane,</u> <u>ONG.</u>	PNDL	6.000.000	Pistă de biciclete conectată la rețeaua EUROVELO	Idee de proiect	2019-2023	3
Pregătirea documentației tehnice pentru piste de biciclete - conectarea cu EUROVELO	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>Directia pentru urbanism</u>	APV Zrenjanin, fonduri europene	55.000 EUR/an	Autorizație de construcție	Fază de pregătire	2014-2016	2
Construirea pistei de biciclete de la Zrenjanin până la granița cu România	Srb	<u>Zrenjanin,</u> <u>Žitište,</u> <u>PWMC Vode</u> <u>Vojvodine,</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	2.240.000	Pistă de biciclete 30 km	Documen- tație tehnică pregătită.	2016	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.1.6.: Realizarea a cel puțin 3 sisteme moderne de plată a serviciilor de transport și acces la servicii turistice și culturale (card Bega, etc)

PRIORITATEA DE INTERVENȚIE: Turism

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Dezvoltarea unui “Sistem de card turistic Bega ”, care să permită utilizarea integrată a rețelei de transport locală și regională combinat cu oferta turistică din regiune	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM,</u> <u>PMT,</u> <u>Primăriile</u> <u>riverane,</u> <u>RATT, CFR,</u> <u>Aeroport</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	100.000	Card turistic Bega	Idee proiect	2018-2020	3
Elaborarea și implementarea unei aplicații pe internet pentru smatphone-uri/ipad-uri pentru ofertele turistice	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM,</u> <u>PMT, ONG,</u> <u>firme</u>	POC 2014-2020	Neestimat	Aplicație smartphone/ hartă interactivă	Idee proiect	2018-2022	2

OBIECTIV GENERAL OG 1.2: Renovarea, reabilitarea, modernizarea și construirea infrastructurii de turism publice și private sau de interes turistic								
OBIECTIV SPECIFIC OS 1.2.1.: Renovarea a minim 20 de obiective istorice/culturale din arealul Canalului Bega								
Prioritate de intervenție: Turism								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Co mun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Studiu pentru reabilitarea clădirilor istorice: clădiri administrative la ecluze și alte clădiri operaționale (CHE Timișoara), aparținând Apelor Române (COLTERM), turnurile de apă din Timișoara, mausoleul și biserica din Bobda *Formulare Caiete de sarcini pentru reabilitarea clădirilor	Ro	PMT, CJT, ADETIM, Ministerul Culturii	POC 2014-2020	500.000	Caiete de sarcini	Propunere proiect	2015-2016	1
Reabilitarea clădirilor istorice	Ro	PMT, CJT, ADETIM, Ministerul Culturii	POC 2014-2020 POR 2014-2020	Neestimat	Clădiri reabilite	Propunere proiect	2016-2025	2
Documentația tehnică pentru reconstrucția clădirilor de importanță istorică și culturală în municipiul Zitiște	Srb	Municipalitate, TOŽ, parteneri internaționali, ONG.	JLS, APV, fonduri UE	5.000	Documentația elaborată	Idee proiect	2018-2022	2
Reconstrucția clădirilor de importanță istorică și culturală în municipiul Zitiște	Srb	Municipalitate TOŽ, parteneri internaționali, ONG.	fonduri UE	100.000	Clădiri reabilite	Idee proiect	2022	3

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Co mun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Documentația tehnică pentru reconstrucția clădirilor aflate sub protecția Institutului de conservare a monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și stil sârbesc în Săcălz (sate înfrățite)	Ro-Srb	Zitiște, parteneri români, Consiliul național al Românilor din Serbia, ONG.	<u>IPA Ro-Se 2014-2020, Municipali-tăți, APV, fonduri UE</u>	30.000	TOR	Idee proiect	2015-2017	1
Reconstrucția clădirilor aflate sub protecția Institutului de conservare a monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și stil sârbesc în Săcălaz (sate înfrățite)	Ro-Srb	Zitiste, parteneri români, Consiliul Național al Românilor din Serbia, ONG.	<u>IPA Ro-Se 2014-2020, Municipali-tăți, APV, fonduri UE</u>	270000	Clădiri reconstruite din patrimoniul național	Idee proiect	2017-2020	2

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.2.2.: Implementarea a minim 5 obiective mari de infrastructură sportivă								
PRIORITARE DE INTERVENȚIE: Turism								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Studiu pentru înființarea unei piste de canotaj și agrement între ecluzele Itebej și Uivar	RO-Srb	ADETIM, RDA, <u>Clubul Sportiv Banatul</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 -2020	15.000	Caiet de sarcini	Propunere proiect	2015	1
Implementarea pistei de canotaj și agrement între ecluzele Itebej și Uivar	RO-Srb	ADETIM, RDA, <u>Clubul Sportiv Banatul</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 -2020	100.000	Pistă de canotaj	Propunere proiect	2016	2
Studiu pentru dezvoltarea unei baze turistice comune multifuncționale Ro-Srb în apropierea frontierei, cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracții, recreere)	RO-Srb	ADETIM, RDA, <u>autorități locale</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 -2020.	200.000	Caiet de sarcini	Propunere proiect	2015	2
Dezvoltarea unei baze turistice comune multifuncționale Ro-Srb în apropierea frontierei cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracții, recreere)	RO-Srb	ADETIM, RDA, <u>autorități locale</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 -2020.	5.000.000	Bază turistică multifuncțională	Propunere proiect	2016-2020	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Co mun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Studiu tehnico- economic pentru implementarea unei piste de canotaj pentru îmbunătățirea navigației și întreținerea Canalului Bega și pentru creșterea potențialului turistic comun România-Serbia	RO-Srb	<u>ADETIM, RDA, PMT, Clubul Sportiv Banatul</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	150.000	Caiet de sarcini	Propunere proiect	2015	1
Dezvoltarea pistei de canotaj pentru îmbunătățirea navigației și întreținerea Canalului Bega pentru a crește potențialul turistic comun România - Serbia	RO-Srb	<u>ADETIM, RDA, PMT, Clubul Sportiv Banatul</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	2.000.000	Pistă de canotaj	Propunere proiect	2016-2020	2
Documentație proiect pentru zonă sportivă și de recreere în Srpski Itebej	RO-Srb	<u>Municipalități, RDA Banat</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	30.000	Documentație tehnică finalizată	Idee proiect	2020-2025	1
Documentație tehnică pentru construcția unui complex sportiv și de agrement în Srpski Itebej	RO-Srb	<u>Municipalități, RDA Banat, parteneri străini</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	250.000	Documentație tehnică finalizată	Idee (definită cu planul spațial al Zitiste)	2025-2030	2
Amenajarea și echiparea facilităților necesare pentru iazurile de pescuit sportiv pentru a dezvolta turismul de pescuit	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, parteneri străini, ONG</u>	APV, fonduri UE	60.000	Iazuri de pescuit sportiv amenajate și echipate	Idee proiect	2018	2
Amenajarea de centre sportive și de agrement pe lacul din Čestereg	Srb	<u>Žitište, RDA Banat</u>	fonduri UE	22.500	Centre sportive amenajate	Proiectare preliminară cu costurile estimate	2016-2020	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.2.3.: Construirea a cel puțin 35 de facilități de agrement și recreere								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Turism								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Com un Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Identificarea și înființarea locațiilor de pescuit și recreere	Ro	<u>Autorități locale, AJVPS, ABA Banat</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	Neestimat	Iazuri pentru pescuit	Idee proiect	2015	1
Înființarea "Parcului Râului Bega" - loc de joacă pentru copii	Ro	<u>Autorități locale, Asociații turistice, ONG.</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	200.000	Loc de joacă pentru copii	Idee proiect	2015	2
Înființarea unui Aquapark acvatic acoperit și un centru spa în Sânmihaiu Român	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM, Primăria Sânmihaiu Român, Investitori privați.</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, finanțare privată	6.000.000	Aquapark și centru spa acoperite	Idee proiect	2016-2020	3
Înființarea unui parc tematic „Johnny Weissmuller” Jungle Park	Ro-Srb	<u>Cluster turistic, Autorități locale</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	2.000.000	Parc tematic	Propunere proiect, fișă proiect	2015-2018	2
Reabilitarea parcului dendrologic Bazoș	Ro	<u>ADETIM, Primăria Remetea</u>	Buget local, alte surse	neestimat	Parc dendrologic modernizat	Idee proiect	2016-2018	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Com un Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Documentație tehnică pentru construcția unei tabere ecologice, multiculturale/multinaționale în Torak	Srb	<u>Municipalități,</u> <u>RDA Banat,</u> <u>Parteneri</u> <u>străini,ONG</u>	Fonduri UE	25.000	Documentație tehnică finalizată	Propunere proiect	2018-2020	3
Construcția unei tabere ecologice multiculturale/multinaționale în Torak	Srb	<u>Municipalități,</u> <u>RDA Banat,</u> <u>Parteneri</u> <u>străini,ONG</u>	Fonduri UE	500.000	Tabară ecologică	Propunere proiect	2020	3
Documentație proiect pentru o zonă economică-turistică și de agrement în Žitište	Srb	<u>Municipalități,</u> <u>RDA Banat,</u> <u>Parteneri</u> <u>străini,ONG</u>	fonduri UE	30.000	Documentație tehnică	Idee proiect	2015	1
Construcția unei zone economice-turistice și de agrement în Žitište	Srb	<u>Municipalități,</u> <u>RDA Banat,</u> <u>Parteneri</u> <u>străini,ONG.</u>	Fonduri UE	500.000	Complex construit	Idee proiect	2025	3
Amenajarea curților școlilor primare din Torku pentru sporturi ecologice	Srb	<u>Parteneri</u> <u>internaționali,</u> <u>ONG.</u>	Fonduri UE	65.000	Zonă amenajată	Documentație tehnică pregătită	2020	3
Sprijin pentru amenajare și pentru echipamente de infrastructură pentru picnic	Srb	<u>Zrenjanin, PU</u> <u>Čistoća și</u> <u>Zelenilo</u>	Fonduri UE	100.000 /an	Zonă amenajată pentru picnic	Idee proiect	2016-2020	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Com un Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea documentației necesare pentru amenajarea pieței din Žitište	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, ONG.</u>	Municipali- tate, APV	30.000	Documentați e elaborată	Idee proiect	2020	3
Amenajarea pieței din Zitiste	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, ONG, Parteneri internaționali</u>	Fonduri UE	500.000	Piață amenajată	Idee proiect	2025	3
Elaborarea documentației de arhitectură peisagistică pentru amenajarea parcului din Žitište	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, ONG, Parteneri internaționali</u>	Fonduri UE	30.000	Documentați e elaborată	Idee proiect	2015	1
Amenajarea parcului din Žitište	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, ONG, Parteneri internaționali</u>	Fonduri UE	50.000	Parc amenajat	Idee proiect	2025	3
Planificarea și echiparea zonelor de parc din Torak, Srpski Itebej, Novi Itebej și Žitište	Srb	<u>Municipalitate ONG, APV, Parteneri internaționali</u>	Fonduri UE	50.000	Amenajarea băncilor, containerelor , aleilor, sistemelor de irigare, sistemelor de supraveghere video	Planificare preliminară cu costurile estimate	2015	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Com un Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Lucrări de organizare și transformare a mlaștinilor în iazuri pentru pescuit sportiv	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, parteneri internaționali, ONG-uri.</u>	APV, municipalitate, fonduri UE	50.000	Zonă amenajată cu iazuri pentru pescuit	Documentație tehnică pregătită	2017	2
Implementarea jocului “Paza” cu turnuri de supraveghere vânătoare de-a lungul cursurilor de apă ale Canalului Bega	Ro-Srb	<u>Municipalitate TOŽ, Parteneri Internaționali, ONG-uri, AJVPS Timis</u>	APV, municipalitate, fonduri UE	8.000	Amplasarea a 10 turnuri de vânătoare	Conform planului de vânătoare 2014-2024 și curriculum al HO Žitiste	2016	1
Amplasarea unor facilități tehnice pentru vânătoare *Hrănire vânat mare 5 buc *Hrănire vânat mic 20 bucăți *Casă pentru specii rare de păsări 50 buc	Srb	<u>Municipalitate TOŽ, Parteneri Internaționali, ONG-uri</u>	APV, municipalitate	6.000	Amplasarea zonelor de hrănire și a unor căsuțe	Conform planului de vânătoare 2014-2024 și curriculum al HO Žitiste	2015	1

OBIECTIV SPECIFIC SO 1.2.4.: Crearea a minim de 100 de locuri de cazare și a capacităților de servire a mesei pentru cel puțin 500 persoane în zona rurală a Canalului Bega

PRIORITATE DE INTERVENȚIE : Turism

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Co mun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Inițierea unui Parteneriat Public-Privat pentru dezvoltarea, managementul și monitorizarea turismului de-a lungul Canalului Bega. Exemple de activități de efectuat de către această organizație: *Identificarea proprietarilor de gospodării rurale de-a lungul Canalului Bega interesați să ofere cazare și mese turiștilor ; *Suport pentru conversia excedentului de spațiu locativ (în special în zonele rurale) pentru turiști, respectând normele legislației pentru acest tip de servicii; *Programe de instruire pentru dezvoltarea serviciilor turistice în zonele rurale; *Organizarea de întâlniri cu potențiali investitori din sectorul privat pentru a prezenta conceptul de recuperare și dezvoltare a potențialului turistic al zonei Canalului Bega și obținerea unui acord de cooperare cu autoritățile locale pentru a susține dezvoltarea de produse turistice și servicii; *Dezvoltarea unui centru de informare/rezervare pentru cazare în satele de-a lungul Canalului Bega ;	Ro-Srb	ADETIM, CJT, RDA Banat, Cluster Turism, <u>autorități locale,</u> <u>investitori privați</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	500.000	Creșterea numărului de facilități de cazare și catering, centre de informare /rezervare, personal instruit	Propunere de proiect	2015	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Co mun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu actual	Interval de timp	Prioritate
Reconstrucția Motelului Sumice	Srb	<u>Municipalitatea Zrenjanin, PU Čistoća i Zelenilo</u>	Zrenjanin, APV, RS, UE	1.000.000	Clădiri construite	Idee de proiect	2017-2019	2
Finalizarea construirii și echipării unei cabane de vânătoare în Torak	Srb	<u>Municipalitatea, Organizația de vânătoare Žitište, TOŽ, Parteneri internaționali</u>	APV, municipali- tate, fonduri UE	50.000	Clădire finisată și echipată	50% din lucrări efectuate	2015	1
Construirea unei locații cu infrastructură pentru pescari sportivi în Torak	Srb	<u>Municipalitatea, TOŽ, Parteneri internaționali, ONG.</u>	APV, Municipali- tate, fonduri UE	27.000	Locație construită și amenajată	Proiect preliminar cu costuri estimate	2016	2

OBIECTIV SPECIFIC OS 1.2.5.: Crearea unui minim de 2 muzee interactive tematice (Timișoara și Zrenjanin) și 6 centre de informare turistică								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE : Turism								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Dezvoltarea unui Muzeu al Canalului Bega cu model hidraulic dinamic interactiv al Sistemului de Management al Resurselor de Apă Banat și informații generale privind Canalul Bega care va fi reprodus la scară redusă în Centrele de Informare Turistică	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM, Facultatea de Hidrotehnică, RDA Banat, PWMC Vode Vojvodina, Zrenjanin, Žitište</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale, alte surse	1.200.000	2 muzee cu tematică hidro, 6 centre de informare turistică , materiale de informare și promovare turistică	Propunere de proiect, fișa de proiect	2015-2017	1
Inițierea unei expoziții muzeale la nodurile hidrotehnice Klek și Itebej	Srb	<u>PWMC Vode Vojvodine, Zrenjanin, Žitište</u>	IPA Ro-Se 2014-2020	40.000	Muzeu hidrologic , expoziție	Idee de proiect	2018-2022	3
Reconstrucție suplimentară a clădirilor "Muzeului Spiritualității Bănățene" cu elemente suplimentare pentru turism de conferință	Srb	<u>Municipalitate, TOŽ, Parteneri internaționali, ONG, Consiliul Național al Românilor din Serbia.</u>	Municipalitate, fonduri UE	60.000	Clădire reconstruită și complet echipată	Autorizații de construcție și fonduri furnizate de către APV și municipalitate de circa 34 milioane RSD	2015	1

OBIECTIV SPECIFIC SO 1.2.6.: Completarea pistei de biciclete cu utilități publice								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE : Turism								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea unui studiu tehnico-economic privind completarea echipării pistei de biciclete existente cu utilități publice	Ro	CJT, ABA Banat, Administrațiile locale	IPA Ro-Se 2014-2020	50.000	Studiu, Caiet de sarcini	Propunere de proiect	2015-2016	1
Implementarea completării pistei de biciclete existente cu utilități publice	Ro	CJT, ABA Banat, Administrațiile locale	IPA Ro-Se 2014-2020	250.000	Iluminarea locurilor de campare și de parcare, mobilier urban, utilități.	Propunere de proiect	2016-2018	2

DIRECȚIA STRATEGICĂ D2: EXTINDEREA ȘI DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE A CANALULUI BEGA								
OBIECTIV GENERAL GO 2.1.: Dezvoltarea produselor turistice inclusiv a celor inovative								
OBIECTIV SPECIFIC SO 2.1.1.: Organizarea a minimum 10 evenimente anuale cu peste 5.000 de participanți								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Dezvoltarea de produse turistice, organizarea de evenimente								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și organizarea festivalului anual transfrontalier de Jazz	Ro-Srb	<u>CJT, Autorități locale, RDA Banat</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	neestimat	Bega Jazz festival	Propunere de proiect	2015	1
Planificare și organizarea festivalului anual transfrontalier de Rock	Ro-Srb	<u>CJT, Autorități locale, RDA Banat</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	neestimat	Bega Rock festival	Idee de proiect	2015	2

OBIECTIV SPECIFIC OS 2.1.2.: Organizarea a minimum 50 de evenimente anuale cu peste 1.000 de participanți								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Dezvoltarea unor produse turistice, organizare evenimente								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și organizarea festivalului anual de teatru transfrontalier	Ro-Srb	<u>CJT, Autorități locale</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	Nu s-a estimat	Festivalul de teatru Bega	Ideea proiectului	2015	2
Planificarea și organizarea „Chicken Fest”	Ro-Srb	<u>Municipalități, TOŽ, ONG-uri, KPZ, APV.</u>	JLS,APV	100.000	Chicken fest	Activitate cu caracter tradițional	2015	1
Planificarea și organizarea „Cheerful Bega Regatta” - festival de teatru transforntalier anual	Ro-Srb	<u>Organizația de navigație, JLS,TOŽ, ONG, APV, Parteneri internaționali</u>	JLS,APV, fonduri UE	5.000	Cheerful Bega Regatta	Activitate cu caracter tradițional	2015	1
Planificarea și organizarea „Begejada”	Ro-Srb	<u>JLS, TOŽ, NGO Organizație de navigație, APV, Biroul pentru tineret, Parteneri internaționali</u>	JLS,APV	5.000	Begejada	Activitate cu caracter tradițional	2015	1
Continuarea manifestațiilor locale	Ro-Srb	<u>Municipalitate, TOŽ, ONG, KPZ.</u>	Municipalitate, APV, fonduri UE	55.000	Peste 30 de manifestații/an	Activitate anuală regulată	2015-2030	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 2.1.3.: Organizarea a cel puțin 10 activități sportive anuale								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Dezvoltarea produselor turistice, organizare evenimente								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/ valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și organizarea evenimentului de mobilitate sportivă transfrontalier pentru biciclete, motociclete, 4x4, ATV și Buggy	RO -Srb	<u>CJT, ADETIM, RDA Banat, Fundatia EnduRoMania</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	200.000	Produs turistic inovativ	Propunere de proiect, Fișa de proiect	2015-2020	2
Planificarea și organizarea maratonului transfrontalier Bega între Timișoara și Zrenjanin	RO -Srb	<u>CJT, ADETIM, Clubul de atletism Maraton Timișoara</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	150.000	Maraton transfrontalier	Propunere de proiect	2015	2
Planificarea și organizarea competiției transfrontaliere „BEGA IRON MAN” (alergare, ciclism și caiac-canoe) între Itebej și Otelec	RO -Srb	<u>Asociații sportive, firme</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	150.000	Competiție Iron Man	Idee de proiect	2015	2
Planificarea și organizarea competiției transfrontaliere de canotaj	RO -Srb	<u>Asociații sportive, Clubul Sportiv Banatul, firme</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	150.000	Competiție internațională	Idee de proiect	2016	2
Planificarea și organizarea competiției transfrontaliere de caiac/canoe	RO -Srb	<u>Asociații sportive, Clubul Sportiv Banatul, firme</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	200.000	Competiție internațională	Idee de proiect	2016	3
Planificare și organizare competiție transfrontalieră de „Dragon Boat”	RO -Srb	<u>Asociații sportive, Clubul Sportiv Banatul, firme</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	200.000	Competiție internațională	Idee de proiect	2016	3

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/valo are estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și organizarea competiției transfrontaliere de pescuit sportiv	RO -Srb	<u>AJVPS Timiș,</u> <u>Asociații de</u> <u>pescuit în</u> <u>Serbia</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	80000	lazuri amenajate pentru pescuit sportiv	Idee de proiect	2015	3
Planificarea și organizarea unui eveniment de „Marș nordic” între Itebej și Otelec	RO -Srb	<u>Autorități</u> <u>locale,</u> <u>Fundatia</u> <u>EnduRomania</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	50000	Introducerea „marșului nordic” ca sport în regiune	Idee de proiect	2015	3

OBIECTIV SPECIFIC OS 2.1.4.: Crearea a minim 10 intinerarii								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: dezvoltarea produselor turistice								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/ Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Crearea unui itinerar intercultural (sate românești, sârbești, germane, maghiare)	Ro-Srb	Autorități locale, ONG-uri, asociații culturale	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale	15.000	Produse turistice interculturale	Propunere de proiect	2016	2
Planificare rețea transfrontalieră GEOCATCHING pentru amatorii de navigare GPS	Ro-Srb	Autorități locale, societăți private, Fundatia EnduRoMania	bugete locale, sponsori	20.000	Zonă permanentă Geocaching	Propunere de proiect, Fișa de proiect	2015	3
Studiu de fezabilitate pentru implementarea unui sistem de închirieri de biciclete și triciclete acționate electric pentru persoane în vârstă și pentru persoane cu dizabilități	Ro-Srb	Asociația Handicapaților Locomotor Timișoara	IPA Ro-Se 2014-2020	200.000	Sistem de închirieri biciclete electrice	Propunere de proiect	2016	3
Atracții turistice - excursii - autobuz Bega - Catamaran - de la Srpski Itebej până la Klek și identic la români	Ro-Srb	Municipalitate, TOŽ, parteneri internaționali - Timișoara	Fonduri UE, RS, APV, municipalitate	15.000	Atracții turistice cu marcă înregistrată	Idee de proiect	2015	1
Identificarea "buncărelor din al doilea război mondial" și crearea documentației necesare	Srb	Municipalitate, TOŽ, parteneri internaționali - Timișoara	Fonduri UE, RS, APV, JLS	15.000	Documentație finalizată și o listă a tuturor facilităților pregătite	Idee de proiect	2015	1
Revitalizarea "buncărelor" din perioada dinainte de cel de-al doilea război mondial	Srb	Municipalitate, TOŽ, parteneri internaționali - Timișoara	Fonduri UE, RS, APV, JLS	100.000	Atracții turistice cu marcă înregistrată	Idee de proiect	2016	2

OBIECTIV SPECIFIC OS 2.1.5.: Organizarea a 6 expoziții de artă permanente

PRIORITATE DE INTERVENȚIE: dezvoltarea produselor turistice, organizarea de evenimente

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și implementarea "Bega Photo-Vision" - expoziție de fotografii anuală în Timișoara și Zrenjanin dedicată imaginilor legate de Canalul Bega	Ro-Srb	Fundatia EnduRoMania, Facultatea de Arte, RDA Banat	IPA Ro-Se 2014-2020	30.000	Expoziție de fotografii itinerantă	Propunere de proiect, fișă proiect	2015-2020	1
Implementarea „Zonei libere de artă” - Romania - Serbia, „construirea unei zone comune de artă între România și Serbia, de-a lungul a 119 km pe malul Canalului Bega între Timișoara și Zrenjanin.”	Ro-Srb	Artdendum, UAP, UAZ (Zrenjanin), Facultatea de arte, Fundatia EnduRomania	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale, administrația fondului cultural național	75.000	3 locații mobilate cu sculpturi și landart, ateliere, conferințe, website	Propunere de proiect, fișă proiect	2015-2017	2
Planificarea, organizarea și dezvoltarea „Festivalului internațional transfrontalier de artă stradală/murală”	Ro-Srb	Fundatia EnduRoMania, Facultatea de Arte, KPZ.	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale, administrația fondului cultural național	100.000	100 lucrări de artă murală	Propunere de proiect, fișă proiect	2015	1

OBIECTIV GENERAL OG 2.2.: Dezvoltarea politicilor turistice locale/regionale								
OBIECTIV SPECIFIC OS 2.2.1.: Elaborarea Master Plan-ului pentru dezvoltarea turismului								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Suport instituțional								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea Master Plan-ului pentru dezvoltarea turismului pe Canalul Bega	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM,</u> <u>RDA Banat,</u> <u>Autorități locale,</u> <u>firme</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale	150.000	Master Plan pentru dezvoltarea turismului	Idee de proiect	2015-2016	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 2.2.2.: Motivarea sectorului privat pentru implicarea în activități turistice								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: dezvoltarea sectorului privat								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Analizarea, dezvoltarea și motivarea investitorilor privați pentru implementarea produselor turistice	Ro-Srb	<u>Investitori privați,</u> <u>autorități locale</u>	IPA Ro-Se 2014-2020,	Neestimat	Produse turistice, oferte turistice	Propunere de proiect	2015	1

DIRECȚIA STRATEGICĂ D3: CREȘTEREA CALITĂȚII SERVICIILOR TURISTICE ÎN ZONA CANALULUI BEGA								
OBIECTIV GENERAL OG 3.1.: Consolidarea, îmbunătățirea și diversificarea formării și dezvoltării resurselor umane în turism								
OBIECTIV SPECIFIC OS 3.1.1.: Fondarea a 2 centre de formare intensivă în domeniul serviciilor turistice (Timișoara, Zrenjanin)								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Educație formală, formare profesională								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Dezvoltarea unui sistem de identificare a cerințelor educaționale specifice turismului din zona transfrontalieră	Ro-Srb	CLDPS, Asociația de promovare a turismului, Inspectoratul școlar Timiș, Cluster turistic, furnizori de formare	IPA Ro-Se 2014-2020, POCU 2014-2020, PNDR 2014-2020, POCA 2014-2020, POR 2014-2020	200.000	Sistem de identificare a cerințelor de formare în turism	Idee de proiect	2015	1
Implementarea a minim 2 centre de formare profesională intensivă și competențe în turism	Ro-Srb	ADETIM, RDA Banat, furnizori de formare, asociații turistice, CLDPS, ONG-uri	IPA Ro-Se 2014-2020, POCU 2014-2020	2.000.000	2 centre de formare profesională intensivă și competențe în turism	Idee de proiect	2016-2018	2
Îmbunătățirea cunoștințelor personalului din turism (seminarii și ateliere)	Srb	TOŽ, municipalitate, universități	APV/municipalitate	10.000/an	Personal instruit	Idee de proiect	2015	1

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/val oare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Instruirea localnicilor privind necesitatea clasificării facilităților de cazare și a dezvoltării turismului	Srb	<u>TOŽ, municipalitate, organizații turistice</u>	APV/municipalitate	15.000/an	Localnici instruiți în procesul de clasificare a facilităților de cazare	Idee de proiect	2016	2
Abordarea posibilității de continuare a formării în domeniul turismului (atelier educaționale, copii până în clasa a 8-a)	Srb	<u>Municipalitate, școli primare și licee</u>	Buget municipal și fonduri internaționale	10.000/an	Interes crescut pentru turism și educație	Idee de proiect	2015-2030	1
Implementarea și dezvoltarea sistemului dual de formare profesională în turism	Ro	<u>Inspectoratul Școlar Timiș, CLDPS, ONG, DeutschWirtschafts Klub (clubul economic german), Licee profesionale, Furnizori de formare.</u>	POCU 2014-2020	500.000	4 planuri de învățământ, 50 studenți//an	Idee de proiect	2015	1
Promovarea, susținerea, formarea și dezvoltarea pescăriilor	Srb	<u>Zrenjanin, Serviciul experților în agricultură, Asociația fermierilor</u>	Zrenjanin, APV.	5.000/an	Producție primară diversificată	Pregătit pentru finanțare	2014-2020	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 3.1.2.: Participarea operatorilor și personalului din turism în schimburi de experiență și practici								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: Schimb de experiență și bune practici								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Planificarea și implementarea unui schimb internațional de experiență și bune practici în diverse locuri de muncă în domeniul turismului	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM, CLDPS, licee, școli profesionale, Cluster turistic, asociații de promovare a turismului, societăți, autorități locale, Inspectoratul Școlar Timiș</u>	POCU 2014-2020, IPA Ro-Se 2014-2020	500.000	Peste 100 participanți/ 5 ocupații	Idee de proiect	2015-2018	1
Turneu de studii în zonele de turism rural dezvoltate	Ro-Srb	<u>TOŽ, municipalitate, RDA Banat, Parteneri internaționali</u>	POCU 2014-2020, IPA Ro-Se 2014-2020	1.800/pers	Consolidarea capacităților și a parteneriatelor	Idee de proiect	2017	3
Dezvoltarea turismului rural prin schimb de experiență și exemple de bune practici	Ro-Srb	<u>TOŽ, municipalitate, RDA Banat, Parteneri internaționali</u>	POCU 2014-2020, IPA Ro-Se 2014-2020	1.800/pers	Promovarea turismului, consolidarea capacităților și a parteneriatelor	Idee de proiect	2017	3

DIRECȚIE STRATEGICĂ D4: DERULAREA CONTINUA A ACTIVITĂȚILOR DE MARKETING								
OBIECTIV GENERAL OG 4.1.: Promovarea ofertei turistice și a oportunităților de investiții în turism în arealul Canalului Bega								
OBIECTIV SPECIFIC OS 4.1.1.: Promovarea ofertei turistice								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: crearea brand-ului, promovarea continuă a ofertei turistice								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Crearea brand-ului „Canal Bega”	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM, RDA Banat, cluster turistic, autorități locale, Timșioara Capitală Culturală Europeană</u>	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale	250.000	Brand-ul Canal Bega	Idee de proiect	2015-2017	1
Elaborarea și implementarea programului anual pentru promovarea turismului din zona Canalului Bega	Ro-Srb	<u>CJT, ADETIM, RDA Banat, Cluster turistic, Autorități locale, Timșioara Capitală Culturală Europeană</u>	IPA Ro-Se 2014-2020,POR, bugete locale	1.000.000	Participarea la minim 3 târguri internaționale de turism, organizarea unui târg de turism, crearea unui website interactiv	Idee de proiect	2015-2030	1
Realizarea brandului "Banat Home" in Torak	Srb	<u>Municipalitate, TOŽ, Parteneri internaționali</u>	APV, municipalitate	10.000	Brand al atracției turistice - moștenire culturală	Idee de proiect	2015	2

Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb/C omun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget/valoar e estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Participarea la târguri de promovare turistică și alte evenimente de profil	Ro-Srb	Municipalitate, TOŽ, parteneri internaționali	RS, APV, municipali- tate fonduri UE	Neestimat	Promovarea zonei, creșterea capacității agenților locali din domeniu	Idee de proiect	2017	2

OBIECTIV SPECIFIC OS 4.1.2.: Producerea de materiale publicitare scrise, audio și video și diseminarea lor la nivel național și internațional								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: promovarea continuă a ofertei turistice								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea și implementarea unui program care să fie promovat pe Canalele moderne de promovare a turismului	Ro-Srb	<u>Asociații turistice,</u> <u>Cluster turistic,</u> <u>Autorități locale,</u> <u>Camera de comerț</u>	MCTI, fonduri UE	500.000	Promovarea continuă a turismului pe Canalele de comunicare moderne	Idee de proiect	2015-2030	2
Elaborarea și diseminarea buletinului informativ electronic (newsletter) "Canal Bega"	Ro-Srb	<u>Asociații turistice,</u> <u>Cluster turistic,</u> <u>Autorități locale,</u> <u>Camera de comerț</u>	IPA, POCU, POCA 2014-2020, bugete locale, ministerul turismului.	200.000	Buletin informativ Canal Bega	Idee de proiect	2015-2030	3
Elaborarea și producerea de materiale de promovare: hărți, broșuri, ghiduri turistice etc.	Ro-Srb	<u>Asociații turistice,</u> <u>Cluster turistic,</u> <u>Autorități locale,</u> <u>Camera de comerț</u>	IPA, POCU, POCA 2014-2020, bugete locale, ministerul turismului.	500.000	Materiale de promovare	Idee de proiect	2015-2030	1
Pregătirea și producerea broșurilor - ghid turistic istoric Banat de-a lungul Canalului Bega	Ro-Srb	<u>Asociații turistice,</u> <u>Cluster turistic,</u> <u>Autorități locale,</u> <u>Camera de comerț</u>	IPA 2014-2020	5.000	O broșură în limba sârbă, română și engleză	Idee de proiect	2016	2
Crearea unei hărți turistice a municipiității	Srb	Municipalitate, TOŽ, RDA Banat	APV , municipalitate	5.000	Hartă turistică creată	Idee de proiect	2015-2017	1

OBIECTIV SPECIFIC OS 4.1.3.: Promovarea oportunităților de investiții în zona Canalului Bega								
PRIORITATE DE INTERVENȚIE: promovarea oportunităților de afaceri								
Proiect (acțiune)	Tip proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse financiare	Buget valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiu curent	Interval de timp	Prioritate
Elaborarea și implementarea unui program de motivare a investitorilor locali și străini să investească în zona Canalului Bega	Ro-Srb	CJT, ADETIM, cluster turistic, asociații de promovare a turismului, ONG, Camera de comerț, RDA Banat, autorități locale	Bugete locale, PNDR, POR 2014-2020	150.000	Peste 1000 de broșuri cu oportunități de investiții în limba română, sârbă și engleză diseminate, organizarea a minim 5 ateliere de promovare	Idee de proiect	2015-2018	2

1. TOZ- Tourism Organisation Zitiste
2. JLS – Local governments
3. JP- Public Company
4. APV – Autonomus Province of Vojvodina
5. NVO – NGO (non governmental organisation)
6. KPZ - Cultural and Educational Community
7. PU-Public Utility Čistoća i Zelenilo
8. CJT-Consiliul Judetean Timiș
9. APM-Agenția pentru protecția Mediului
10. PMT-Primăria Municipiului Timișoara
11. ADETIM-Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș
12. RDA Banat-Agenția de Dezvoltare Regională BANAT-SERBIA
13. NOG-Organizație de navigație.

3.
IMPLEMENTAREA STRATEGIEI TURISTICE
A CANALULUI BEGA

3. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI TURISTICE A CANALULUI BEGA

3.1. CADRUL INSTITUTIONAL ȘI FINANCIAR PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Prezenta Strategie de dezvoltare și valorificare a potențialului turistic al Canalului Bega în aria de cooperare transfrontalieră Româno-Sârbă este un instrument suport care poate asigura premisele unei viitoare dezvoltări economice și sociale durabile sintetizând interesele și opțiunile sectorului turistic din zona transfrontalieră.

Strategia este un mijloc fundamental în sprijinul demersurilor și acțiunilor concrete ale instituțiilor și liderilor din administrație care doresc să își asume un rol în dezvoltarea locală prin implementarea direcțiilor strategice propuse în această strategie.

Complexitatea și diversitatea obiectivelor care acoperă multitudinea de domenii ce influențează direct sau indirect dezvoltarea turismului în arealul Canalului Bega, generează condiția de sinergie inter-instituțională necesară și totodată îndruma operatorii economici și ONG-urile active din areal să colaboreze cu factorii decizionali pentru o creștere durabilă în turism.

Pentru facilitarea implementării strategiei și a programului strategic se prevede încheierea unui acord inter instituțional prin care instituțiile relevante din aria de cooperare transfrontalieră a Canalului Bega se angajează să colaboreze și să contribuie la implementarea Planului Comun de Acțiune privind valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega în conformitate cu atribuțiile și interesele directe identificate în cadrul fiecărei activități/proiect precum și pentru pregătirea documentației necesare accesării finanțărilor pentru realizarea obiectivelor de investiție cuprinse în cadrul acestuia.

În cadrul acordului inter instituțional părțile convin să asigure împreună cadrul decizional și de lucru operativ potrivit posibilităților, atribuțiilor și intereselor fiecăruia cu respectarea cadrului legal pentru realizarea obiectivelor Strategiei și își desemnează structurile de specialitate operative pentru gestionarea activităților de promovare și facilitare a implementării Planului Comun de Acțiune.

Instituțiile relevante cu atribuții, responsabilități și interese directe în implementarea Planului Comun de Acțiune identificate în procesul de elaborare a Strategiei și care sunt vizate alături de administrația publică locală pentru implementarea Planului Comun de Acțiune *pentru valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic al Canalului Bega* sunt următoarele:

Autorități publice locale din județul Timiș, România:

- Consiliul Județean Timiș;
- Primăria Municipiului Timișoara;
- Primăria Comunei Sânmihaiu Român;
- Primăria Comunei Uivar;
- Primăria Comunei Otelec.

Autorități publice locale din Provincia Voivodina, Serbia:

- Provincia Autonomă Voivodina;
- Primăria Zrenjanin;
- Primăria Zitiste.

Instituții și organizații specializate din județul Timiș, România:***Administrația Bazinală de Apă Banat (ABAB)***

ABAB este sucursală cu personalitate juridică a Administrației Naționale „Apele Române”, care administrează aproape în totalitate apele a două unități administrativ-teritoriale pe care își desfășoară activitatea Sistemul de Gospodărire a Apelor Timiș (cu sediul în Timișoara) și Sistemul de Gospodărire a Apelor Caraș-Severin (cu sediul în Reșița).

Direcția Apelor Banat (DA Banat) are în administrare bazinele hidrografice ale râurilor Aranca, Bega, Bega veche, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna și a fluviului Dunărea, parțial.

Suprafața totală administrată este de 18.320 km², cu o lungime a rețelei hidrografice de 6.296 km, inclusiv 4 noduri hidrotehnice (Coștei, Topolovăț, Sânmihaiu Român, Sânmartinu Maghiar), 43 lacuri de acumulare, din care 27 sunt lacuri cu acumulare nepermanentă.

Bazinul Hidrografic Banat este constituit, administrativ, din județele Timiș și Caraș-Severin (integral), Arad, Gorj și Mehedinți (parțial).

Scopul ABAB este acela de a asigura gospodărirea unitară, durabilă a resurselor de apă de suprafață și subteran și protecția acestora împotriva epuizării și degradării, precum și repartiția rațională și echilibrată a acestor resurse.

Obiective:

- Administrarea, exploatarea și întreținerea infrastructurii Sistemului de gospodărire a apelor, aflată în administrarea sa.
- Administrarea, exploatarea și întreținerea albiilor minore ale apelor, a cuvetelor lacurilor și bălților, în starea lor naturală sau amenajată, a zonelor umede și a celor protejate, aflate în patrimoniu.

- Administrarea, exploatarea și întreținerea infrastructurii Sistemului bazinal de veghe hidrologică și hidrogeologică, Sistemului de supraveghere a calității resurselor de apă.
- Asigurarea funcțiilor de operator bazinal pentru resursele de apă de suprafață naturale sau amenajate, indiferent de deținătorul cu orice titlu al amenajării, și pentru resursele de apă subterane, indiferent de natura lor și a instalațiilor aferente, cu potențialele lor naturale, cu excepția resurselor acvatice vii, în condițiile legii, cu excepția celor prevăzute expres în reglementările specifice în vigoare.
- Alocarea dreptului de utilizare a resurselor de apă de suprafață și subterane în toate formele sale de utilizare, cu potențialele lor naturale, cu excepția resurselor acvatice vii, pe bază de abonamente, conform prevederilor Legii apelor nr.107/1996 cu modificările și completările ulterioare.
- Apărare împotriva inundațiilor, la nivel bazinal, prin lucrările de gospodărire a apelor aflate în administrarea sa, gestionarea stocului de materiale și mijloace specifice de apărare, administrează, întreține, și asigură exploatarea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului și cele din domeniul propriu.
- Avizarea și autorizarea din punct de vedere al gospodăririi apelor a lucrărilor și activităților ce se execută pe ape.
- Implementarea, în cadrul districtului de bazin hidrografic a directivelor Uniunii Europene din domeniul apelor.

ADETIM - Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș a fost înființată în anul 1995 de către Consiliul Județean Timiș, în parteneriat cu Primăria Municipiului Timișoara și Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timișoara, prin Hotărârea CJT nr.11/11 Mai 1995, în baza Legii Administrației Publice Locale nr.69/1991. Începând din mai 2008 Agenția este organizată și funcționează ca serviciu public în subordinea Consiliului Județean Timiș finanțată integral de la bugetul județului Timiș.

Agenția este unul dintre principalele instrumente organizaționale create de Consiliul Județean Timiș pentru dezvoltarea economică a județului. Interfață între administrația publică locală și sectorul privat, centru de promovare a celor mai bune politici, metode și practici de dezvoltare economică, ADETIM este specializată în dezvoltare economică județeană.

Scopul ADETIM este să identifice problemele care împiedică dezvoltarea economică a Județului Timiș, să propună soluții adecvate și să inițieze proiecte care să rezolve aceste probleme.

Obiectivele urmărite de către ADETIM sunt următoarele:

- Inițierea de programe și proiecte care să asigure soluționarea unor probleme economico - sociale în interesul colectivității locale;
- Identificarea căilor și mijloacelor pentru realizarea programelor și prognozelor de dezvoltare economico-socială a județului și de îmbunătățire a infrastructurii publice;

- Sprijinirea procesului de implementare a programelor de dezvoltare ale comunităților locale;
- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinzătorilor persoane fizice;
- Stimularea dezvoltării capitalului autohton și atragerea capitalului străin;
- Promovarea imaginii și a oportunităților de afaceri și cooperare la nivel județean și local și identificarea unor surse de finanțare interne și externe pentru valorificarea potențialului economic local;
- Stimularea creării și implementării mecanismelor parteneriale public-private.

APDT Timiș - Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș s-a constituit în cursul lunii Decembrie 2014 și este persoană juridică de drept privat fără scop patrimonial, de naționalitate română.

Membri fondatori ai Asociației sunt Consiliul Județean Timiș împreună cu 33 de comune din Județul Timiș.

Scopul Asociației este promovarea potențialului turistic, cultural, a punctelor de atracție turistică existente în județul Timiș și zona Banatului atât în țară cât și în străinătate prin creșterea fluxului turistic și asigurarea unei interacțiuni armonioase între sectorul turistic și factorii de ordin social și de mediu.

Obiectivele Asociației:

- inventarierea principalelor resurse turistice;
- elaborarea de propuneri de dezvoltare a turismului;
- atragerea de programe și finanțări în vederea creșterii calității turismului în județul Timiș și zona Banatului;
- crearea și impunerea unei mărci a turismului bănățean;
- organizarea de manifestări culturale și artistice în vederea punerii în valoare a potențialului turistic în județul Timiș.

CLUSTURBANAT - Asociația Clusterul de Turism Banat s-a constituit în cursul lunii Iulie 2014 și este persoană juridică de drept privat fără scop patrimonial, de naționalitate română.

Membri fondatori ai Asociației sunt Consiliul Județean Timiș, ADR Vest, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, Universitatea de Vest Timișoara, Agenția de Dezvoltare Economico Socială Timiș - ADETIM, Primăria Timișoara și societățile care administrează stațiunile Buziaș și Calacea, agenții, operatori de turism și firme care se ocupă cu instruirea personalului sau care asigură servicii pentru evenimente.

Scopul principal al asociației CLUSTER PENTRU TURISM BANAT este de a contribui, prin dialog social și prin antrenarea răspunderii publice a celor implicați, la armonizarea politicilor, strategiilor și acțiunilor concrete în domeniul agriculturii cu cerințele complexe, generale sau specifice ale mediului economic, social și cultural, la nivel regional, județean și local.

Scopul declarat al asociației constă în sprijinirea dezvoltării turismului, în vederea susținerii creșterii competitivității asociației, precum și a fiecărui membru în parte, atât pe piața națională cât și internațională.

Obiectivele Asociației:

- Crearea și promovarea unui cadru armonios de interacțiune între toți factorii interesați care activează în subsectoarele din domeniul turismului.
- Susținerea promovării și realizarea unor proiecte de interes comun.
- Sprijinirea integrării ofertei de educație cu nevoile reale ale mediului de afaceri din domeniul turismului.
- Crearea de instrumente și Canale optime pentru gestionarea eficientă a informațiilor și oportunităților în domeniu.
- Promovarea și susținerea de inițiative legislative menite să corecteze, completeze sau, după caz să reglementeze anumite aspecte de interes pentru sectorul de activitate.
- Identificarea oportunităților de colaborare în direcția susținerii financiare prin diverse programe, parteneriate, instrumente și/sau operațiuni bancare; întocmirea previziunilor financiare și a planurilor de afaceri.
- Identificarea surselor generatoare de fonduri pentru dezvoltarea organizației.

ASOCIAȚIA TIMIȘOARA - Capitală Culturală Europeană este o organizație nepatrimonială, neguvernamentală, apolitică și independentă, înființată în anul 2012 având o misiune profund culturală și instructiv-educativă, din care fac parte peste 100 de membri, printre care Primăria Municipiului Timișoara, Instituția Prefectului Județului Timiș, Consiliul Județean Timiș, alte autorități locale și județene, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai universităților, instituții de cultură, organizații și asociații artistice, de cultură, sociale, reprezentanți ai mass-media etc.

Scopul organizației:

Asociația are ca scop asigurarea programului Timișoara 2021 Capitală Culturală Europeană. În acest sens, Asociația va pregăti dosarul de candidatură până în 2015 și va face toate diligențele necesare atingerii acestui obiectiv. După perioada de evaluare, 2015 - 2016, Asociația are ca scop pregătirea programului pentru anul 2021, planificarea evenimentelor, asigurarea coordonării și punerii în practică a măsurilor necesare pentru derularea acestora, precum și strângerea de fonduri necesare organizării, promovării și realizării programului. Ulterior anului 2021, Asociația va avea ca scop sprijinirea și dezvoltarea de proiecte culturale în folosul comunității, în ideea sustenabilității.

Obiectivele Asociației:

- Să pregătească programul Timișoara 2021 Capitală Culturală Europeană în vederea eligibilității sale;
- Să planifice și să asigure punerea în practică a evenimentelor incluse și/sau asociate programului;
- Să promoveze evenimentele din cadrul programului în mass media;

- Să promoveze imaginea programului în țară și în străinătate;
- Să atragă sprijin din partea tuturor factorilor interesați;
- Să realizeze activități de atragere de fonduri necesare implementării și promovării naționale și internaționale a programului;
- Să colaboreze cu orice alte instituții, asociații, fundații, cluburi, etc. în vederea promovării și implementării programului;
- Să acorde premii și burse;
- Să realizeze punerea în valoare a patrimoniului arhitectural;
- Să realizeze activități în vederea promovării Timișoarei ca oraș al arhitecturii de calitate;
- Să contribuie, ulterior anului 2021, la sustenabilitatea programului prin proiecte în folosul comunității.

CCIAT - CAMERA DE COMERȚ, INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ TIMIȘOARA este continuatoarea și succesoarea în drepturi a Camerei de Comerț și Industrie Timișoara, înființată prin Patenta Imperială Austriacă din 26.03.1850 fiind reînființată în anul 1990 sub denumirea de Camera de Comerț și Industrie Timișoara. CCIAT este un important promotor al dezvoltării economice locale prin cultivarea insistentă a parteneriatului local. Apartenența la organisme similare recunoscute, din țară și străinătate, contactele internaționale dezvoltate, conferă Camerei calitatea de partener de marcă în lansarea și derularea de proiecte de interes local, regional, transfrontalier și internațional.

Scopul CCIAT este acela de a reprezenta interesele membrilor săi, a comunității de afaceri, în raport cu autorități și organisme din țară și străinătate, pentru dezvoltarea și consolidarea unei economii de piață funcționale, urmărind astfel să devină un pol activ prin furnizarea de servicii specializate și profesionale, actualilor și viitorilor membri, într-o manieră competentă, echitabilă și eficientă.

Obiectivele CCIAT:

- furnizează servicii necesare mediului de afaceri pentru o dezvoltare competitivă și durabilă;
- sprijină autoritățile administrației publice locale în scopul dezvoltării economico-sociale durabile a zonei;
- colaborează cu autoritățile publice, cu instituții, organizații și organisme guvernamentale, neguvernamentale și private din țară și străinătate, și desfășoară activitățile convenite cu organele Administrației Publice precum și activitățile ce rezultă din convențiile încheiate în folosul comunității de afaceri și al dezvoltării locale.

ADIVEST - Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Managementul Situațiilor de Urgență este persoană juridică română de drept privat, constituită pe baza dreptului la liberă asociere, iar asociația și-a început activitatea începând cu data de 25.06.2009, pe durată nedeterminată.

Membrii fondatori ai Asociației sunt Județul Arad, Județul Caraș-Severin, Județul Hunedoara și Județul Timiș

Scopul asociației este îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență la nivelul fiecărui județ din Regiunea Vest, prin reducerea timpului de intervenție pentru acordarea primului ajutor calificat și pentru situații de urgență.

Obiectivele asociației

- Îmbunătățirea sistemului integrat pentru situații de urgență prin achiziționarea în comun a echipamentelor pentru intervenții în situații de urgență și furnizarea în comun a serviciului public de intervenție în situații de urgență;
- Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență;
- Prevenirea și facilitarea intervenției în caz de dezastre;
- Implementarea proiectelor cu finanțare internă, externă sau mixtă care să conducă la funcționarea unui sistem regional de coordonare și intervenție în situații de urgență

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară “Polul de creștere Timișoara” a fost înființată în Februarie 2009 în scopul cooperării între unitățile administrativ teritoriale membre, pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori al furnizării în comun a unor servicii publice.

Membrii fondatori ai Asociației sunt Municipiul Timișoara, Județul Timiș și 14 unități administrativ-teritoriale rurale Becicherecu Mic, Bucovăț, Dudeștii Noi, Dumbrăvița, Ghiroda, Giarmata, Giroc, Moșnița Nouă, Orțișoara, Pișchia, Remetea Mare, Săcălaz, Sînmihaiu Român, Șag aflate în vecinătatea Municipiului Timișoara și arealul său de influență.

Scopul Asociației este de a facilita cooperarea între unitățile administrativ teritoriale membre pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori a furnizării în comun a unor servicii publice.

Obiectivele Asociației:

- Creșterea rolului economic și social al centrului urban Timișoara printr-o abordare policentrică pentru a stimula dezvoltarea echilibrată a regiunii Vest
- Reducerea disparităților dintre localități
- Valorificarea potențialului economic local
- Dezvoltarea turismului în zonă.
- Protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural.

ROSENC - Cluster pentru Energii Regenerabile este o Asociație neguvernamentală cu personalitate juridică română, de drept privat fără scop patrimonial, înființată în anul 2011 în Timișoara.

Membrii asociați sunt 26 de membri fondatori, 4 membri asociați, precum și 30 membri care au aderat ulterior.

Scopul Asociației vizează promovarea României, a Regiunii Vest și a județului Timiș, pe termen lung, ca lider în sectoarele energiilor regenerabile, eficienței energetice și noilor energii sustenabile și participarea în rețelele internaționale ca partener sau coordonator de proiecte pentru creșterea competitivității organizațiilor din asociație. Particularitatea asociației de tip Cluster este faptul că membrii săi provin în mod obligatoriu din cele trei medii: Privat, Cercetare-Dezvoltare și Public.

Obiective

- Promovarea și elaborarea politicilor de management și utilizare a energiilor regenerabile.
- Promovarea competiției și dezvoltării durabile în domeniul cercetării la nivelul energiilor neconvenționale.

Grupul de Acțiune Locală (GAL) - „Banat-Vest” este un parteneriat public privat, care reunește 60 de membri (persoane fizice și juridice provenind din mediul privat, public și sectorul asociativ), constituit în cadrul Axei 4 Leader din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală.

GAL-ul este autorizat să implementeze Planul de Dezvoltare Locală al teritoriului care acoperă orașul Jimbolia și 10 comune învecinate în partea de vest a județului Timiș, de-a lungul frontierei cu Serbia, și este format din orașul Jimbolia și 10 comune învecinate: Cărpiniș, Cenei, Checea, Comloșu Mare, Gottlob, Iecea Mare, Lenauheim, Otelec, Săcălaz și Uivar. În total teritoriul cuprinde 23 de localități. Teritoriul acoperit de GAL „Banat-Vest” se întinde pe 88.087 ha, ocupând 10,13% din suprafața totală a județului Timiș și 0,37% din suprafața României.

Instituții și organizații specializate din Provincia Vojvodina, Serbia:

Agenția Regională de Dezvoltare Socio-Economică - Banat este o instituție de dezvoltare regională cu rol principal de coordonator al activităților de dezvoltare în Banat. Este una dintre cele douăsprezece agenții de dezvoltare din Serbia, fondată în scopul de a contribui la construirea unor capacități sustenabile care au ca obiectiv dezvoltarea socio-economică în Banat prin crearea unui parteneriat ferm al primăriilor din Banat.

Camera Regională de Comerț Zrenjanin este o asociație expert independentă de societăți, bănci și alte entități legale și antreprenori care își conduc activitățile de afaceri în localități din Banatul de Mijloc, o organizație care reprezintă interesele membrilor săi prin asociații, filiale și centre.

“Vode Vojvodine” din Novi Sad este autoritatea care este responsabilă pentru resursele de apă din Vojvodina. Activitățile de bază ale societății includ utilizarea apei (alimentarea cu apă a locuitorilor, irigații, alimentarea cu apă a industriei, navigație, pescuit, recreere și turism), protecția apei (surse de poluare, plan de tratare a apei reziduale) și protecție împotriva apelor (inundații și gheață, desecare și protecție împotriva refulărilor de la hidrocentrala Porțile de Fier „Derdap”).

Secretariatul provinciei pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Sustenabilă este parte componentă a Consiliului Executiv al Provinciei Autonome Vojvodina. Secretariatul provinciei pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Sustenabilă are o atitudine care cultivă caracteristicile Vojvodinei ca regiune distinctă multiculturală, multietnică, teritorială, geo-morfologică și hidrologică în Serbia, impune nevoia de abordare specifică în stabilirea unei strategii de dezvoltare sustenabilă.

Promovarea Investițiilor în Vojvodina este o agenție regională de promovare a investițiilor având mandatul de a oferi suport investitorilor străini și de a facilita afacerile lor în Vojvodina.

Fondul de Dezvoltare a Provinciei Autonome Vojvodina - își concentrează activitățile pe termen lung și scurt pe creditarea programelor profitabile cu scopul de a dezvolta Provincia Autonomă Vojvodina.

Secretariatul pentru Economie, Ocuparea Forței de Muncă și Egalitate de Gen Sectorul Turismului și al Cooperării Regionale Economice participă la pregătirea programelor de turism pentru a crește oferta turistică a Provinciei Autonome Vojvodina. Acesta monitorizează și analizează dezvoltarea sectoarelor turismului, comerțului și prețurile și este implicat în clasificarea facilităților turistice.

Cadrul financiar și sursele de finanțare vizate pentru implementarea strategiei

Eforturile locale și județene pentru dezvoltarea turismului pot fi aliniate și integrate în politicile privind dezvoltarea socio-economică regională și dezvoltarea/amenajarea teritorială a județului.

În formularea viziunii și a priorităților de dezvoltare turistică a Arealului Canalului Bega s-a luat în considerare conexiunea directă cu politica europeană și națională definită de documente programatice și se poate susține prin instrumentele politicii de coeziune economică și socială europene materializate în programe de finanțare europene, naționale și locale.

Principalele programe de finanțare vizate pentru finanțarea programului strategic și a Planului comun de acțiune pentru valorificarea potențialului turistic și dezvoltarea ofertei turistice și de agrement a Canalului Bega sunt prezentate sintetic în raport cu datele disponibile la data prezentei:

a. Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia 2014-2020

Prioritate tematică - Promovarea ocupării forței de muncă, mobilitatea forței de muncă și integrare socio-culturală dincolo de graniță, printre altele: integrarea piețelor transfrontaliere de ocupare a forțelor de muncă, inclusiv mobilitate transfrontalieră; inițiative locale comune de ocupare a forțelor de muncă; servicii de informare și consiliere și formare comună; egalitate de șanse; integrarea comunităților de imigranți și grupurilor vulnerabile; investiții pentru servicii publice de ocupare a forțelor de muncă; susținerea investițiilor în domeniul sănătății publice și serviciilor sociale.

Acțiunile indicative care urmează să fie susținute conform priorității tematice sunt:

”Mobilitatea ocupării forței de muncă și a forței de muncă”:

- Crearea de inițiative comune și mecanisme de creștere inteligente inclusiv rețele transfrontaliere pentru identificarea potențialului ocupării forței de muncă, inclusiv în sectoarele inovative și înlăturarea obstacolelor din calea accesului la educație adecvată, formare și în cele din urmă la piața de ocupare a forței de muncă de către grupul țintă, inclusiv grupuri dezavantajate.
- Crearea de inițiative comune, inclusiv servicii integrate destinate tinerilor pentru a promova accesul acestora la piața forței de muncă;
- Crearea inițiativelor transfrontaliere pentru capitalizarea potențialului și facilitarea mobilității transfrontaliere pe piețele forței de muncă locale.
- Inițiative comune, cooperare, schimb de informații/experiență, coordonarea activităților și serviciilor printre asociațiile profesionale pentru promovarea ocupării forței de muncă, formare profesională și inițiative antreprenoriale, în special în rândul tinerilor șomeri, femeilor, grupurilor dezavantajate.
- Dezvoltarea serviciilor transfrontaliere pentru formarea adulților, asistență pentru emigranții reveniți în țară pentru reintegrarea pe piața locală a forței de muncă.

”Integrare socio-culturală”:

- Crearea unui cadru transfrontalier și rețele pentru consolidarea schimbului cultural transfrontalier;
- Proiectarea acțiunilor transfrontaliere pentru integrarea socială, educațională și culturală prin soluții inovatoare cum ar fi întreprinderi sociale, organizații de voluntariat, grupuri de interese speciale etc.

- Investiții în infrastructură și echipament pentru acțiuni transfrontaliere pentru activități sportive, educaționale și culturale pentru a facilita și promova integrarea socială.
- Acțiuni comune pentru o mai bună participare a tuturor grupurilor sociale, actorilor și utilizatorilor la proiectarea și furnizarea de servicii culturale, educaționale, educație în copilărie și servicii de interes general.
- Crearea unor grupuri comune de planificare pentru cooperarea între organizațiile de servicii publice;

Prioritate tematică - Protejarea mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și atenuarea acestora, prevenirea și gestionarea riscurilor, printre altele: acțiuni comune pentru protecția mediului; promovarea utilizării durabile de resurse naturale, eficiența resurselor, surse de energie regenerabile și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon; promovarea investițiilor pentru a aborda riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrelor și dezvoltarea sistemelor de gestionare a dezastrelor și pregătirea pentru situații de urgență.

Acțiuni indicative care urmează să fie susținute conform priorității tematice b), Axă prioritară 2:

“Protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale”

- Crearea cadrului transfrontalier, platformelor și rețelelor pentru schimbul de experiență și identificarea nevoilor entităților implicate sau interesate de protecția mediului;
- Dezvoltarea formării și acțiunilor comune, inclusiv programe de conștientizare a organizațiilor relevante și a publicului larg, inclusiv instituții educaționale în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- Stabilirea și consolidarea parteneriatelor și rețelelor transfrontaliere în domeniul resurselor naturale, biodiversității, tehnologiilor de protecție a mediului, pentru identificarea și transferul inovațiilor adaptate la nevoile locale.
- Stabilirea și consolidarea parteneriatelor și rețelelor transfrontaliere în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile, cum ar fi utilizarea de izvoare geotermale fierbinți, apă, soare și energie eoliană, inclusiv investiții în infrastructură și echipament bazate pe soluții tehnice comune și adaptate;
- Investiție în infrastructură și echipament pentru protecția mediului și utilizarea resurselor naturale;
- Stabilirea de rețele și parteneriate pentru acțiuni comune de formare pentru entități publice și comunități locale în domeniul protecției mediului, îmbunătățirea sistemelor și strategiilor de control al poluării; efectuarea unor instruiți comune și păstrarea interoperabilității inclusiv achiziția de echipament compatibil;
- Inițiative comune și investiții în infrastructură și echipament pentru implementarea tehnologiilor de control al poluării și reabilitare a râurilor și terenurilor industriale și zonelor industriale cu probleme comune privind cele două părți ale graniței;

- Restaurarea zonelor naturale (de exemplu păduri și malurile râurilor) pentru a preveni inundațiile și alunecările de teren;
- Activități comune pentru protecția speciilor pe cale de dispariție

“Managementul riscurilor de mediu și pregătirea pentru situații de urgență”

- Dezvoltarea structurilor comune și parteneriatelor pentru integrarea entităților implicate în inițiative în legătură cu EUSDR (Managementul bazinului hidrografic al Dunării, inițiative ICPDR, Sistemul European de Alertă în Caz de Inundații, etc.), inclusiv investiții în infrastructură și echipament;
- Stabilirea și consolidarea legăturii transfrontaliere în planificarea mediului entităților implicate inclusiv realizarea unei hărți comune a locurilor cu risc de accident, evaluarea riscurilor și exerciții de evaluare;

Prioritate tematică - Promovarea transportului durabil și îmbunătățirea infrastructurilor publice prin:

- Reducerea izolării prin acces îmbunătățit la transport, rețele de informare și comunicare și servicii;
- Investirea în sisteme și instalații transfrontaliere de apă, deșeuri și energie

Acțiuni indicative care urmează să fie susținute conform priorității tematice

“Servicii și infrastructură pentru transport și mobilitate”

- Stabilirea și consolidarea parteneriatelor transfrontaliere ale autorităților relevante pentru planificarea infrastructurii fizice;
- Studii comune pentru pregătirea investițiilor în infrastructura transfrontalieră cu accent pe soluții multimodale;
- Construirea/reabilitarea/extinderea punctelor de trecere a frontierei și/sau infrastructură rutieră care duce la punctele de trecere a frontierei;
- Îmbunătățirea/accelerarea procedurilor legate de mobilitatea persoanelor și bunurilor în zona eligibilă;
- Construirea/reabilitarea/extinderea drumurilor transfrontaliere care leagă așezările de-a lungul graniței și/sau satele îndepărtate cu drumul principal care duce la graniță;
- Construirea/reabilitarea/extinderea drumurilor care au legătură cu sistemele naționale/internaționale precum și cu locuri de interes economic transfrontalier;
- Construirea/reabilitarea/extinderea drumurilor care leagă așezările din cadrul zonei eligibile;
- Crearea, reabilitarea/modernizarea centrelor de informare/promovare privind cooperarea economică transfrontalieră;
- Dezvoltarea și implementarea unor conexiuni de transport transfrontalier integrate și ecologice;
- Crearea rețelelor publice de cooperare transfrontalieră;
- Crearea sau modernizarea facilităților/centrelor transfrontaliere de logistică;
- Dezvoltarea serviciilor de transport intermodal în cadrul zonei eligibile;

- Dezvoltarea transportului pe Dunăre și pe alte râuri în cadrul zonei eligibile, inclusiv investiții în infrastructură și achiziția de echipamente pentru porturi și mobilitate care are legătură cu apa
- Construirea/reabilitarea/lărgirea infrastructurii drumurilor și a punctelor de trecere a frontierei;

Infrastructura utilităților publice

- Stabilirea unor cadre transfrontaliere, platforme și rețele pentru schimbul de experiență și identificarea nevoilor de organizații de servicii publice/furnizori de servicii. Dezvoltarea și implementarea unor soluții adaptate local pentru investiții în infrastructura de utilități publice (de ex. tratarea apei la scară mică, acces la ICT, energie regenerabilă) în zonele de pe ambele părți ale frontierei care înfruntă provocări similare;
- Crearea infrastructurii necesare de internet pentru rețelele de cooperare transfrontalieră;
- Studii pentru cooperare cu scopul de a îmbunătăți utilizarea resurselor pentru îmbunătățirea serviciilor publice/livrarea utilităților;
- Suport pentru cooperare între organizațiile de servicii publice;

Prioritate tematică - Încurajarea turismului și a moștenirii culturale și naturale

Atracții importante care trebuie susținute conform tematicii prioritare:

„Investiții pentru creșterea cererii rețelelor de turism locale și promovarea unor activități turistice inovatoare”

- Organizarea unui transfer de cunoștințe, schimb de exemple de bune practici, networking și dezvoltare a inovațiilor pentru protejarea moștenirii naturale și culturale și a turismului sustenabil;
- Dezvoltarea unei imagini regionale transfrontaliere și a unor inițiative de marketing comune,
- Dezvoltarea unor produse turistice diferite (de ex. mănăstiri, moștenirea romană, drumuri ale vinului etc.) și servicii turistice integrate;
- Implementarea comună a acțiunilor care înregistrează și promovează caracteristici comune tradiționale (muzica, limba, folclor, etc.), inclusiv evenimente culturale comune (festivaluri, conferințe etc.) în legătură cu acțiunile menționate mai sus.
- Investiții în infrastructura transfrontalieră pentru servicii de turism, inclusiv infrastructura pentru forme specifice de turism, cum ar fi turismul cultural, turismul tematic etc.
- Promovarea infrastructurii turistice și a obiectivelor turistice;
- Dezvoltarea și reabilitarea rutelor turistice specifice, inclusiv montarea de indicatoare rutiere și panouri de informare turistică bilingve;
- Construirea/reabilitarea/lărgirea infrastructurii de acces la atracțiile turistice de ex. drumuri turistice în zonele turistice, drumuri care oferă acces la aceste zone, alei și piste de biciclete, facilități pentru turismul de aventură;

- Investiții în modernizarea și reabilitarea siturilor naturale și culturale (de ex. monumente religioase, clădiri și așezări tradiționale, situri istorice și arheologice etc.);
- Dezvoltare, modernizare a infrastructurii atracțiilor/obiectivelor turistice;

„Inițiative de creare de capacități pentru îmbunătățirea calității și inovații ale serviciilor și produselor turistice”

- Crearea unui parteneriat pentru cercetare și studii ale moștenirii naturale și culturale din regiune;
- Susținerea creării unei mărci comune și îmbunătățirea standardelor de calitate a serviciilor oferite;
- Susținerea dezvoltării ofertelor turistice transfrontaliere;
- Instruire pentru îmbunătățirea serviciilor turistice.

b. Programul Operational Regional 2014-2020 (RO)

Obiectiv tematic - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului.

Operațiuni indicative:

- Crearea și extinderea locațiilor de agrement inclusiv unitățile aferente;
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea și modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
- Construirea/modernizarea punctelor de observare, filmare, fotografiere;
- Construirea de piste de cicloturism;
- Activități de marketing și promovare.

c. Programul National de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Obiectiv tematic - Încurajarea dezvoltării întreprinderilor mici.

Acțiuni care se finanțează:

- Crearea și menținerea locurilor de muncă în mediul rural;
- Creșterea valorii adăugate în activități non agricole;
- Reducerea gradului de dependență față de agricultură;
- Încurajarea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale.

Obiectiv tematic - Încurajarea dezvoltării activităților turistice

Acțiuni care se finanțează:

- Investiții în infrastructura de cazare și alimentație publică;
- Investiții în activități recreative;
- Investiții în infrastructura la scară mică precum centre de informare și amenajare marcate turistice.

d. Intervenții propuse în cadrul POCU

Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională pe tot parcursul vieții

- Facilitarea participării la programele de formare, pentru dobândirea/îmbunătățirea abilităților și competențelor în funcție de nevoile pieței muncii;
- Acțiuni de informare, orientare și consiliere, precum și certificarea și validarea competențelor dobândite în context non-formal sau informal, inclusiv pentru fermieri și cei implicați în silvicultură și acvacultură;
- Îmbunătățirea accesului la FPC și FPI în zonele slab reprezentate (mediul rural și comunitățile dezavantajate), prin susținerea dezvoltării centrelor regionale de formare și a centrelor comunitare de educație permanentă;
- Creșterea atractivității ÎPV (cu accent specific asupra ÎPT) și asigurarea de servicii relevante de consiliere și orientare școlară și profesională.

Sporirea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii:

- Dezvoltarea și implementarea unor mecanisme adecvate de anticipare a nevoilor de formare profesională, de asigurare a calității la nivelul programelor de CVT, precum și de certificare și validare a competențelor dobândite în context formal, non-formal sau informal;
- Formarea profesională a profesorilor, a formatorilor și a tutorilor din CVT, în scopul dezvoltării și furnizării unor programe relevante de învățare la locul de muncă;
- Consolidarea capacității furnizorilor de educație și formare de a dezvolta și livra programe relevante pentru piața muncii - cu accent special pe asigurarea competențelor de bază și transversale (inclusiv competențe în domeniul TIC), dar și pentru dezvoltarea acelor competențe necesare în sectoarele prioritare de creștere, identificate conform SNC și SNCDI;
- Dezvoltarea și implementarea de programe de formare în sistem partenerial cu mediul de afaceri - inclusiv pentru crearea și implementarea unor programe eficiente de învățare la locul de muncă. Intervențiile vor fi adaptate astfel încât să permită exploatarea la maximum a avantajelor comparative potențiale și regionale existente ale regiunilor.

Obiectiv tematic:

08 - Promovarea ocupării forței de muncă durabile, calitative și susținerea mobilității forței de muncă.

Priorități de investiții

8.i - Acces la locurile de muncă pentru persoanele care sunt în căutarea unui loc de muncă, cât și pentru persoanele inactive, inclusiv pe termen lung, șomerii și persoanele care sunt departe de a se angaja, prin inițiativele locale de ocupare și sprijinire a forței de muncă.

8.ii - Integrarea durabilă a tinerilor pe piața muncii (ESF; YEI), în particular cei care nu au un loc de muncă, educație sau formare profesională, inclusiv a tinerilor cu risc de

excludere socială și a tinerilor din comunitățile marginalizate, inclusiv prin punerea în aplicare a garanției pentru tineret.

8.iii - Spiritul antreprenorial și crearea de afaceri, inclusiv micro-întreprinderi inovatoare, întreprinderi mici și mijlocii.

Obiectiv tematic:

10 - Investiție în educație, training și formare profesională (vocațională) pentru dobândire de noi competențe și învățare pe tot parcursul vieții.

Priorități de investiții

10.iii - Îmbunătățirea accesului egal la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate grupele de vârstă în mod formal și informal, actualizarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor forței de muncă, precum și promovarea căii de învățare flexibile, inclusiv orientarea profesională și validarea competențelor dobândite.

3.2. PLANUL COMUN DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Proiect (acțiune)	Relația cu Direcțiile Strategice	Tip Proiect Ro/Srb Comun Ro - Srb	Instituții	Surse de finanțare vizate	Buget / valoare estimată (Euro)	Rezultate cheie	Stadiul curent	Perioada de timp	Prioritate
Elaborarea unui studiu tehnic și economic privind reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de navigație și portuare a Canalului Bega pe traseul Timișoara - frontiera cu Republica Serbia, pentru valorificarea și dezvoltarea potențialului turistic comun	DS1, OG 1.1, OS 1.1.1	Ro-Srb	CJT ADETIM	IPA Ro-Se 2007-2008	124.000	Studiu de fezabilitate, reabilitarea ecluzelor românești	Proiect în curs	2014	1
Elaborarea studiului referitor la dezvoltarea unui port în Klek ca o cerință premergătoare pentru promovarea turismului pe Canalul Bega	DS1, OG 1.1, OS 1.1.1	Srb	Zrenjanin, Vode Vojvodine	APV, RS, fonduri europene	40.000	Studiu Finalizat	Studiu finalizat	2014-2015	1
Proiect strategic comun pentru implementarea investiției pentru reabilitarea infrastructurii pentru navigație pe Canalul Bega	DS1, OG 1.1, OS 1.1.1	Ro-Srb	CJT, ABA Banat - Ro, Vode Vojvodina	IPA Ro-Se 2014-2020	12.000.000	Reabilitarea ecluzei Sânmihaiu Român, Canal navigabil echipat cu infrastructură adecvată și echipament de dragare	Studiu tehnico-economic în execuție	2015-2018	1

Elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru reconstrucția și revitalizarea navigabilității Canalului Bega (Studii rectificative 2003) - principalul proiect de reconstrucție și revitalizare a navigabilității Canalului Bega	DS1, OG 1.1, OS 1.1.1	Srb	Vode Vojvodine, APV, Zrenjanin, Žitište	Fonduri europene, APV	250.000	Pregătirea documentației de proiect	Idee de proiect	2015-2020	1
Dezvoltarea unei documentații tehnice pentru construcția unui port în Klek	DS1, GO 1.1, OS 1.1.1	Srb	Vode Vojvodine, APV, Zrenjanin, Žitište	Fonduri europene, APV	65.000	Pregătirea documentației tehnice	Idee proiect	2015-2017	2
Identificarea și promovarea nevoii de a elimina sursele de poluare	DS1, GO 1.1, OS 1.1.1	Ro-Srb	ABA Banat, APM, VodeVojvodin, APV, Zrenjanin, Žitište	IPA Ro-Se 2014-2020	100.000	Sursele de poluare identificate	Propunere de proiect	2015	1
Implementarea unui punct de trecere a frontierei RO-SRB pe Canalul Bega pentru bicicliști, pietoni și pentru navigație	DS1, OG 1.1., OS 1.1.5.	Ro-Srb	Poliția de frontieră, CJT, MAE, MDRL	MAI, MDRL	200.000	Punct de trecere a frontierei între Ro-Srb	Propunere de proiect	2015	1
Studiu de fezabilitate pentru conectarea pistelor de biciclete la rețeaua EUROVELO	DS1, OG 1.1., OS 1.1.5.	Ro-Srb	Zrenjanin, PU Directoratul pentru Construcția și Dezvoltarea Orașului Zrenjanin, CJT, ADR Vest	Zrenjanin APV, IPA Ro-Se 2014-2020	55.000/an	Autorizație de construcție	Fază de pregătire (Srb) Idee de proiect (Ro)	2014-2016	2

Elaborarea documentației tehnice pentru reconstrucția clădirilor aflate sub protecția Institutului pentru conservarea monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și în stil sârbesc în Săcălaz (sate înfrățite)	DS1, OG 1.2., OS 1.2.1.	Ro-Srb	Zitiste, Consiliul Național al românilor din Serbia, ONG, Autorități locale	IPA Ro-Se 2014-2020, municipalități, APV, fonduri europene	30.000	Caiete de sarcini	Idee proiect	2015-2017	1
Reconstrucția clădirilor sub protecția Institutului pentru conservarea monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și în stil sârbesc în Săcălaz (sate înfrățite)	DS1, OG 1.2., OS 1.2.1.	Ro-Srb	Zitiste, consiliul național al românilor din Serbia, ONG, Autorități locale.	IPA Ro-Se 2014-2020, municipalități, APV, fonduri UE, bugete locale	270.000	Clădiri reconstruite în patrimoniul național	Idee de proiect	2017-2020	2
Studiu pentru dezvoltarea unei baze turistice multifuncționale comune româno-sârbă în apropierea graniței, cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracții, recreere)	DS1, OG 1.2., OS 1.2.2.	RO-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat,	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 - 2020, MDRL	200.000	Caiet de sarcini	Idee de proiect cf plan urbanistic Zitiste (Srb)	2015	2
Dezvoltarea unei baze turistice multifuncționale comune româno-sârbă în apropierea graniței, cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracție, recreere)	DS1, OG 1.2., OS 1.2.2.	RO-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, alți parteneri	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 2014 - 2020, MDRL	5.000.000	Bază turistică multifuncțională	Propunere de proiect	2016-2020	2
Elaborarea Master Plan-ului pentru dezvoltarea turismului pe Canalul Bega	SD2, OG. 2.2., OS 2.2.1.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, Autorități locale, Investitori privați	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale	150.000	Master Plan pentru dezvoltarea turismului	Idee proiect	2015-2016	1

Stabilirea unui parteneriat public-privat pentru dezvoltarea, managementul și monitorizarea dezvoltării turismului de-a lungul Canalului Bega.	DS1, OG 1.2., OS 1.2.4.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, Autorități locale, Investitori privați, Cluster turistic.	IPA Ro-Se 2014-2020	500.000	Creșterea numărului de facilități de cazare și servire a mesei, centre de informare/ rezervare, personal instruit	Propunere de proiect	2015	1
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de Jazz	DS2, OG 2.1., OS 2.1.1.	Ro-Srb	CJT, Autorități locale, JLS, TOŽ, NVO, KPZ, APV.	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	Neestimat	Festivalul de jazz Bega	Propunere de proiect	2015	1
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de rock	DS2, OG 2.1., OS 2.1.1.	Ro-Srb	CJT, Autorități locale, JLS, TOŽ, NVO, KPZ, APV.	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	Neestimat	Festivalul de rock Bega	Idee de proiect	2015	2
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de teatru	DS2, OG 2.1., OS 2.1.2.	Ro-Srb	CJT, Autorități locale, JLS, TOŽ, NVO, KPZ, APV	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	Neestimat	Festivalul de teatru Bega	Idee de proiect	2015	2
Planificarea și organizarea "Begejada"	DS2, OG 2.1., OS 2.1.2.	Ro-Srb	JLS, TOŽ, NOG APV, Biroul pentru tineret, Parteneri internaționali, Autorități locale	JLS, APV, IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	5.000	Begejada	Eveniment tradițional	2015	1
Planificarea și organizarea evenimentului transfrontalier de mobilitate sportivă pentru biciclete, motociclete, 4x4, ATV-uri și Buggys	DS2, OG 2.1., OS 2.1.3.	RO -Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, Fundatia EnduRoMania	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	200.000	Produs turistic inovativ	Propunere de proiect, fișă de proiect	2015-2020	2

Planificarea și organizarea maratonului tranfrontalier Bega între Timișoara și Zrenjanin	DS2, OG 2.1., OS 2.1.3.	RO -Srb	CJT, ADETIM, Athletic Club Maraton Timișoara	IPA Ro-Se 2014-2020, sponsori	150.000	Maraton transfrontalier	Proiect proposal	2015	2
Planificarea și implementarea Bega Foto-Vision - expoziție de fotografie itinerantă anuală în Timișoara și Zrenjanin dedicată fotografiilor referitoare la Canalul Bega;	DS2, OG 2.1., OS 2.1.5.	Ro-Srb	Fundatia EnduRoMania, Facultatea de Arte, RDA Banat	IPA Ro-Se 2014-2020	30.000	Expoziție de fotografie itinerantă	Propune-re de proiect, fișă de proiect	2015-2020	1
Implementarea „Zonei libere de artă” - Romania - Serbia, „construirea unei zone comune de artă între România și Serbia, de-a lungul a 119 km pe malul Canalului Bega între Timișoara și Zrenjanin.”	DS2, OG 2.1., OS 2.1.5.	Ro-Srb	Artendum, Facultatea de arte, Fundatia EnduRomania, Organizatii similare Serbia.	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale, administrația fondului cultural național	75.000	3 locații mobilate cu sculpturi și landart, ateliere, conferințe, website	Propunere de proiect, fișă proiect	2015-2017	2
Planificarea, organizarea și dezvoltarea festivalului internațional transfrontalier de artă stradală/murală	DS2, OG 2.1., OS 2.1.5.	Ro-Srb	Fundatia EnduRoMania, Facultatea de Arte, Organizatii similare Serbia	IPA Ro-Se 2014-2020 bugete locale, administrația fondului cultural național	100.000	100 de lucrări de artă murală	Propunere de proiect, fișă de proiect	2015	1
Analiza, dezvoltarea și motivarea investitorilor privați pentru implementarea produselor turistice	DS2, OG 2.2., OS 2.2.2.	Ro-Srb	Investitori privați, Autorități locale	IPA Ro-Se 2014-2020	Neeestimat	Produse turistice, oferte turistice	Propunere de proiect	2015	1

Dezvoltarea unui sistem pentru identificarea nevoilor educaționale specifice turismului din zona transfrontalieră	DS3, OG 3.1., OS 3.1.1.	Ro-Srb	CLDPS/Asociația de promovare a turismului, Inspectoratul școlar Timiș, Cluster turistic, Furnizori de formare profesională, RDA Banat	IPA Ro-Se 2014-2020, POCU, PNDR, POCA, POR	200.000	Sistem de identificare a cerințelor de formare în turism	Idee proiect	2015	1
Planificarea și implementarea unui schimb internațional de experiență și bună practică în diferite locuri de muncă din domeniul turismului	DS3, OG 3.1., OS 3.1.2.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, CLDPS, licee, școli profesionale Cluster turistic, Asociații de promovare a turismului, Autorități locale, Inspectoratul școlar Timiș, TOŽ, RDA Banat.	POCU 2014-2020, IPA Ro-Se 2014-2020	500.000	Peste 100 participanți/ 5 domenii	Idee proiect	2015-2018	1
Crearea brand-ului "Canal Bega"	DS 4, OG 4.1, OS 4.1.1.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, cluster turistic, autorități locale, Timișoara Capitală Culturală Europeană	IPA Ro-Se 2014-2020, bugete locale	250.000	Brand Canal Bega	Idee de proiect	2015-2017	1

Elaborarea și implementarea programului anual de promovare a turismului în zona Canalului Bega	DS 4, OG 4.1, OS 4.1.1.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, RDA Banat, cluster turistic, autorități locale, Timișoara Capitală Culturală Europeană	IPA Ro-Se 2014-2020, POR 204-2020, bugete locale	1.000.000	Participarea la minim 3 târguri internaționale de turism, organizarea unui târg de turism, crearea unui website interactiv	Idee de proiect	2015-2030	1
Elaborarea și producerea de materiale de promovare: hărți, broșuri, ghiduri turistice etc.	DS 4, OG 4.1, OS 4.1.2	Ro-Srb	Asociații turistice, cluster turistic,, autorități locale, camere de comerț	IPA 2014-2020, bugete locale, ministerul turismului, POCU 2014-2020, POCA 2014-2020	500.000	Materiale de promovare	Idee de proiect	2015-2030	1
Elaborarea și implementarea unui program de motivare a investitorilor locali și străini să investească în zona Canalului Bega	DS4, OG 4.1., OS 4.1.3.	Ro-Srb	CJT, ADETIM, cluster turistic, asociații de promovare a turismului, ONG-uri, camere de comerț, RDA Banat, autorități locale	Bugete locale, PNDR, POR	150.000	Peste 1000 de broșuri cu oportunități de investiții în limba română, sârbă și engleză diseminate, organizarea a minim 5 ateliere de promovare	Idee de proiect	2015-2018	2

4.

MONITORIZARE, EVALUARE, ACTUALIZARE

4. MONITORIZARE, EVALUARE, ACTUALIZARE

Succesul oricărui proces de planificare strategică participativă depinde de un mare număr de factori, interni și externi procesului de planificare. Între aceștia, cei mai importanți din perspectiva metodologică, apreciem a fi:

- baza de cercetare și documentare a domeniului supus planificării strategice, incluzând aici disponibilitatea și/sau premisa existenței unor statistici și studii relevante;
- capacitatea de facilitare a implicării cât mai multor stakeholderi responsabili, afectați și/sau interesați de tematica și obiectivul general al viitoare strategii;
- abilitatea și expertiza de a împlini aspecte analitice, de detaliu, într-un mod complementar și interdependent, fără a altera viziunea, coeziunea și unitatea strategiei.

În cazul strategiei privind arealul Canalului Bega, primul factor, al resurselor de cercetare și documentare, a constituit o reală provocare, în special prin prisma datelor statistice necesare doar la nivelul arealului Canalului Bega și, nu doar național, la nivelul României sau a Serbiei, ci unitar la nivelul întregului areal transfrontalier.

Vulnerabilitățile acestui factor au fost fie surmontate, fie compensate, printr-o serie de vizite de teren, de-a lungul cursului Canalului Bega, precum și printr-o serie de discuții punctuale, fie cu reprezentanți ai diverselor autorități implicate, fie cu tehnicieni și specialiști diverși preocupați de Canalul Bega.

Partea implicării stakeholderilor a fost o reușită încă din primii pași ai planificării strategice, cu precădere în privința autorităților și a instituțiilor publice cu responsabilități în domeniu. Acest fapt este mai mult decât îmbucurător, întrucât s-a dovedit a fi factorul cheie de care va depinde implementarea strategiei. Motivul este acela că, strategia se bazează, la modul condițional, pe o infrastructură multiplă, diversă, complexă, interdependentă, de la transport și facilități de cazare, până la infrastructură de petrecere a timpului liber și organizare a manifestărilor educațional - culturale.

Deși implicarea stakeholderilor este vitală oricărui proces de planificare strategică, pericolul acesteia este acela de a surprinde multiple, diverse și de multe ori divergente puncte de vedere subiective, specifice și de detaliu.

Astfel, nu de puține ori, obiectivizarea, generalizarea și armonizarea punctelor de vedere ale stakeholderilor, în acord cu viziunea predefinită și agreată, poate determina blocaje de proces.

Din acest punct de vedere, situația actuală a Canalului Bega și premiera perspectivei cu care a fost abordată o strategie a acestuia corelată strict cu turismul, a constituit mai degrabă un factor potențator. Pe de o parte, în privința marilor infrastructuri necesare nu au existat opinii divergente, iar pe de altă parte, în privința posibilelor produse de turism specifice, nemaexistând preocupări anterioare într-un astfel de context, ideile colectate din partea stakeholderilor au fost diverse și binevenite, de la

festivaluri inedite și evenimente de artă murală și fotografică, la maraton transfrontalier și pistă de canotaj, pe lângă, desigur, pista de biciclete.

Pentru implementarea strategiei, în baza analizei stakeholderilor, s-a propus formalizarea unui cadru instituțional dedicat, format dintr-o serie de autorități, instituții și organizații implicate și interesate în capitalizarea potențialului turistic al arealului Canalului Bega.

Acestea vor forma un consorțiu transfrontalier, constituit în baza acordului de colaborare semnat, și care va fi condus și coordonat de către liderii de consorțiu, câte unul pentru fiecare stat implicat - România și Serbia.

Procesul de monitorizare și evaluare a gradului de implementare a strategiei va fi condus și coordonat de către liderii consorțiului de implementare a strategiei, respectiv liderul părții române și liderul părții sârbe.

Aceștia vor întocmi rapoarte anuale comune de monitorizare și evaluare, pe care le vor prezenta tuturor membrilor consorțiului, în cadrul unor conferințe anuale dedicate. Baza de întocmire a acestora va fi:

- Planul Comun de Acțiuni al strategiei și
- Rapoartele semestriale ale fiecărui membru al consorțiului.

Rapoartele semestriale ale membrilor consorțiului se vor referi la sarcinile specifice fiecărui membru, conform Planului Comun de Acțiuni și vor reflecta grade de realizare și implementare determinate pe baza indicatorilor specifici de proiect și, eventual, a indicatorilor generali de direcții strategice, așa cum au fost definiți în fișele de proiect și, respectiv, în Planul Comun de Acțiuni și Programul Strategic.

Conform Planului Comun de Acțiuni, indicatorii specifici finali ai proiectelor sunt:

Proiect (acțiune)	Tip Proiect Ro/Srb / Comun Ro - Srb	Rezultate cheie	Perioada de timp
Dezvoltarea studiilor tehnice și economice privind reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de navigație și portuare a Canalului Bega Canal ruta Timișoara - frontiera cu Republica Serbia, pentru recuperarea și dezvoltarea potențialului turistic comun	Ro-Srb	Studiu de fezabilitate, reabilitarea ecluzelor românești	2014
Studiu pentru dezvoltarea unui port în Klek ca una dintre premisele necesare pentru promovarea turismului pe Canalul Bega	Srb	Studiu Finalizat	2014-2015

Proiect strategic comun pentru implementarea investiției pentru reabilitarea infrastructurii pentru navigație pe Canalul Bega	Ro-Srb	Reabilitarea ecluzei Sanmihaiu Roman, Canal navigabil cu infrastructură adecvată și echipament de dragare	2015-2018
Pregătirea unui studiu de fezabilitate pentru reconstrucția și revitalizarea Canalului Bega pentru navigație (Studii Îmbunătățite 2003) proiectul principal de reconstrucție și de revitalizare a Canalului Bega navigabil.	Srb	Pregătirea documentației de proiect	2015-2020
Dezvoltarea unei documentații tehnice pentru reconstrucția Portului din Klek	Srb	Pregătirea documentației tehnice	2015-2017
Identificarea și promovarea nevoii de a elimina sursele de poluare	Ro-Srb	Sursele de poluare identificate	2015
Implementarea unui punct de trecere a frontierei RO-SRB pe Canalul Bega pentru bicicliști, pietoni și pentru navigație;	Ro-Srb	Punct de trecere a frontierei între Ro-Srb	2015
Pregătirea documentației tehnice pentru piste de biciclete - conectarea cu EUROVELO	Ro-Srb	Autorizație de construcție	2014-2016
Documentația tehnică pentru reconstrucția clădirilor aflate sub protecția Institutului pentru conservarea monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și în stil sârbesc în Săcălz (sate înfrățite)	Ro-Srb	Caiete de sarcini	2015-2017
Reconstrucția clădirilor sub protecția Institutului pentru conservarea monumentelor culturale - casă memorială în stil românesc în Torku și în stil sârbesc în Săcălaz (sate înfrățite)	Ro-Srb	Clădiri reconstruite în patrimoniul național	2017-2020
Studiu pentru dezvoltarea unei baze turistice multifuncționale comune româno-sârbă în apropierea graniței, cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracții, recreere)	RO-Srb	Caiet de sarcini	2015
Dezvoltarea unei baze turistice multifuncționale comune româno-sârbă în apropierea graniței, cu multiple oferte turistice (sporturi, parcuri de distracție, recreere)	RO-Srb	Bază turistică multifuncțională	2016-2020

Elaborarea master planului pentru dezvoltarea turismului pe Canalul Bega	Ro-Srb	Master Plan pentru dezvoltarea turismului	2015-2016
Stabilirea unui parteneriat privat-public pentru dezvoltarea, managementul și monitorizarea dezvoltării turismului de-a lungul Canalului Bega. Exemple de activități de realizat de către această organizație:	Ro-Srb	Creșterea numărului de facilități de cazare și catering, centre de informare / rezervare, personal instruit	2015
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de Jazz	Ro-Srb	Bega Jazz festival	2015
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de rock	Ro-Srb	Bega Rock festival	2015
Planificarea și organizarea festivalului transfrontalier anual de teatru	Ro-Srb	Bega Theatre festival	2015
Planificare și organizare Begejada	Ro-Srb	Begejada	2015
Planificarea și organizarea evenimentului transfrontalier de mobilitate sportivă pentru biciclete, motociclete, 4x4, ATV-uri și Buggys	RO -Srb	Produs turistic inovativ	2015-2020
Planificarea și organizarea maratonului transfrontalier Bega între Timișoara și Zrenjanin	RO -Srb	Maraton transfrontalier	2015
Planificarea și implementarea Bega Foto-Vision - expoziție de fotografie itinerantă anuală în Timișoara și Zrenjanin dedicată fotografiilor referitoare la Canalul Bega;	Ro-Srb	Expoziție de fotografie itinerantă	2015-2020
Implementarea „Zonei libere de artă” - România - Serbia, „construirea unei zone comune de artă între România și Serbia, de-a lungul a 119 km pe malul Canalului Bega între Timișoara și Zrenjanin.”	Ro-Srb	3 locații mobilate cu sculpturi și landart, ateliere, conferințe, website	2015-2017
Planificarea, organizarea și dezvoltarea festivalului internațional transfrontalier de artă stradală/murală	Ro-Srb	100 de lucrări de artă murală	2015
Analiza, dezvoltarea și motivarea investitorilor privați pentru implementarea produselor turistice	Ro-Srb	Produse turistice, oferte turistice	2015

Dezvoltarea unui sistem pentru identificarea nevoile educaționale specifice turismului din zona transfrontalieră	Ro-Srb	Sistem de identificare a cerințelor de formare în turism	2015
Planificarea și implementarea unui schimb internațional de experiență și practică în diferite locuri de muncă din domeniul turismului	Ro-Srb	Peste 100 participanți/5 domenii	2015-2018
Crearea brand-ului “Canal Bega”	Ro-Srb	Brand Canal Bega	2015-2017
Elaborarea și implementarea programului anual de promovare a turismului în zona Canalului Bega	Ro-Srb	Participarea la minim 3 târguri internaționale de turism, organizarea unui târg de turism, crearea unui website interactiv	2015-2030
Elaborarea și producerea materialelor pentru promovare: hrăți, broșuri, ghiduri turistice, etc	Ro-Srb	Materiale pentru promovare	2015-2030
Elaborarea și implementarea programului de motivare a investitorilor locali sau străini pentru a investi în zona Canalului Bega	Ro-Srb	peste 1000 broșuri cu oportunități de investiție realizate în limba română, sârbă și engleză , organizarea a minim 5 workshopuri de promovare	2015-2018

Liderii de consorțiu vor superviza procesul de întocmire și predare a rapoartelor semestriale și vor elabora raportul anual general.

Raportul anual general de monitorizare și evaluare va reflecta, în prima parte, indicatorii agregați de implementare a strategiei, iar, complementar, în a doua parte, indicatori de eficiență și eficacitate a procesului de implementare strategică, cum ar fi:

- număr proiecte inițiate în perioada de raportare și ponderea lor în totalul proiectelor Planului Comun de Acțiuni;
- număr proiecte finalizate și ponderea lor în:
 - totalul proiectelor Planului Comun de Acțiuni;
 - totalul proiectelor inițiate în perioada de raportare;
 - totalul proiectelor planificate a fi realizate, conform Planului Comun de Acțiuni;
- valoarea proiectelor inițiate în perioada de raportare și ponderea lor în totalul proiectelor Planului Comun de Acțiuni;
- valoarea proiectelor finalizate și ponderea lor în totalul proiectelor inițiate în perioada de raportare;
- prezentarea în structură, per proiect, a surselor de finanțare accesate, cu agregarea per total surse și formularea de recomandări în acest sens pentru proiectele viitoare;

- analiza și prezentarea cauzelor care au determinat eventuale întârzieri ale proiectelor în derulare și/sau ale diferitelor etape de derulare ale Planului Comun de Acțiuni;
- analiza modului de organizare, funcționare și cooperare a consorțiului;
- recomandări și propuneri de măsuri adresate consorțiului privind fazele ulterioare de implementare a strategiei.

Lista indicatorilor de eficiență și eficacitate a procesului de implementare strategică nu este exhaustivă, fiind deschisă modificărilor și completărilor atât din partea liderilor, cât și a oricărui membru al consorțiului de implementare a strategiei.

Calendarul procesului de monitorizare și evaluare a gradului de implementare a strategiei este sintetizat în tabelul alăturat.

Tipul raportării				Rapoarte semestriale ale membrilor consorțiului						Rapoarte semestriale ale membrilor consorțiului	Raportul anual general de monitorizare și evaluare	Conferința anuală a membrilor consorțiului
Luna	ian	febr	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sept	oct	noi	dec
2015												
2016												
2017												
2018												
2019												
2020												

Procesul de actualizare a strategiei reprezintă concretizarea rezultatelor procesului de monitorizare și evaluare a gradului de implementare. Astfel, în interiorul intervalului de planificare a Planului Comun de Acțiuni, respectiv perioada 2014 - 2020, propunem următoarele etape de actualizare a strategiei:

- momentul 2018** - este momentul oportun evaluării marilor proiecte de infrastructură ale strategiei și a propunerii de eventuale noi măsuri/proiecte pentru maximizarea impactului acestora, în termenii obiectivului general al strategiei de maximizare a capitalizării potențialului turistic al arealului Canalului Bega;
- momentul 2020** - este momentul de bilanț al prezentului Plan Comun de Acțiuni și de start al Planului Comun de Acțiuni 2020 - 2030.

Procesul de actualizare a strategiei va presupune o serie de ateliere de lucru tematice, cu implicarea stakeholderilor, în baza **planului comun de acțiuni privind actualizarea strategiei**, propus de liderii de consorțiu și aprobat de către membrii

acestui, în cadrul conferinței anuale din anul anterior anului de actualizare a strategiei (2017 și 2019).

Calendarul procesului de actualizare a strategiei este sintetizat în tabelul alăturat.

												Conferința anulă a membrilor consorțiului
Luna	ian	febr	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sept	oct	noi	dec
2015												
2016												
2017										Plan comun de acțiuni privind actualizarea strategiei		
2018	Acțiuni preparatorii		Ateliere de lucru pentru actualizarea strategiei, cu implicarea stakeholderilor							Actualizarea Strategiei		Adoptarea Strategiei actualizate
2019										Plan comun de acțiuni privind actualizarea strategiei		
2020	Acțiuni preparatorii		Ateliere de lucru pentru actualizarea strategiei, cu implicarea stakeholderilor							Actualizarea Strategiei		Adoptarea Strategiei actualizate

Conferințele anuale 2018 și 2020 vor marca rezultatele atelierelor de lucru dedicate procesului de actualizare a strategiei și concluziile finale privind actualizarea, agreeate de către membrii consorțiului, împreună cu stakeholderii implicați.

Liderii de consorțiu vor actualiza, după caz, documentele strategice corespondente, în acord cu concluziile agreeate de actualizare a acestora.

O bună comunicare, atât între membrii consorțiului, cât și în relația cu stakeholderii, atât pentru partea română, cât și pentru cea sârbă, reprezintă o premisă cheie a bunei implementări a strategiei.

În acest sens, liderii de consorțiu vor întocmi și un **plan comun anual de comunicare, diseminare și conștientizare** privind implementarea strategiei, pe care îl vor supune aprobării membrilor consorțiului, în conferința anuală precedentă.

La finele fiecărui an, în cadrul conferinței anuale, liderii de consorțiu vor mai prezenta **raportul comun anual de activitate**, care va cuprinde inclusiv referiri la gradul de realizare al planului de comunicare, diseminare și conștientizare și care va fi distinct de raportul anual de monitorizare și evaluare a implementării strategiei.

5.

BIBLIOGRAFIE

1. ORDONANȚA nr.22 din 29 Ianuarie 1999 privind administrarea porturilor și serviciile în porturi;
2. Gospodărirea apelor și echiparea edilitara, PATJ Timis Volumul VI;
3. EnviroBanat - Calitatea apei și a aerului în zona Banat și a afluenților Dunării, Universitatea Politehnică Timișoara și Francisc Popescu ; Iunie 2014; ISBN 978-973-0-17234-8;
4. Studii bacteriologice ale apelor Timis și Bega cu rol în aprecierea poluării, Marioara Nicoleta Filimon s.a., Universitatea de Vest Timișoara, facultatea de Chimie-Biologie, secția Biologie, Universitatea de Științe Agricole și de Medicină Veterinară Timișoara, secția Horticultură, Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babes" Timișoara, secția Biologie celulară și moleculară;
5. Studii enzimologice pentru determinarea gradului de poluare în apele Timis și Bega, Roxana POPESCU s.a., Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babes", secția Farmacologie, Universitatea de Științe Agricole și de Medicină Veterinară Timișoara, secția Horticultură, secția Produse și tehnologie agroalimentară, Spitalul județean de urgență Timișoara, Universitatea de Vest Timișoara, facultatea de Chimie-Biologie, secția Biologie;
6. Cercetare privind calitatea apei de suprafață și de adâncime în bazinul Timis-Bega în perioada 2008-2009, ANTOANELA COZMA s.a., Universitatea de Științe Agricole și de Medicină Veterinară Timișoara;
7. RIVERLIFE - Protecția naturii prin atenuarea efectelor inundațiilor în bazinul Timis-Bega, Durata proiectului: 01/06/2001 - 31/07/2004, program de finanțare: LIFE - Environment, Contract Code: LIFE00 ENV/RO/000986;
8. "Resource and Economic Efficiency of Water Distribution Networks in the EU", (ENV.D.1/SER/2010/0029), executat din Decembrie 2010 până în Octombrie 2013; Service Contract Ref: 070307/2010/578713/SER/D1, finanțat de Comisia Europeană, Contractor contact details: European Commission, DG Environment, Unit SRD.3, Brussels BU 5 03/06;
9. Parteneriat Public Privat pentru reabilitarea Canalului Bega - studiu 24 Iulie 2002;
10. "Reabilitarea Canalului Bega"- Raport final WG-SE20040234, 05.07.2004;
11. Probleme curente și soluții pentru revitalizarea Canalului Bega, E. Beilicci&R. Beilicci, 2002
12. PDR - Plan de Dezvoltare Regională;
13. Proiectul Pista de Biciclete de-a lungul Canalului Bega;
14. Primăria Timișoara - Cerere de Finanțare Bega 2010;
15. Primăria Timișoara - PLAN URBANISTIC ZONAL MALURILE CANALULUI BEGA TIMIȘOARA;
16. Primăria Timișoara - Regulament de urbanism Timișoara pt construcții Canal Bega;
17. PUZ-relationat cu Canalul Bega;
18. The Challenges of Tourism as a Development Strategy in an Era of Global Climate Change:
http://www.academia.edu/174193/The_Challenges_of_Tourism_as_a_Development_Strategy_in_an_Era_of_Global_Climate_Change;
19. Turism Transfrontalier Banatul de Sud;

20. Turism Transfrontalier Regiunea Vest;
21. Danube Tourism 88-701-9655-dtw_strategy_final
22. PIANC Waterway guidelines 2011_tcm224-320740;
23. Sustainable Tourism culture:
http://www.nwhf.no/files/file/culture_fulltext.pdf ,
http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod16.html;
24. Master Plan vs Strategic Plan - Ann Drumie, Brian Slater, ed. Blaisfor&Dunlavey, 2013;
25. Resource and Economic Efficiency of Water Distribution Networks in the EU - Final Report Octombrie 2013, ERM Reference: 0126861, ERM and Solventa;
26. Masterplan pentru dezvoltarea turismului national 2007 - 2026,
http://www.mdlpl.ro/_documente/turism/studii_strategii/masterplan ;
27. Planul Regional de dezvoltare 2014-2020 al Regiunii Vest - ADR Vest
<http://www.adrvest.ro/index.php?page=articol&aid=1106> ;
28. Strategia de dezvoltare a Judetului Timis, CJ Timis, ADETIM,
<http://www.cjtimis.ro/judetul-timis/strategia-de-dezvoltare-a-jude.html#main-menu>;
29. Primul portal de turism dedicat Banatului romanesc si sarbesc,
www.Banatour.eu , ADR Vest;
30. Methodological work on measurement the sustainable development of tourism, Eurostat,
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/tourism/documents/KS-DE-06-001-EN.pdf> ;
31. Statistici europene in turism,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/tourism/stat_illu/annual_data/accom_cap ,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/0_DOCS/ro/Romania_in_Figures_2014.pdf ;
32. Statistici ale sosirilor turistice in Romania <http://www.romania-insider.com/statistics-tourist-arrivals-in-romania-up-3-5-in-2013/114363/>;
33. 2014 Travel tourism trends, <http://www.slideshare.net/chrisfair/2014-travel-tourism-trends-28171651> , Resonance Consultancy;
34. European Travel Commission Q1,2 reports on trends and prospects http://etc-corporate.org/?page=report&report_id=57&subject=trends_watch&theme=reports;
35. World Tourism Organization (UNWTO)
<http://media.unwto.org/en/content/understanding-tourism-basic-glossary>;
36. Propunere de strategie pentru dezvoltarea turismului cultural in Banat, Institutul Intercultural Timișoara,
<http://www.intercultural.ro/turismintercultural/pdf/Strategie-turism-cultural-Banat.pdf> ;
37. Strategia nationala pentru dezvoltarea turismului ecologic, INCDT (Institutul National de cercetare si Dezvoltare a Turismului) Romania
http://www.mdrl.ro/_documente/turism/studii_strategii/ecoturism_faza1.pdf ;

38. The Challenges of Tourism as a Development Strategy in an Era of Global Climate Change, http://gci.org.uk/Documents/Paluso_Finland.pdf#page=102 ;
39. Understanding the 21st Century traveller: http://go.euromonitor.com/rs/euromonitorinternational/images/Understanding%20the%2021st%20Century%20Traveller.pdf?mkt_tok=3RkMMJWWfF9wsRoivazOZKXonjHpfsXw4ukvWa6%2FIMI%2F0ER3fOvrPUfGjI4CT8Jql%2BSLDwEYGJlv6SgFQrDAMatv0bgKWhg%3D, Euromonitor International, Caroline Bremner;
40. Tendinte in turism 2014, <http://evisionturism.ro/tag/tendinte-turism>;
41. Institutul National de Statistica (INS) http://www.insse.ro/cms/files/publicatii/Turismul%20romaniei_2013.pdf;
42. Directia Judeteana de statistica a judetului Timis, <http://www.timis.insse.ro/cmstimis>;
43. Tendinte in turism 2014, <http://www.turismmarket.com/7-tendinte-in-turism-de-urmarit-in-2014-si-in-viitor> , Turism Market;
44. Diverse exemple de planificare turistica la nivel international; <http://tourism2025.plasticstudio.co/assets/Documents/Tourism-2025-Summary.pdf> , <http://www.slideshare.net/ValyT/tourism-development-strategy-for-turkey-2020?related=2> , <http://www.erieCanalway.org/index.htm> , <http://kildare.iwai.ie/> , <http://www.salford.gov.uk/masterplanconsultation.htm>, <http://welcomenepal.com/corporate/498653139214>, http://www.turismebcn2015.cat/T2015WEB/Que-es/_Sb46WFTR8WoXPZuwwMDEOQGZrnkYx3wB6hxBmvo0hp4;
45. Strategia de dezvoltare durabila a micro-regiunii Timis-Torontal, http://www.adrvest.ro/attach_files/Timis-Torontal%20-%20STRATEGIE%20DE%20DEZVOLTARE.pdf ,ADR Vest;
46. Potentialul turistic al Timișoarei, Banaterra, <http://www.Banaterra.eu/romana/Timișoara-potentialul-turistic>;
47. Timișoara 2021 capitala Culturala Europeana, <http://Timișoara2021.wordpress.com/>;
48. Lista capacitatilor de cazare in judetul Timis, http://www.Timișoaraexpress.ro/ghid-util/judetul-timis-hoteluri-hosteluri-cabane-si-pensiuni-turistice_11807, Spiritul Timișoarei;
49. Asociatia Banat-Ripensis, Gal Ripensia <http://ripensia.blogspot.ro/2010/05/analiza-swot-otelec.html>;
50. Istoria Canalului Bega, <http://www.confederatii.ro/article/30482/Canalul-Bega/1>;
51. Istoria Bisericii din Bobda, <http://prinBanat.ro/biserica-baronului-din-bobda/>;
52. Turism dunarean, <http://www.danube-river.org/?language=en>.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

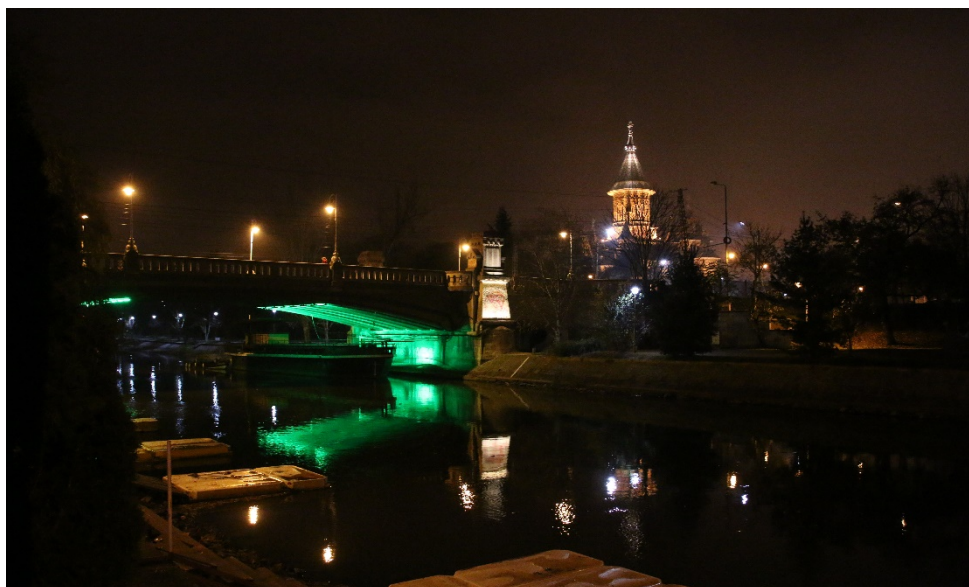
GUVERNUL REPUBLICII SERBIA

Instrumente Structurale
2007 - 2013

AGENȚIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ TIMIȘ

Investim în viitorul tău !

Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia este finanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul de Asistență pentru Preaderare (IPA) și cofinanțat de statele partenere în program.

Titlul proiectului: "Studiu privind valorificarea potențialului turistic de-a lungul Canalului Bega România-Serbia și promovarea investițiilor prioritare transfrontaliere comune"

Editorul materialului: Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș

Data publicării: Decembrie 2014

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Pentru eventualele sesizări, contactați: romania-serbia@mdrap.ro

www.romania-serbia.net